

EMILIO SALGARI

CSERNA GRÓFJA

AZ IDEGENEK LÉGIÓJÁBAN

KALANDOS REGÉNY

FORDÍTOTTA
ZIGÁNY ÁRPÁD

GENNARO AMATO TIZENKÉT EREDETI RAJZÁVAL

BUDAPEST, 1911
AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI RT. KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5433-33-7 (online)
MEK-12738

TARTALOM

**A fekete század.
A »Bled« bakója.
Az »Atlasz rózsája«.
Nehéz elhatározás.
Az oroszánvadászat.
Afza bosszúja.
A szökés.
A párducvadászat.
A spahik.
Éjjel a sivatagban.
A kuba.
A kínvallatás.
Élve eltemetve.
A »bled«-ben.
Ribot munkában.
Egy kellemetlen éjszaka.
Harc a fenevadakkal.
A beduinok.
Az áruló szabadítók.
Az Atlasz felé.
A támadás.
Ribot újra megjelenik.
A szabadító.
A homoki ingovány.
Az árulók jutalma.
A nagy leszámolás.**

A fekete század.

- Előre, az áldóját, futólépésben!
  - Nem, káplár, már nem bírjuk tovább.
  - Ki az a gazember, aki feleselni mer?
  - Ez tisztára gyilkosság, káplár!
  - Hát aztán? Vagy azt hittétek, hogy fagyaltot meg finom szivarokat fogtok kapni itt a pálmafák hús árnyékában? Előre, az angyalát, vagy mindnyájatokat haditörvényszék elé állítlak.
  - Nem bírjuk tovább, káplár - ismételte lihegve néhány rekedt hang.
  - Az őrmester éppen idenéz, - csikorgatta fogait a káplár, - s nem akarom, hogy engem büntessen meg miattatok. Rajta, ha mondom: vagy rátok ereszttem Steinert! Az majd elbánik veletek.
- Élesen sivított közbe egy dühtől remegő hang:
- Megesküdtem, hogy megölöm azt a gazembert!
  - Ki mondta ezt?...

Senkise felelt. A káplár megpödörte bajuszát és mérgesen ismételte:

- Előre, ha mondom. Az őrmester megint ránk néz. Rajta!...

A kis csapat - fehér ruhába öltözött, mezitlábás és fegyvertelen emberek, hátukon a nagy borju, melyet az idegen légió katonái hordanak - ismét nekirugaszkodott s lihegve, porlepetten, káromkodva indult el futólépésben. Ez volt a »fekete század«, vagyis az a csapat, melynek tagjai mind büntetésből kerültek ide a különböző ezredekbe, mivel valami fegyelmi vétséget követtek el. Ennél semmi sincs könnyebb, mert az idegen légióban vasfegyelem uralkodik, s aki legcsekélyebbet vét is ellene, azt a haditörvényszék kiméretlenül beosztja a fekete századhoz.

A fekete század állomáshelye a »bled«, mely egészen lent, déli Algériában fekszik, a Szahara-sivatag elején. Roppant nagy tábor ez, melyet köröskörül sátorok és nyitott félszerek fognak körül, míg a tisztek számára fehérre meszelt nagy épület szolgál; ehhez van hozzáépítve a kis kórház is. S ebben a sivatagban, pokolian égető hőségben, egy csöpp árnyék nélkül gyakorlatoznak a katonák, hátukon a nehéz borjuval. Valóságos emberkínzás ez, amelynek célja a büntetés; kora hajnaltól késő estig futólépésben kell körülszaladniok a szerencsétlen katonának a nagy gyakorlóteret, s ha már annyira kimerültek, hogy szinte járni se tudnak, akkor »megpihenhetnek« avval, hogy kis talicskáiban homokot tolnak a gyakorlótér egyik sarkából a másikba.

A húsz ember, vérben forgó szemekkel, lihegő mellel, verejtéktől csurogva szaladt ismét körül a gyakorlótéren, mialatt egy nagy csapat fegyveres spáhi, behúzódva a magas épület árnyékába, éber szemekkel vigyázott rájuk. A kis csapat élén egy magas, karcsú, de nagyon izmos katona szaladt, aki vagy harminc éves lehetett; arcát barnára égette a nap heve, haja és szakállja koromfekete volt s szemeiből időnként baljóslatú villámok cikkáztak. A boldogtalanok már négyszer kerültek meg a gyakorlóteret, midőn a káplár, aki folyton a csapat élén járó katonát vizsgálta, dühösen kiáltott fel:

- Az egyes szám külön előre!

Ez azt jelentette, hogy a csapat élén járó katonának külön kell válnia a többitől s kettőzött gyorsasággal szaladnia körül a gyakorlótéren, hogy így hátulról csatlakozzék ismét csapatjához. Ahelyett azonban, hogy engedelmeskednék, a nagy, barna férfi hirtelen megállt, s nehogy utána rohanó társai elbukjanak benne, gyorsan és ügyesen félre ugrott az utjukból.

- Mit csinálsz, te kutya magyar?! - üvöltötte a káplár s ökleit fölemelve közeledett a fegyelemsértő katona felé.

A legionárius hidegen farkas-szemet nézett a káplárral s aztán rekedten a dühtől, melyet már csak nagynehezen tudott magába fojtani, így felelt:

- Már nincs erőm; de szerencséd, hogy te vagy, Ribot, különben nem tudom, hogy mi történt volna már eddig is.

- Miért mondod, hogy nem tudsz tovább menni, mikor olyan erős vagy, mint a bivaly?

- Mondom, hogy elfogyott az erőm - ismételte a magyar.

- A szabályzatnak ehhez semmi köze, - felelte a káplár vállat vonva - legokosabb lesz hát, ha mégis csak összeszeded, ami erőd maradt és szót fogadsz. Steinertől tudom, hogy nagy úr voltál, mielőtt beálltál a légióba; azt is tudom, hogy Mexikóban hősieen harcoltál, s éppen ezért nem szeretnék kellemetlenséget okozni neked a haditörvényszék előtt.

- De ha nem bírom! - ismételte a magyar.

- Akkor hát a szomszédod végezze el ezt a dolgot.

- Inkább, semhogy kellemetlenséget szerezsek bármelyik társamnak, még egyszer megpróbálom magam. De jobb szeretnék százszor inkább elesni a sivatagban a kabylok vagy tuarégek ellen, mint hogy ezt az emberkínzást tűrjem!...

Ezt mondván, leszegte fejét, két öklét a mellére szorította, és villámsebessen futni kezdett, mialatt a csapat rendes futólépésben folytatta útját a gyakorlótéren. Mikor a magyar utolérte a csapat végét, a káplár a második számot indította el rohamlépésben, - s így ment ez tovább szakadatlanul. A nap egyre magasabbra hágott a szemhatáron s a rekkenő forróság egyre tűrhetetlenebb lett; a lábaktól fölhevített homok lassanként finom felhőként libegett a levegőben s fojtogatva ült rá a ziháló tüdőkre; közben-közben egyéb gyakorlatokat is végeztetett a káplár a csapattal, míg végre, megszánván az agyonhajszolt embereket, kiadta a rég várt parancsot:

- Pihenj!

A húsz legionárius annyira odáig volt, hogy csaknem leroskadt; de alig tartott a pihenés egy-két percig, mikor a nagy, fehér épület árnyékából durva káromkodással kiáltott fel valaki:

- Mit csináltok, gazemberek?

Talpig fehér vászonruhában, nagy nyári sisak a fején, egy alacsony, de izmos, hosszúbajuszú ember közeledett gyors léptekkel a kis csapat felé.

- Az őrmester! - dörögte a káplár halkán. - Bár vinné el az ördög! Most ugyancsak meggyűlik a bajotok vele; úgy látszik, hogy Afza nagyon fölbosszantotta.

Az őrmester, aki ideiglenesen helyettesítette a »bled« parancsnokát, aki rendesen tiszt szokott lenni, öt lépésnyire a káplártól megállt és villámlo szemekkel mérte végig a kis csapatot; majd odafordult a káplárhoz és ráförmedt:

- Mi ez, Ribot? Hát így táncoltatod meg ezeket a kutyaikat?

- Ebben a pillanatban vezényeltem nekik pihenőt - mentegetőzött a káplár.

- Micsoda pihenés! - üvöltött a harcsabajuszú őrmester, s megsuhogtatta kezében az ostort. - Semmi szükségük nincs pihenésre. Majd én megmutatom, hogyan kell bánni velük! Azt hitték, hogy ingyen ehetik a jó francia kenyeret, ezek a naplopók!...

- Ön sérteget bennünket, őrmester! - hangzott a válasz.

Az őrmester arcát elöntötte a harag pirossága; mégis fékezte dühét s nyugalmat erőltetve, szinte közömbös hangon kérdezte:

- Ki volt az? - Lépjen ki a sorból!

- Én voltam - felelt a magyar, kilépve az őrmester elé.

- Ah, Cserna Andor úr?... a méltóságos gróf! - gúnyolódott az őrmester.

- A légióban nem vagyok gróf - felelte a magyar komoran - de nem vagyok naplopó se, s eddig még csak dicsőséget hoztam a francia zászlóra.

- Ugyan miféle dicsőséget?

- Én is ott voltam a közt a hetvenkét legionárius között, akik három évvel ezelőtt, 1863 júniusban, éhséggel és szomjúsággal nem törődve, tíz órán át harcoltak kétezer mexikói ellen és föl is tartóztatták őket.

- S nem hagyta ott a fogadat?

- Nem ám, mert mikor már csak négyen maradtunk és szuronyszegezve indultunk rohamra a kétezer ellen, a mexikói tábornok megparancsolta katonáinak, hogy ne tüzeljenek ránk.

- Bizonyosan tudta, hogy még a kezem alá jutsz - gúnyolódott az őrmester - s azért kimélt meg, hogy legyen valakim, akinek rovására mulathassak.

A magyar legionárius nem felelt, de összeszorított ajkai elárulták, hogy milyen heves lelki harc dúl a belsejében.

- Ez Afza miatt van - suttogta magában rekedten.

Az őrmester az egyik parancsot a másik után kiáltotta s egy percnyi nyugtot se hagyott a boldogtalan csapatnak. Csaknem dél volt már s a nap sugarai szinte perzseltek. Nem volt egy csepp szél se, s a sivatag homokja izzóra hevült föl a nap sugaraitól, úgy hogy a körülzárt gyakorlótér fűtött kemencéhez hasonlított.

- Látod, Ribot, - fordult káplárjához az őrmester - így kell bánni ezekkel a fickókkal. Csak előre, előre! Hé, gróf úr, itt nem Budapesten vagyunk; méltóztassék hát szedni a nagyúri lábait, mert baj lesz.

- De, őrmester, - szólt a káplár aggódva - talán csak nem akarja megölni őket?

- Megölni nem; de avval se törődöm, ha egy-kettő véletlenül belepusztul - felelte az őrmester, vállat vonva, majd halkan hozzátette:

- Kivált ez a magyar szúrja nagyon a szememet...

Nem sokkal ezután pihenést vezényelt az őrmester és előhozatta a talicskát; azt mondta, hogy szeretné megtanulni, hogyan csinálják a sáncokat Mexikóban és Magyarországon. A magyar legionárius, mikor ezt meghallotta, rögtön tisztában volt azzal, hogy az őrmester egyenesen vele akar kikötni. Mellette állt egy sovány, sápadt, fiatal olasz, aki aggódva vigyázott az egész kötekedésre s most halkan odasúgta a barátja fülébe:

- Vigyázz, Andor, nehogy beleessél ennek a gazembernek a hálójába! Gondolj *Atlasz Rózsájára*, meg arra, amit az apjának ígértél.

Az őrmester éppen másfelé nézett, s nem vette észre, hogy Cserna igenlően bólint; ezalatt előhozták a talicskát a szerszámokkal, s az őrmester, miután cigarettára gyújtott, félig gúnyosan, félig kihívóan intett a magyar legionáriusnak:

- Rajta, lássuk a sáncot!

Cserna szótlánul felvette az ásót és kezdte ásni az árkot a forró homokba; a homokot a talicskába szórta, s mikor tele lett, éppen olyan nyugodtan, mint ha semmire bántaná, eltolta oda, ahová az őrmester parancsolta. Félóráig tartott ez a fárasztó munka megszakítás nélkül, de nem a legionárius fáradt bele az engedelmességbe, hanem az őrmester a parancsolásba.

- Pihenj! - mondta végre bosszusan. - Amíg új cigarettát sodrok, addig pihenhatsz.

- Azt hinném, hogy mára már éppen elég volt - tört ki a legionárius.

- Fogd be a szádat! - förmedt rá az őrmester durván. - Ha csak mukkanni mersz is, azonnal lecsukatlak, nyomorult betyár!

A magyar hörgöve felordított, lekapta hátáról a borjút, s még jóformán be sem végezte szavait az őrmester, mikor a borju úgy mellbe vágta, hogy hátratántorodott. Ugyanekkor a sovány és sápadt legionárius is lekapta válláról a borjút, s egyenesen az őrmester fejéhez vágta. A durva katonát menten elöntötte a vér, de azért fogcsikorgatva, rekedten ordította:

- Előre, spáhik!

A spáhik, mihelyt észrevették, hogy mi történt, rögtön kirántották kardjukat, s felhúzott revolverekkel rohantak oda. Egy szempillantás alatt körülfogták a két lázadót, mialatt az őrmester dühöngve rikácsolta:

- Verjétek vasra mind a kettőt és le velük a sötét cellába! Három héten belül agyonlövötem mind a kettőt!

A két legionáriust azonnal elvezették, a többiek pedig tovább folytatták az embertelen gyakorlatokat Ribot káplár vezetése mellett, mert az őrmester kénytelen volt rögtön kórházba menni, hogy betört orrát bekötöztesse.

Az ilyen esetek nem nagyon ritkák az idegen légióban. Ebbe a hadtestbe ugyanis csak azok állnak be, akik nagyrészt már leszámoltak a világgal és nem sokat törődnek az életükkel. Éppen ezért világhírű az idegen légió; akik nem igen törődnek az élettel, nagyon könnyen kockára is teszik azt, s a legvakmerőbb dolgokra is vállalkoznak; a hősi bátorság pedig még akkor is bámulatot kelt és dicsőséget szerez, ha nem mindig sikerül is a vállalkozás, amelyre pazarolják. De éppen azért, mert a legionáriusok nem sokat törődnek az életükkel, elég gyakori köztük a fegyelmetlenség és a zendülés is, melyet a haditörvényszék kegyelem nélkül golyóval büntet.

Cserna Andor, a magyar gróf, szintén azok közül való volt, akik leszámoltak a világgal, mert elsodorta őket az élet forgataga.

Apja még több ezer holdas birtoknak volt az ura, és jelentős szerepet játszott hazája politikai történetében. A cserna-völgyi vadregényes park százados fa-óriásai suttoztak altató-dalt gyerekkori álmaihoz, s úgy látszott, hogy az élet minden öröme az övé lesz, ha őseinek gyönyörű birtoka reá száll. De, mint egyetlen gyermeket nagyon is elkényeztették, s ez lett a veszte. Dacos és erőszakos zsarnok lett, aki nem tud parancsolni indulatainak, s ez a féktelen szilajság tette tönkre. Két marokkal szórta a pénzt, ha szeszélye úgy kívánta, s ez a tékozlás fölemésztette az ősi vagyont.

Valamikor nagyon gazdag és irigyelt főúr volt, de oly könnyelműen élt, mint ha a holnappal sohase kellene törődnie; így történt aztán, hogy egy szép napon arra ébredt föl, hogy nagyon

is rohamosan költötte el az őseitől rámaradt vagyont; annak romjaival, ami még megmaradt belőle, utoljára akart szerencsét próbálni Montecarlóban, de ez lett a veszte. A játékbarlang elnyelte mindenét, úgy hogy nem maradt más választása, mint hogy agyonlője magát, vagy pedig új életet kezdjen. Ahhoz, hogy önmaga oltsa ki az életét, nem volt elég gyáva; ahhoz pedig, hogy új pályára lépjen, ahol munkával boldogulhat, nem volt meg a képzettsége. De nagyon sokszor hallotta, hogy olyan emberek, akik a társadalomban előkelő szerepet játszottak, midőn már semmi más útjuk nem volt, beálltak az idegen légióba, melynek katonái, bár nem voltak franciák, mégis a legnagyobb hősiességgel áldozták fel életüket Franciaország nagyságáért és dicsőségéért. Ő is beállt tehát az idegen légióba, abban a reményben, hogy a halál előbb-utóbb eléri, s legalább nem ő maga dobja el magától az életet. De ebben a reményében csalatkozott; hiába állt ki a legsűrűbb golyózápor elé Mexikóban, Tonkingban és Algériában: a halál angyala valósággal kerülte őt.

Lassanként megunta már ezt a játékot is a halállal; megszokta az ágyúk dörgését, a puskák ropogását, a sebesültek és haldoklók halálhörgését, s mivel a hadviselés fáradalmi megacélozták egész szervezetét, még azt se remélhette, hogy valami lappangó betegség fogja elpusztítani. Unta már a nehéz, fárasztó, nélkülözésekkel telt életet is, s egyre gyakrabban jutott eszébe, hogy hiszen neki még vannak gazdag rokonai Magyarországon, akiktől örökölhethet is; egy szép napon tehát megszökött századától, hogy visszatérjen Magyarországra.

De a szerencse, mely eddig oly állhatatosan megóvta a haláltól, most rútul cserbenhagyta a szökésben. Három nap múlva elfogták, s a haláltól csak az mentette meg, hogy a mexikói hadjáratban kapott vitézségi aranyéremre még élénken emlékeztek a bírái. Így aztán kegyelemből három évre beosztották a »fekete századhoz«, ahol örökös gyakorlatozással, szinte embertelenül sanyargatták az elítélteket. Így került az ain-tai bai »bled«-be, vagyis sivatagbeli táborba, közvetlenül az Atlasz-hegység utolsó kiágazásai tövében, ahol a Szahara-sivatag kezdődik.

A »fekete század« házirendje az volt, hogy minden képzelhető eszközzel meg kell törni az elítélt legionáriusok dacosságát, s éppen ezért kellett nekik napkeltétől napnyugtáig az égető napon gyakorlatozniok. Az volt a jelszó, hogy senki iránt sem szabad irgalmat gyakorolni, mert csakis úgy lehet a fegyelmet rákényszeríteni ezekre a kétségbeesett, tulajdon életükkel se törődő emberekre, ha testi fáradalmakkal törik le őket. Aki pedig megtagadta az engedelmességet, vagy éppen tettelességre vetemedett főlebbvalóival szemben, azt rögtön haditörvényszék elé állították, mely irgalmatlanul golyó általi halálra ítélte a lázadót. Ennek a szigorúságnak azonban meg volt az a hátránya is, hogy a szegény elítéltek teljesen ki voltak szolgáltatva a főlebbvalók garázda önkényének; mert mi se volt könnyebb, ha például az őrmester haragudott valamelyik elítéltre, mint hogy addig ingerelte, míg a szerencsétlen elveszítette önuralmát és elkeseredésében szembeszállt főlebbvalójával. Ez történt Cserna Andor gróffal is, akinek szomorú sorsában még egy bajtársa osztozott: a nápolyi Enrico, akit régi barátság fűzött a magyar mágnáshoz.

A »Bled« bakója.

- Mi jár az eszedben, nemes gróf?... Talán Afza?... Azt hiszem, legokosabb lett volna, ha soha meg nem látod, mert akkor nem tűzött volna össze veled az őrmester sem. Bár az ördög vinne el minden asszonyt!

A legionárius fölütötte fejét és szomorúan mosolyogva nézett bajtársára a szűk, sötét cellában, melyben pokoli hőség volt.

- Ne tréfálg, Enrico.

- Van eszemben! Az ügyvédek sohase tréfálnak.

- Hát te ügyvéd voltál?

- Pörök, ügyfelek és iroda nélkül - felelte Enrico tréfásan. - Az apám hajóskapitány volt és belőlem is azt akart csinálni. Vígán éltem a világomat az egyetemen, mikor az öreg hirtelen meghalt és rámhagyott egy háromárbócos vitorlást. Én tovább tanultam a jogot s kapitányt fogadtam a hajóra, amely szépen jövedelmezett is. Aztán, mikor letettem az utolsó szigorlatot, ennek öröme nagy mulatságot csaptunk, de ez még nem lett volna baj. A baj ott kezdődött, mikor ittas fővel kártyázni kezdtem; hajnal felé olyan árván és tisztán álltam a világban, mint az ujjam: nemcsak a hajót kártyáztam el, hanem még a vasmacskáit és a mennybéli jussomat is.

- A rendes történet, - sóhajtott a magyar gróf elgondolkozva - az én vagyonom maradványait is a kártyaasztal nyelte el.

- Mikor aztán megúntam a nyomorgást, - folytatta a nápolyi könnyedén - beálltam az idegen légióba.

- Így lett belőlem is az élet hajótöröttje.

- Csak az vigasztal, hogy már nem tart sokáig, - mondta Enrico - azt hiszem, hogy hat hét múlva már a nevünkre se fognak emlékezni.

- Odáig még nem jutottunk - rázta fejét a magyar gróf.

- Nini, - csodálkozott a nápolyi - te talán még reménykedel, hogy nem lőnek agyon bennünket?

- Mindenesetre; a kapitány csak három hét múlva jön haza: addig pedig még sok történhetik.

- Szép lenne, ha álom nem volna - vonogatta Enrico a vállait.

- Hát szerelnél élni?

- Gondolhatod: még nem vagyok huszonhét éves.

- És megint ügyvéd lennél?

- Az már nem; ha sikerül kiszabadulnom ebből a pokolból, elmegyek Kaliforniába aranyásónak. A törvény paragrafusaira már úgy se emlékezem... De mire számítasz? - kíváncsiskodott Enrico, végignyújtózva a kemény deszkaágyon, melyhez oda volt láncolva.

- Számítok Afza apjára: vagy, ha jobban tetszik az ipamra.

- Az ipadra? - kiáltott föl a nápolyi meglepetve. - Hát Afza a feleséged?

- Három hónap óta - felelte a magyar legionárius. - Titokban vettem el *Atlasz Rózsáját*, muzulmán szertartás szerint.

- Hogy erről semmit se tudtunk! - álmélkodott a nápolyi. - Most már értem, hogy miért üldözött téged az őrmester. Mert ez is nagyban csapta a szelet Afza körül.

- Eltaláltad - felelte Cserna gróf mosolyogva. - A gazember ugyan nem is sejtí a valót, de néhányszor meglátott, mikor Afzával beszélgettem s ezért féltékeny lett. Ha nem történt volna meg ez a mai eset, akkor két hét múlva úgyis megszöktem volna innen. Hasszi-el-Biak már adogatja el tevéit és juhait a kabyloknak.

- S engem itt hagyta volna?

- Nem, Enrico, a te számodra is volt föntartva egy tevé. Hogyan is felejtettem volna el, milyen szeretettel ápolta, mikor megöltem azt az oroszánt, mely csaknem széttepte Afzát.

- S a hála az volt, hogy még el se mondtad nekem ezt az esetet.

- Most nincs erre időnk, mert az életünk forog kockán.

- S ki fogja értesíteni Hasszi-el-Biakot a te sorsodról, mikor mind a ketten ide vagyunk láncolva ehhez a kemény ágyhoz?

- Valaki, akire nem is gondolsz - felelte Cserna gróf. - Ribot, a káplár.

- Micsoda? Hiszen ez üldözött téged legjobban!

- Ribot az egyetlen, akinek szíve van - felelte Cserna gróf. - Ő csak látszólag szigorú, de igazában megtesz mindent az elítéltek jóvoltáért, ha evvel nem veszélyeztetí a tulajdon sorsát.

- Ribot!... Ribot! - csodálkozott a nápolyi. - Ki hitte volna? Én mindig azt hittem, hogy ez a legszívtelenebb hóhér az altisztek között.

- Hja, első a kötelesség. De azért nyugodt lehetsz, hogy Afza már legkésőbb holnap reggel tudni fogja, mi történt velem.

- Talán Ribot is segédkezik a szökésünkben?

- Közvetlenül talán nem, de amit közvetve tehet, azt bizonyosan megteszi - mondta Cserna gróf. - Egyelőre van még három hetünk: nem kell tehát túlságosan sietnünk.

- Én mégis jobb szeretnék már kint lenni, - szólt a nápolyi összerázkódva s a hangja önkénytelenül elhalkult - te talán megfeledekeztél Steinerről.

A gróf szemeiben baljóslatú fény villant föl, miközben így felelt:

- Csak hadd jöjjön a nyomorult! Tudom, hogy az őrmester ránk eresztí ma este, mert a kapitány nincs itthon; de csak merjen hozzánk nyúlni, esküszöm neked, hogy nem megy ki élve ebből a cellából!

- Szóval: olaszok és magyarok ismét együtt küzdenek a szabadságért - jegyezte meg tréfásan a nápolyi.

- Mint negyvennyolcban Magyarországon Kossuthtal és ötvenkilencben Olaszországban Garibaldival...

E pillanatban mind a ketten összerezzenek, mert közelgő lépések zaját hallották meg a folyosón.

- Ez Steiner! - suttogta a nápolyi aggodalmasan.

- Ne félj, - bátorította őt Cserna gróf - majd elbánok én azzal a bakóval.

A lépések megálltak az ajtó előtt s behallatszott az őrmester hangja:

- Rád bízom őket: törd be a bordájukat s ne félj a következményektől. Én mindenről felelek; a haditörvényszék úgylis agyonlövi őket.

Felelet helyett csak valami rekedt morgás hallatszott, majd a kulcs csikorogva fordult meg a zárban, s mindjárt rá kinyílt az ajtó; a küszöbön pedig megjelent a poroszló óriási alakja.

- Egész üveg pálinkát kapsz, ha jól ellátod őket, - szólt még az őrmester, amint becsapta Steiner mögött a cella ajtaját.

Az irtózatos ember bambán állt egy helyben, s hol a grófra, hol pedig a nápolyira pislogott. Olyan szőke volt, hogy szinte kenderkóchoz hasonlított a haja, szürkés, savószínű szemeiben pedig mintha élet se lett volna. Roppant nagy, széles vállú, hatalmas mellű ember volt, akin meglátszott, hogy hihetetlenül erős. Ez a durva, szinte állati sorban lévő ember volt a »bled« hivatalos hóhérja, akire a tisztek a nagyon is makacs és dacos elitéltek testi megfenyítését bízták. Törvény szerint ugyan nem lett volna szabad az elitélteket bántalmazni, de ki törődött a törvénnyel itt, az Isten háta mögött, ahol még csak felelősségre se lehetett vonni senkit az erőszakoskodásért? És Steiner, ha pálinkával lerészegítették, irgalmatlan vadsággal rontott neki a szegény elitélteknek, akik közül nem egyet vérbe-fagyva, félholtan szabadítottak ki a kezei közül. Olyan erős volt és úgy értette a boxolás mesterségét, hogy habozás nélkül vállalkozott arra is, hogy egyszerre legalább féltucat katonával fölveszi a harcot. Meglátszott rajta, hogy már most is ivott, mert vérrel aláfutott, apró szemei rémesen forogtak, amint fölváltva, hol Cserna grófot, hol ismét a nápolyit vizsgálta.

- Miért jöttél Steiner? - kérdezte a gróf fojtott hangon. - Figyelmeztetek, hogy vigyázz magadra, mert láncaimmal töröm be a koponyádat, ha hozzánk mersz nyúlni.

Steiner még mindig hallgatott s meglátszott rajta, hogy erősen küzd önmagával. Majd hanyagul nekitámaszkodott a falnak, és félig öntudatlanul, mintha önmagával beszélne, így szólt:

- Levelet kaptam az anyámtól... Nem leszek többet bakó... Nekem már végem... Nem látom meg többé soha édesanyámat... Bocsássatok meg!

- Mi az, Steiner? - kérdezte Cserna gróf meghökkenve.

- Nekem már végem van - nyögte Steiner, könnyekkel a szemében. - Az anyám nem tudja, mi lett belőlem. Ő Magyarországon, messze a Duna partján él és becsületes katonának gondol engem. Iszom a pálinkát literszámba, de a lelkiismeretem nem hallgat el. Nézzétek ezeket a rettenetes izmokat!... Ez az ököl... egy embert könnyen leütök vele, és most úgy reszketek, mint a gyermek... Fenevad lettem... az utcagyerekek gyilkost kiabálnak utánam, köveket dobnak rám... Ezt a »bled« csinálta belőlem...

- És a káplárok - vetette közbe a nápolyi.

- Igen - mondta Steiner rekedt hangon. - És most mit éljek én tovább? Emberkínzó vadállat lett belőlem, de én ezt az életet tovább nem élem és egy magyar, azt megmutatom, tud végezni magával.

- És az anyád, szegény? - kérdezte a gróf.

A hóhér tompa fájdalommal hallgatott egy darabig, aztán így szólt:

- Gróf, önért tennék valamit. Meg akar szökni?

- Nem utolsó gondolat. Eddig kegyetlenkedtél az izmaiddal, most megmentheted velök egy honfitársadat.

- Hogyan gondolja, gróf úr?

- Az ablakrácsok vastagok... De neked nem... te meglazítod őket, a többi... az én gondom legyen.

- Megteszem! Holnap így is, úgy is halott leszek.

- Micsoda lelkierő van ezekben a magyarokban! Attila vére. - Dörmögte bámulattal a nápolyi.

Steiner az ablakhoz lépett. Megrázta vastag, szőke hajtömeggel borított nagy fejét és föltúrva ingujjait a herkulesi izmokról, megfogta az ablakrácsot.

- Fog menni? - kérdezte a gróf, tekintetével követve őt.

A hatalmas magyar feleletül megragadta az egyik ablakrácsot és egyik lábát az alatta levő falhoz támasztva, elkezdte rázni.

A vasdarab rögtön engedett az emberfeletti erőnek, utána a másik, csöndesen, biztosan.

A magyar kezefejevel letörülte a homlokáról leszaladó izzadságcsöppeket.

- Megvan! - mondá. - A többi könnyű. De azt tanácsolom, ma ne szökjetelek... az őrséget megkészteték.

- Ráérünk még három hét alatt. Ribot velünk tart és az őr nem fog észrevenni semmit.

Steiner néhány percig összefont karokkal hallgatott, aztán az ajtóhoz ment és szomorúan búcsuzott.

- Isten önnel, gróf, azt hiszem, többé nem találkozunk.

- Bolond vagy, - vigasztalta a gróf megindultan - az embernek nem szabad saját magát elpusztítania. Inkább szökj vissza hazádba.

Steiner nehéz sóhajjal rázta meg fejét.

- Nem fogom többé látni a napfényes pusztát; áldja meg az Isten, gróf, és ha valamikor visszakerül a Duna partjára, jusson eszébe, hogy ott lakik az én anyám. Steiner Maricának hívják, és ha találkozik vele, azt mesélje neki, hogy a fia Algirban esett el, bátran, a kabylok ellen harcolva.

Már az ajtónál volt, midőn a gróf visszaszólította.

- Várj!

- Ne késleltesse haláloamat - szólt vissza sápadt arccal az óriás.

- Miért követnél el örültséget? Ide hozzám! - A gróf kezét nyújtá a nyomorultnak. - Szoríts kezet velem.

- Egy bakóval akar kezet fogni?

- Nem vagy az. Feloldalak a bűneid alól. Földim vagy, és én örömmel fogok veled kezet.

Steiner felelet helyett rávetette magát a mágnes kezére, de nem szorította meg, hanem vadul csókjaival borította... aztán az ajtóhoz lépett. - Az átkozott! - Kiáltotta fenevadi üvöltéssel visszaugorva. - Ide bezárt bennünket azzal a szándékkal, hogy addig ki nem nyitattja az ajtót, amíg el nem száll belőletek a lélek ökleim alatt; de most ugyan hamisan számított!

Óriási testét összehajlította és gigászi erővel nekilódult az ajtónak, amely iszonyú robajjal zárostól kipattant. Az egész épület megremegett, mintha földrengés rázta volna meg. Kívülről az őrség ordításba fogott.

- Segítség! A ház mozog!

A nápolyi pedig nevetett megszakadásig.

A folyosót a fölébredt alvók rémült kiáltozása töltötte be, a katonák félelmükben bográcsaikat a falakhoz csapkodták, jajkiáltások hallatszottak.

Egy pillanatnyi csönd, aztán egy fegyver dördült el. Steiner megtartotta fogadalmát, ott feküdt egy golyóval a szívében.

Az »Atlasz rózsája«.

Néhány pillanattal a lövés után, a mélyen megrendült gróf előtt egy alak tűnt fel a holt magyar által felfeszített ajtóban. Ribot volt. A gróf felkelt.

- Te vagy, Ribot? - kérdezte. - Vártalak.

- Gróf, én nem reméltem, hogy így találom. Az a gaz Steiner nem törte még össze az oldalbordáit? Kedves őrmesterünk egy egész flaskó pálinkát ígért neki, ha önt szétroncsolja.

- Ezzel szemben saját magát roncsolta szét - sietett hozzátenni a nápolyi.

- Szegény feje! Az a golyó jól a melle közepébe talált, - hagyta helyben a gróf. - Sajnálni tudnám, ha romlott életével nem lett volna amúgy is szégyenfoltja közös hazánknak.

- Kár sok szót vesztegetni rá - kezdte újból a káplár. - Hagyjuk őt. Azért jöttem be gróf, hogy délutáni durvaságomat magyarázzam. Hiszen tudja! Az őrmester vasraveretéssel fenyegetett, ha önt alaposan meg nem táncoltatom. A vállrojtjaim, biz' Isten, sokba kerülnek nekem!

- Derék ember vagy - dicsérte a mágán.

- Én is jobb napokat láttam valamikor - sóhajtott a altiszt melankólikus mosollyal; - valamikor provencai nemes voltam és gazdag. A pénz azonban könnyen csúszott a kezemből s végre is nem maradt más, mint golyót röpteni a fejembe, vagy beállni a légióba.

- Ha te nem lennél itt, ki mentené meg a szerencsétleneket, akiket Cháron bárkájába szánt a tiszteletreméltó haditanács? - tréfálkozott a nápolyi.

- Ribot, - szólalt meg Cserna gróf - értesíteni kell Afzát vagy az apját. Nincs szándékomban magamat Algirba vitetni.

- Ott is hagyná a bőrét alighanem. De mit tehet önért Afza? Innen kissé nehéz volna kijutni.

- Van rá mód, Ribot.

A káplár kételkedett.

- Csak nem varázslók a magyarok?

- A varázsló Steiner volt - adta vissza a magyar gróf.

Ribot ekkor észrevette a meghajlott rácsot és összecsapta a kezét.

- Értem, ez a bölény, mielőtt meghalt volna, még egy jótettet vitt véghez.

- Azt jól tette, Bacchusra mondom, - nem kívánom még Cháront mint csolnakost a szomorú fekete vizen, tekintve, hogy okvetlen gyönyörködni szeretnék még gyönyörű Nápolyom virágos bérceiben és határozott szándékom inni az Arnó-i édes-tüzes borból.

- Valóságos ördög - nevetett a káplár. - Bájosak ezek az olaszok. - Ismét a grófhhoz fordult.

- Holnap vadászni fogok a »bled« körül és Hasszi-el-Biak hajlékát is érintem. Mit mondjak »Atlasz Rózsájának«?

- Hogy itt vagyok a sötét cellában és három hét múlva a haditanács golyói előtt fogok állni. Semmi mást és köszönet érte.

- Nos hát nyugodjatok békén és ne siessetek el semmit. Bennem bízhattok, és a legnagyobb veszedelem: Steiner, már nem él.

- Az őrmester tiszteletreméltó orra hogy van? - jutott eszébe a vidám nápolyinak.

- Nem nagyon jól - mosolygott Ribot. - Olyan, mint egy hatalmas paprika, vagy egy túlérett indiai füge.

- Hát a borjum elég súlyos volt; két pár szeges csizma volt benne, - nevetett vidáman az olasz.

- Isten önökkel, urak! Az őrmester nem fog bejönni, a kulcs nálam van.

A káplár helyére tolta a megrongált lakatot, aztán dörögve kiment.

A házban mély csend uralkodott. A nappal pokoli hőségét bevett falak kínzó forróságot árasztottak, s ebben a pokolban nyögve és horkolva aludtak emberek és állatok egyaránt.

A csillagok fénye már halványulni kezdett, mikor a káplár, ismertetőjelével figyelmeztetve az öröket, nehogy valahol puskatussal fejbeüssék, elhagyta a »bled« falcsoportját és lassan távolodott a végtelen sivatagok felé, melyek kietlen pusztaságban terültek el előtte, néhol egy-egy félholt összetöporodott datolyafával és nagyritkán parányi, jól-rosszul ápolt földcsékekkel.

A nap rózsás reflexei lassan egészen eltüntették a csillagokat; a magasban néhány madár trillázott, de Ribot most nem törődött velük.

- Az arab korán kel, - mormogta - talán már a reggelineél találom. A kávéja, Istenemre, jobb lesz, mint a »bled«-féle kavarek.

Lépteit megkettőztette, s szemeit nem vette le egy barna épületcsoportról, mely a virágzó, zöld rétségek közül élénken emelkedett ki; ez volt a »duár«, Hasszi-el-Biaknak háza, aki itt lakott leányával, a búbajos Afzával, az úgynevezett »Atlasz Rózsájával.« A »duár« két tágasabb és néhány kisebb sátorból állott, csokoládébarna szövetekből, pálmaágakkal és tevébőrökkel védve az eső ellen. Csönd terült el a táj felett, a pálmafák alatt a ragyogó fűben kövér ürök és »mahari«-k legelésztek. A kétpúpú teve nehézkes, lomha állat, a sivatag forró homokjában lassan mászik előre; a »mahari« egypúpú, könnyűlábú és mint a szélvész: repül keresztül a sivatagon; Ribot most hozzálátott a vadászathoz és tarisznája csakhamar megtelt vadmadarakkal. Nemsokára a sátrak előtt állott.

Megállt, hogy meggyujtsa cigarettáját, midőn egy hang szólalt meg háta mögött.

- Szalem Alejkum!

Igy köszöntik egymást az arabok.

Ribot megfordult.

- Mohamed örködjék feletted! - mondá.

A »duár« tulajdonosa telivér arab faj volt, nyulánk, ideges, szép alakkal, szemei szénfeketék és tüzesek, bőre sötét; a profilja nemes metszésű és büszke kifejezésű.

Mint az algiri bennlakók, hosszú, fehér inget viselt, fejét pedig színes szövetből való turbán burkolta be.

- Mivel töltöd az időt? - kérde Ribot.

- Egy kis »mahari« jött tegnap a világra, azt etetem tejjel; megnézed? Amint látom, a vadászatot már elvégezted, a tarisznád alig bírja a zsákmányt.

- A zsákmányomat hódolatom jeléül »Atlasz Rózsájának« szántam.

Az arab arca elkomorult.

- Óh, világért sem az én nevemben - sietett megnyugtatni Ribot. - A »bled« egyik lakója küld engem, akit te talán még jobban ismersz, mint én. A dolog Afzát is érdekelheti, de erről majd később is beszélhetünk. Most nagy örömet szerezne nekem, ha egy csésze kávéra meghívnál.

- Az arab sohasem ellenkezik vendégei kívánságaival - mondá méltósággal a házigazda.
- Szeretném látni a tevédet.

Hasszi-el-Biak a vastaglevelű indiai fügefák között elvezette a káplárt egy kis sátorig, ahol a felhalmozott homokban egy pici, még formátlan »mahari« feküdt.

- Ez remekül fog szaladni, a lábai kifogástalanok.
- De mért tartod homokban?
- Így jobban fejlődik. Ha szabadon hagyom, testének a súlyával tönkretenné a lábai könnyűségét. De most megyünk. A kávé már illatozik s egy pompás ürüt ötlettem ma reggel.

Ribot visszatartotta.

- Nem sejtet, hogy milyen ügyben jöttem ily korán?

Az arab fekete szemein bizonytalan ijedtség suhant keresztül.

- Mi baj van? - kérde megváltozott hangon.
- Hol van Afza? Miért nem láthatom? - mondta Ribot.
- Még alszik; különben ő már nem látható idegen férfiak számára, mert már asszony.
- Talán valami »kaid«-nak adtad feleségül?

Az arab nem felelt és Ribot egyszerre mindent megértett. Az udvaron egy elburkolt arcú néger leány jelent meg, szemével szótlán kérdést intézve a házigazdához.

- Add fel a kávét - parancsolta ez röviden. - Vendégünk siet.

A néger nő nehéz ezüst készletekben felszolgált a reggelit; gazdag, arab ízlésű, valódi porcellán csészékből itták az illatos kávét, melyet egyetlen szó nélkül élveztek végig. Azután a káplár cigarettára gyújtott, míg az arab, ki vendégét nem akarta zavarni, szívében kellemetlen rettegéssel, de külsőleg nyugodt flegmával gyújtotta meg a rózsailatú nargilét.

Ribot törte meg a csendet.

- Tudod ki küldött?
- Mohamed úgyis tudja már, hadd tudjam meg én is.
- Az a legionarius, aki leányodat az oroszlán körmei közül ragadta ki.
- Andor! - A sötét szemek aggodalmas tűzben égtek. - Mi van vele? Beszélj.
- Ellenséges kezekben van; lent ül a sötét cellában, ahonnan három hét múlva a haditanács elé kerül; hisz tudod, mit jelent ez.
- Szörnyű csapás! Óh, Afza! - Rebegette az arab kábultan.
- De még nem kell egészen elcsüggednünk; mert öttel fogadok száz ellen, hogy megmenthetjük őt és társát, ha hozzálátunk. Neked okvetlen készen kell tartanod két jó tevét, mert valamelyik este itt lesznek.
- El tudnak bánni a vasrácsokkal?
- Azok már mozognak.
- És a láncok?
- Egy fűrész kell szerezni nekik.
- Nem árulod el őket?

- Itt lennék akkor?

- Várj néhány percig, káplár!

- Tehát csakugyan! - Mormogta Ribot, mikor az arab eltűnt a sátorban. - Ez a selma gróf! Teljes titokban elvette a gyönyörű arab rózsaszálat, ez nyilvánvaló. És az őrmester most lesheti a szép lányt, a tevéket, üröket és aranyakat! Ejhajh! Nem rosszul választott a gróf. Afza felér a legbájosabb európai nővel.

Hasszi-el-Biak visszatért, kezében egy darab kis keményresült kerek kenyérrel, amilyent az arabok esznek desszerthez. Ribotnak feltűnt rajta egy különös kis folt, amely úgy nézett ki, mintha egy viasszal betapasztott lyuk lenne.

- Van benne valami? - kérdezte.

- Ne kérdezz semmit. Ha csakugyan segítségemre akarsz lenni, add ezt át a grófnak, de olyankor, mikor senki sem látja.

- Meglesz - mondta Ribot. - Most pedig üdvözlöm Afzát; a tevéket pedig el ne felejtse.

- Várj egy keveset, káplár... Különben jöjj velem.

Együtt léptek be a tágas sátorba, amely drága, gazdag színű szőnyegekkel volt borítva. Az arab egy állványról levett egy ezüst, drágakövekkel kirakott kazettát, és kinyitva a káplár elé tartotta, aki káprázó szemekkel látta benne a spanyolok régi kincseiből való nehézveretű pénzeket, melyek már sehol sem láthatók, csak az araboknál, Algir és Tunisz egyes vidékein.

- Végy belőle - szólt az arab.

Ribot csak nehezen tudta elfordítani szemeit az aranyak káprázó halmazáról, midőn felelt:

- Soha! Provencei nemes vagyok, és nem adom el magam! Isten áldjon; de azért számíthatsz rám.

- Várj akkor hát... ha semmit sem akarsz elfogadni...

Félrehajtott egy antik damasztapétát, és egy üregből kivett egy remekbecsinált ébenfakazettát, amelyben néhány percig idegesen keresgélt.

- A kezedet! - Fordult Ribothoz. - Ezt a gyűrűt nem szabad visszautasítanod. Az Afza kelengyéből való, az ő nevében vedd el emlékül!

Megfogta a káplár kezét, és felhúzta kisujjára a gyűrűt, melynek masszív arany anyagában egy türkiz átható kéksége sugárzott.

A káplár megindultan köszönte meg.

- Sohasem fogom elfelejteni a legszebb arab leányt; hisz nekem is szeretnem kellett őt, mint mindenkinek, aki látta.

Ebben a percben felcsendült egy édes hangon elénekelt, szomorú, idegenszerű arab dal.

- A leányom! - Ijedt fel az arab. - Menj, barátom, és fogadd köszönetemet.

Megrázta a káplár kezét, aki nevetve távozott.

Egy darabig lehajtott fejjel, búsan nézett utána, mialatt a könnyű szellő halkán mozgatta ruháját.

Egy vidám kiáltás megfordulni készítette.

A sátorajtóban állt az »Atlasz Rózsája«. Mosolyogva, üdén és féhéren.

Afzát nem hiába tartották Algir legszebb leányának, mert a mór költészet legtökéletesebb mintaképe volt; sápadt alabástrom arcocskájában két mandulaalakú fekete szem, melyekre hosszú szempillák bocsátkoztak; alakja nem magas, de nyulánk, gyöngéd, elbájoló vonalú, apró kezekkel és lábakkal. Karjai, melyekre finom fehér vászoncsipke borult, tökéletes formájuk voltak.

Nehéz elhatározás.

- Mit nézel apám? - Kérdé, mialatt felemelt karjaival kékesfekete fürteit egy arany karika alá rendezte.

- Egy gazellát figyeltem, amint két sakál elől menekül, - fordult vissza megrázkódva az arab.

- Ah! És amellyel beszélgetni is lehetett? - nevetett Afza, fehér gyöngyfogait mutatva.

Hasszi-el-Biak belátta, hogy titoktartása hiábavaló.

- Láttad azt az embert? - kérdezte fojtott hangon.

- A sátorból mindent látok; különben is nem ismeretlen előttem a »bled« káplárja, hiszen már többször megfordult nálunk.

- Csakugyan.

- Milyen üzenetet hozott az én édes uramtól?

Az arab nem felelt mindjárt, de zavart arcában volt valami, ami Afzát rémületbe ejtette.

- Mi van vele? - kiáltott fel. - Apám! Ma oly rossz álmom volt! Allah, Allah!...

Hasszi-el-Biak gyöngéden megfogta leánya kezét, s egy fügefa árnyékába vezette.

- Ne feledd el, Afza, hogy benned arab vér folyik!

- Beszélj, apám!

- A férjed nem szabad többé, a sötét cellába zárták. Az őrmester annyira kínozza, hogy forró vére nem bírta tovább és arcába vágta bornyuját.

- Ah, a nyomorult őrmester! Tehát így boszulta meg magát! Tudd meg, apám, hogy a »bled« őrmestere egy alkalommal üzenetet küldött nekem egy »spahi« által, melyben fölszólított, hogy felejtsem el Andort, és legyek az övé.

- Láttad már az őrmestert?

- Láttam egy párszor a »duár« körül; úgy látszik, a távollétekről pontosan értesítve volt, mert rendszeren olyankor jött erre... De az istenért, mi lesz az urammal?

- Agyonlövik, ha a haditanács kezeibe kerül.

Néhány percig tragikus csend volt. Afza mellére szorította karjait, mintegy csillapítandó szíve heves dobogását, és megszólalt:

- Apám, meg kell őt mentenem.

- Te? - mondta az arab csodálkozva.

- Ej, hát nem vagyok én arab nő? - kiáltott fel Afza.

Hasszi csodálkozva nézte. Hiszen gyermek volt még, tizenhét éves. Honnan vette azt a fenyegető lángot, mely éjfekete szemeiben kigyúladt?

- Nézz ide, Afza, - mondta - tudod, milyen biztos a puskám, én el fogok bánni azzal az emberrel.

De Afza megrázta szép fejét.

- Ha a szörnyeteg meg is hal, ez az én jó uramnak nem használ semmit sem.

- De hát mit akarsz tenni?

- El akarok menni az őrmesterhez.

- Afza, ezt nem lehet! Az európai nem olyan, mint a muzulmán.

- Semmi baj sem történhetik, apám. Te kölcsönözni fogod nekem a legjobb törödet; és el-kisérsz a »bled«-ig.

Hasszi jajkiáltással felelt.

- El akarod magadat pusztítani?

- Ő kitépett engem az oroszlán körmei közül, és én most meg fogom őt menteni, vagy magam is belepusztulok, - felelt a szép nő. Majd felzokogva folytatta:

- Nagy Mohamed! Annyira szeretem őt, hogy nem tudnék nélküle élni.

E percben visszajött az öreg néger szolga és jelentette:

- Egy francia lovas jön a pusztán keresztül.

Afza egy ugrással a sátor függönye mellett termett.

A jó öreg nem hazudott, a mezőkön át csakugyan jött egy lovas, felcifrázott fekete paripán.

- Apa! - kiáltott lel Afza. - Ez az őrmester »spahi«-ja.

Hasszi puskájához kapott, de leánya visszatartotta.

- Ezt az embert nem szabad megölni! Ezt Allah küldötte hozzám. Most bátorság!

Kezeit szívére szorította és lelépett a lépcsőről.

Az arab megütközve nézett rá.

- Csak nem fogsz gyaur előtt így mutatkozni?

- Az én férjem hazájában az asszonyok fátyol nélkül járnak, és valamikor én is hozzájuk fogok tartozni. Apám, ne tarts vissza, az ő életéről van szó.

Hasszi lehajtott fejjel ment a sátorba.

Az »Atlasz Rózsája« szenvedélyes mozdulattal hátra simította haját.

- A kútnál várlak - mondta a négernek, és lassan megindult a rétek felé, egyik kezét még mindig dobogó szívéen nyugtatva.

Nyujtott, tiszta hangján egy dallamba fogott bele, egy szomorúan édes arab melódiába.

Lassan ment, mintha semmi mással nem törődne, mint az égbenyúló datolyafákkal és meleg napsugárral.

A »spahi«, egy középkorú, kellemetlen arcú ember, a kútnál leszállt lováról. A kút mély volt és tele friss vízzel. Itt megállt és szarkasztikus mosollyal várta be az arab szépséget.

- Üdvözöllek, »Atlasz Rózsája« - köszöntötte, mikor Afza odaért.

Afza végignézett rajta, de úgy látszott, mint ha nem ismerné. Hanyagul mondta:

- Allah hozott, francia!

- Engedd meg, hogy lovamat megittassam; szegény pára nagy útat tett velem. Mosellah-ba voltunk, az őrmester küldött be egy sürgönnyel. Hálisten, már visszafelé indulunk.

Az öreg néger éppen visszaérkezett, s Afza felszólította, hogy frissítse fel a lovat a kút vizéből. Egy korsóból a spahi is ivott és nagyot lélegzett utána.

- Visszamehetsz, öreg - mondta Afza a négernek, aki eltávozott, de nem ment el messzire, hanem észrevétlenül egy sűrű akácbokor mögé rejtette magát.

- Jó vizetek van - mondta a »spáhi« száját megtörülve.

- Nagyon jóízű és egészséges, amellet kifogyhatatlan. Ne sajnáld a lovadtól.

- Elbájoló vagy, »Atlasz Rózsája«.

- Most Mosellahból jössz? Mikor mentél el a »bled«-ből?

- Tegnap este.

- Már visszajött az algiriai kapitány?

- Dehogy jött, az őrmester helyettesíti még mindég. Hanem, szép Afza, valami másról szeretnék veled beszélni. Tudniillik mindenféle érdekes mesélnivalóm van számodra.

- Például? - kérdezte Afza hidegen.

A spahi egyik szemét behunyta, ami az arcát határozottan még visszatetszőbbé tette.

- Vasra verték a magyar grófot!

Afza emberfeletti erővel fékezte magát.

- Ugyan miért? - kérdezte.

- Haszontalan ember az! Nem lesz kár érte, ha lepuskázzák. Az őrmesterünk, az derék fiu! A kis ujjja is többet ér, mint az egész grófi fajzat.

- Valóban?

- Tudod, hogy ő szeret téged?

- Kicsoda?

- Az ördögbe is! Az őrmester.

- Egy szegény arab leányt?

- Folyton rólad beszél, hisz már láthattad, csinos ember, mi?

- Nem mondom, hogy nem.

- És oly jó! A »bled«-ben nagyon szeretik.

De mennyire! - gondolta magában Afza. - Talán Steinert sem gyűlölik jobban.

A spahi, mikor látta, hogy Afza komoly hallgatásba van merülve, újra húzott a vízből és megtömté a pipáját.

- Imádandó Afza - kapott újra szóba. - Én az őrmesternek jó barátja vagyok. Az ő nevében felajánlom neked az ő hősies kardját, a vállrojtjait, és az egész életét. Ez nagy kitüntetés egy arab leánynak!

Afza lehajtott fejjel hallgatta.

- Nem tudom magamat elhatározni - mondta vontatottan. - Biztos vagy benne, hogy szeret engem?

- Csak egy szót szólj, és mindjárt itt lesz a lábaid előtt.

- Nem, nem - tiltakozott Afza ijedten.

- Félsz tőle?

- Sőt; én megyek majd hozzá.

- Hogyan?

- Igen. Személyesen akarok vele erről beszélni.

- De az apád?

- Az apám pipájába egy csepp ópiumot teszek, amitől mélyen fog aludni. Ne csodálkozzál: én teljes határozottsággal beszélek. Gondoskodj róla, hogy az örök ne tartsanak fel, ha jövök.

- Ott nem lesz baj. Tehát komolyan beszélsz?

- A legkomolyabban.

- Mikorra várhatunk?

- Naplemente után.

A spahi egy könnyű ugrással lován termett.

- Akkor hát isten veled, »Atlasz Rózsája«!

- Allah vezéreljen!

A lovas elindult és Afza egészen elváltozott arccal nézett utána. Szemei mély haragban villámlottak. Az akác bokor mögül kígyómozdulatokkal csúszott elő puskájával az öreg néger, és Afza előtt felegyenesedett.

- Adhatok neki egy pár golyót? - kérdezte.

- Hadd menjen.

A lovas gyorsan eltűnt a lejtőn és Afza visszafordult a sátor felé.

Hasszi-el-Biak izgatottan várta.

- Mit beszéltek? - kérdezte.

- Készítsd elő, apám, a legjobb törödet. Ma este a »bled«-ben leszek és beszélni fogok az őrmesterrel.

- És minek a tör?

- Az ember sohasem tudhatja, mi történhetik.

- Nem akarsz rám hallgatni?

- A szándékomat keresztül kell vinnem.

- Akkor előkészítem a maharikat.

Apa és leány többet egész nap nem szóltak egymáshoz.

Estefelé Afza két néger nővel bement a sátrába, hogy felöltözködjék. Szépnek kellett lennie, ami ugyan nem volt nehéz, - hogy urát megmenthesse.

Ezalatt Hasszi-el-Biak a maharikkal foglalkozott. Felrakta púpjaikra ékszereit, pénzét, kincseit, leányának hozományát; sok minden volt, amit nem vihetett magával, mert a gyors futásban akadály lett volna, ezeket a néger nőknek szánta ajándékkul.

A nap már lement, mikor Afza kijött. Haja széles fonatokban zecchinókkal volt keresztül-fonva. Algíriai szokás szerint alabástrom arca egy parányit rózsásra volt festve, a szemek alatt is egy kevés barna árnyék nagyobbaknak mutatta a fekete csillagokat.

Kecses alakja egy hosszú, finom hímzett vászoningbe volt burkolva, melyre egy színes selyemkaftánka borult. Az ujjak nagyon bővekek voltak, azur selyemmel bélelve. Keblét egy kis mellény szorította össze, zöld bársonyból, gazdag aranyhímzéssel borítva. Lábai pici, fehér, selyem gyöngyös papucsba voltak bújtatva.

- Szép vagyok? - mosolygott apjára.

- Mint a hajnal - volt a felelet.

- Nem félek a franciától - kiáltott fel Afza éles hangon. - Későn fogják megtudni, hogy ki vagyok. Apám, a tört. És most menjünk, nem szeretek magamra várni.

A tört elrejtette ujjasának kék selyem bélésébe.

- Nem fog reszketni a kezem, mikor használni fogom - mondta. - Őrmester, most kettőnkön áll a vásár.

- A nemes arab vér! - mormogta Hasszi-el-Biak.

A néger éppen megjelent, két gyönyörű, jól megrakott dromedárral és két gyorslábú maharival, melyek ezüst és rózsaszín rojtokkal voltak feldíszítve. Egy intésre a szelid állatok leterdelték. Afza apja segítségével felszállt, mire a teve egy ugrással talpon volt. Hasszi-el-Biak is felült a saját maharijára és kezébe vette hosszú algiri puskáját.

Meghagyta a négernek, hogy a többi tevét tartsa készen és ha lövéseket hall, rögtön siessen eléjük.

- Mehetünk - szólt Hasszi-el-Biak.

Egy könnyed fütyöntést hallatott, aztán a két teve gyors galoppban megindult a rétek felé, fejüket fel és le mozgatva, taktusban, amint hosszú lábaik mozogtak.

Ebben a percben az Atlasz-hegység hatalmas sziklái között feltűnt a hold.

Az oroszánvadászat.

- Fel, fel, gróf, nem hallod, hogy kopognak?

- Ki az? - nyújtózkodott Cserna Andor csörömpölő láncokkal és felült a kemény lócán.

- Ördög tudja, de már jó késő lehet. Ezen a lócán jobb az alvás, mint a barakkokban.

Ebben a percben egy kulcs csikordult a zárban és megjelent Ribot barátságos alakja.

- Alsunk még, mi? - zsörtölődött a káplár. - Fogoly urak, itt a reggelizés ideje.

A gróf felvidult arccal ugrott fel.

- Láttad őt? - kérdezte izgatottan.

- Csodálkozom, gróf, hogy éppen ön nem ismeri az arab szokásokat. Beszélhet idegen férfi olyan arab nővel, akinek már van férje?

- Ah, tehát tudod már?

- Tudom, hogy Afzát Cserna grófnőnek hívják.

- Minek tagadjam? Két hónapja, hogy Afza muzulmán szokások szerint a feleségem.

- Tudod, hogy van még valaki, aki halálosan szerelmes Afzába?

- Az őrmester talán?

- Bizony, alighanem ennek a szerelemnek köszönheted, hogy most el akarnak pusztítani a föld színéről.

- Ezermillió bomba és sárkánykígyótojás! - kiáltott fel az olasz.

- Hisz ez egy valóságos regényfejezet! Véres dráma Algiriában! Dumas tollához méltó.

A káplár most elővette a gömbölyű kis kalácsformát.

- Hasszi-el-Biak kér, hogy ne utasítsátok vissza a reggelit, amit küldött nektek.

Cserna gróf csodálkozva ránézett és ő is meglátta a betömött kis foltot.

- Ide vele - mondá.

Ribot éppen át akarta nyújtani, amidőn a folyosón felhangzott az őrmester bösz hangja.

- Mennydörgős mennykő! Merre van az a semmirekelő Ribot? Hol vannak mindnyájan? Átkozott kutyák! Ribot! Ribot!

- Itt az emberevő! - mérgeződött a nápolyi. - Felfalna mindnyájunkat.

A káplár gyorsan letette az asztalra a kalácsot és sietve távozott, az ajtót maga után gondosan lelakatolva és a kulcsot zsebre téve.

Egy ideig még hallatszottak a mérges kiáltások, azután csönd lett.

- Ha most véletlenül nem Ribot lenne megbízva az őrzéssel, akkor ez az irgalmatlan ember bizonyosan bejön - mondta a gróf. - Szerencsére ez a Ribot tetőtől talpig derék és úri ember; nem hiába provençei nemes vér!

- És mi van a kaláccsal, amit az a kedves leány küldött?

- Nevezd őt Cserna grófnőnek - sóhajtott a gróf, fájdalmasan mosolyogva.

- Mindég elfelejtem, hogy már hozzád tartozik. Valóban, ami az emlékezőtehetségemet illeti, éppoly rossz ügyvéd lett volna belőlem, mint a többi prókátor.

A gróf nevetett és kezébe vette a kalácsot.

- Valaminek kell benne lenni - mondta kíváncsian.

- Talán kés?

- Annak ugyan nem sok hasznát lehetne venni!

A kalácsot vigyázva szétbontotta és két kicsi tárgy csörömpölve esett ki belőle.

Cserna Andor fölvette.

- Gondoltam - jelentette ki. - Ez többet ér, mint húsz éles tör.

Hasszi-el-Biak két remekül kidolgozott finom ráspolyt rejtett a kalácsba, azok közül valókat, amelyek zajtalanul fűrészelik keresztül a vasat és az acélt.

- Kedves grófom, a feleséged elragadó nő, annyival is inkább, mert én ezt a kenyeret mindjárt meg fogom enni - kiáltott fel a nápolyi.

- El kell őket tüntetni minél előbb, mert az őrmester még mindig bejöhet.

- Elég nagy, de azért hamar eltüntetem, bárha sovány is vagyok - mondta a nápolyi, beleharapva a kalácsba, melynek felét a grófnak nyújtotta.

- Egyél belőle, biztosan az »Atlasz Rózsája« készítette.

A gróf is hozzálátott a kalácshoz, amely már elég kemény volt, de nem rosszízű, és csakhamar eltűnt a két katona fogai alatt. Közben Cserna gróf a fűrészeket gondosan elrejtette vászon-ingének bő ujjasába.

- Mesésen ízlett - mondta a nápolyi. - A szép arab nő ujjacskái kielégítően ügyesek.

- Kedves vagy! Mindég ilyen jókedvű szoktál lenni?

- Még akkor is, ha tizenkét katona puskája előtt állok és a hadnagy azt mondja: tűz!

- Na, ebből nem lesz semmi! Ha sejtelveim nem csalnak, még ma éjjel megmenekülünk.

- És ha az örök levágnak?

- Az idegeim azt mondják, viharos éjszaka lesz. Akkor minden könnyebben megy.

Egy darabig csend volt, csak az olasz láncainak csörömpölése hallatszott, amint azokat idegesen mozgatta ide-oda. Majd megszólalt:

- Kedves gróf, miután most nem vagyunk kénytelenek lent masirozni a forróságban, csinálhatnánk valami kellemeset. Például elmesélhetnéd nekem, hogyan ismerkedtél meg a feleségeddel. Hallottam ugyan valami oroszánhistóriát, de semmi többet. Én ugyan nem tudom megérteni, hogy tudtál keresztény létedre egy muzulmán nőt elvenni.

- Ez hosszú történet, Enrico.

- Szent Jeromos és Keresztély! Azt hiszem, ma elég időnk van beszélgetni! Vagy egész nap a láncainkkal játszadozzunk és ásítózunk, mint a krokodilusok a naplementében? Én imádom a szép történeteket! Ügyvédnek nem sokat érek, katonának még kevesebbet, tehát ha valamikor kiszabadulok ebből a fekete országból, író lesz belőlem.

- És most anyagot gyűjtesz - mondta a gróf.

- Igen, meg kell töltenem a raktárt. Mesélj, gróf.

- Egész egyszerű történet. Három hónappal ezelőtt a »bled« kapitánya egypárunknak engedélyt adott, hogy a környékben vadásszunk. Én öt nap alatt egy csomó gazellát és más vadat zsákmányul ejtettem és elküldtem a »bled«-nek. Az örrel, aki mellém volt rendelve, meg szálltunk egy szegényes kis »duár«-ban. Estefelé bejött Hasszi-el-Biak, akit már azelőtt is gyakran láttam.

- Uram, - szólított meg - hallottam, hogy jó vadász vagy és a puskád kitűnő.

- Nem szoktam futni hagyni a prédát - feleltem.

- Félsz az oroszlántól? - kérdezte.

- Miért kérdezed?

- Egy ilyen bestia jár a környéken; éjjel szokott jönni és az ürüimet keresi fel. Az ürüket még nem bánom annyira, de félek, hogy majd a tevékre kerül a sor; nem bírom elviselni a kedvenceim elvesztését. Azt szeretném, ha segítenél nekem ezt az örökké éhes fenevadat elejteni. Az európaiak kitűnő vadászok.

Gondolkodtam, hogy elfogadjam-e ezt a hátborzongató meghívást. De az arab nyugodt előkelőséggel várta szavaimat és nem tudtam kérését megtagadni.

- Bizonyos, hogy oroszlán volt? - kérdeztem.

- A szolgálám látta - felelt az arab.

- Rendben van! Számíthatsz rám!

Napnyugtakor ott voltam Hasszi-el-Biak »duár«-ja előtt, egy beduin kíséretében. A »bledi« ör, mikor hallotta, hogy oroszlánvadászatról van szó, jobbnak tartotta bent a sátor párnáin várni ki a végét.

Az arab kijött, még pedig leányával, aki kezében egy kis angol fegyvert tartott.

- Ő is jön? - kérdeztem megütközve.

- Mindenesetre; különben is értesítek, hogy nem csupán egy oroszlánról van szó. A nőtényt is vele látták.

A dolog érdekelni kezdett.

- Természetesen, hiszen Afza is ott volt - nevetett a nápolyi.

- Lángész vagy, Enrico. Kíváncsi voltam, hogy viselkedik ez a remek leány a veszéllyel szemben.

- Elindultunk. Kilenc óra felé annál a dombnál voltunk, ahol állítólag látták a fenevadat. A hold éppen feljött az Atlasz csúcsai mögött és ezüst atmoszférát lehelt maga köré.

- Elragadóan mesélsz - vetette közbe a nápolyi. - Ha nem lennék nyomorult fogoly és volna tintám meg papirosom, mindjárt leírnám. Tovább!

- Az óriási szikomórfák és a babérfák halkán susogtak és a hegyek felől lágy szellő fujt. Nem gondoltam többet az oroszlánokra...

- Hanem az Afza szemeire, amelyek titokzatosan ragyogtak a holdsugárban - mosolygott Enrico.

- Csöndben haladtunk előre, azzal a feltevessel, hogy az oroszlánok a dombokat körülfogó magas cserjésben rejtőznek. Félóra múlva egy lejtőhöz értünk, amely alacsony, de sűrű leveles bokrokkal volt borítva, és mély sziklaszorosban végződött.

- Itt látták őket! - szólt hozzám Afza apja.

Belenéztem a szorosba és feleltem:

- Itt a szorosban kell lenni a tanyájuknak; azt ajánlom, menjünk be, de a leányodat hagyjuk kint.

Leszálltunk a sziklaszorosba és megbeszéltük, hogy aki először lát oroszlánt, rögtön lő. A földön gazella és más állatok csontvázai feküdtek, felismerhetetlen tagokkal.

- Eltaláltad, - mondta Hasszi-el-Biak határozottan - ez az oroszlánodu.

Harminc-negyven lépésnyire szaladtam, mikor hátam mögött könnyed zörejt hallottam. Visszanéztem és a mögöttem levő bokorban fekete tömeget láttam mozogni. Felemeltem puskámat és többször a levelek közé lőttem, mire rettenetes vérfagyasztó bőgés hangzott fel.

- Megöltem! - kiáltottam, de egyszerre a vér meghűlt ereimben. Elöttem állott egy hatalmas nőstény oroszlán, vérben forgó szemekkel.

Nem öltem meg, csak megsebesítettem.

Tudtam, hogy az emberi szem bűvölő hatással van a fenevadakra. Jól rá néztem hát a bestiára, miközben felemeltem puskámat. Arcom halálosan sápadt lehetett ebben a percben, hatalmas hideg cseppek szivárogtak le homlokomról.

- Nem jól éreztem volna magamat a helyeden! - mondta a nápolyi összeborzongva.

- Nos és amint látta a puskacsővemet megvillanni, egy ugrással rám akarta magát vetni, de nem vártam be, hanem biztos kézzel lőttem. Egy utolsót bődült és a hátára fordult.

Hasszi-el-Biak két perc alatt ott termett és boldogan konstatálta, hogy a bestia kimult.

- De hol lehet a párja? - jutott eszembe. - Nem gondolod, hogy ezalatt látogatást tett a duárban?

Az arab elsápadt, azután fogát csikorgatta.

- Ah, - mondta - siessünk haza.

Tizenkettő felé a duárnál voltunk. De itt rosszat sejtető jajgatások hallatszottak ki a sátrak mögül. Berohantunk és rossz sejtelmek nem csaltak. A sátor előtt feküdt egy szerencsén szolgáló, akinek mellét az oroszlán hatalmas talpával kettéhasította, de túlnehéznek találván, nem cipelte magával, hanem otthagya.

- Megbosszuljuk! - kiáltotta az arab. - A bestia most visszament az odujába és holnap reggelig nem bujik elő onnan.

Hajnali két órakor útra keltünk. Nem mentünk még sokáig, mikor két sakált pillantottunk meg. Ez jó jel volt, mert ezek az állatok az oroszlán után szoktak járni, ellesve a prédahulladékokat.

Hirtelen bődülés reszkettette meg a levegőt.

Felemeltem a fejemet és megláttam az oroszlánt, amint hatalmas ugrásokkal tört keresztül a bokrokon.

Együttal rémülettel láttam meg Afzát, aki gyanútlanul ment végig az úton.

Az oroszlán meglátta, ráugrott és Afza elesett.

Ez volt a szerencséje. Így szabadon lőhettem és a kezem nem remegett. A fenevad koponyája széthasadt és ő maga legurult a domboldalon.

- És Afza? - kérdezte a nápolyi figyelemmel.

- Nem történt semmi baja. De ebben a percben éreztük, hogy szeretjük egymást és két hónap múlva a feleségem lett.

Afza bosszúja.

A teve megállt a »bled« kapuja előtt.

- Állj! Ki az?

- A »Puszták Rózsája«.

- Akkor légy üdvöz, szép leányka.

Az aranygombos katona leemelte Afzát a tevéről.

- Vezessem a tevédet az istállóba?

- Nem szükséges, itt marad, amíg visszajövök.

A spahi néhány percig csodálattal bámulta az arab nő szépségét, aztán a ház felé vezette.

- Az őrmester vár - mondta.

Egy ember állt pipázva a lépcsők alján; Ribot volt.

- Jó estét, Afza.

- Mohamed áldjon, hogy van az uram? - kérdezte Afza, mikor ketten maradtak.

- Vasfürészeléssel van elfoglalva; azt hiszem, jól érzi magát.

- Az apám a mezőn van; a maharik rendben vannak.

- Vigyázz magadra, Afza, az arab vér túlságosan tüzes, a szemeid nem jó dolgokat jósolnak.

- Kérlek, vezess az őrmesterhez.

A káplár kinyitott egy ajtót és láthatóvá lett egy szoba, nem nagyon előkelően bútorozva; de hát azt itt a sivatagban nem is lehetett kívánni; ellenben a középén egy dúsan megterített asztal állott, két petróleumlámpa fényében. Mellette állott nagy bajuszával az őrmester.

- Afza! - kiáltotta. - Elveszek, ha nem jöttél volna!

- Az arab nők megtartják szavukat.

Az őrmester intett Ribotnak, aki kiment és aztán székkal kínálta meg Afzát.

- A beduinoknak és kabiloknak igazuk van - te vagy a legszebb leány, akit valaha láttam.

- Ne tréfálj, uram - rebegte Afza halvány mosollyal.

- Lelkemre mondom! - kiáltott fel az őrmester, fekete bajuszát pödörgetve. - De most vacsorázni fogsz velem, szép leány! Itt nem élünk valami nagy jólétben, de azért van ürühús, egyiptomi szárnyas és friss füge. Azért beszélgethetünk. Ördög és pokol! Ittál-e már valaha pezsgőt, Afza?

- Sohasem, uram - felelt a leány leülve.

Az őrmester poharakat és gyümölcsöt tett eléje. Majd így szólt:

- Remélem, hogy az Atlasz Rózsája megszereti a francia konyhát. Valamikor talán együtt leszünk még Párisban vagy Marseilleben.

Afza mosolyt erőltetett sápadt ajkaira, ellenben nem volt képes hozzányulni sem az ürüpecsenyéhez, sem az egyiptomi fügéhez. És még kevésbé a tüzes borhoz, mely érintetlenül állt előtte a karcsu, csiszolt pohárban.

- Az ördögbe is! - kiáltott fel az őrmester, aki kettő helyett evett. - Mit szoktatok enni ti arabok? Hiszen mindent itthagysz! Pedig ez a bor egyike a legkitünőbbeknek.

- Nem hallottad még, uram, hogy Mohamed megtiltotta az araboknak a borivást?

- Elég rosszul tette; hogyha ma élne, nem hiszem, hogy ellen tudna állni az öreg egy pohár burgundinak. Ah, a burgundi!

Az őrmester alaposan hozzá is látott a borhoz és mikor vége volt a vacsorának, Afza székének a karfájára támaszkodott.

- Most beszélj, Afza.

Afza figyelmesen nézett egy aranyérmet, amely az őrmester mellén csillogott.

- Hol szerezted ezt, uram? - kérdezte szemmel látható kíváncsisággal.

- Elmesélem, ha ráérsz - kapott a szón az őrmester.

Afzának éppen egy hosszú mesére volt szüksége, hogy az alatt a két halálraitéltnek legyen elég ideje a fűrészelés befejezésére.

Az őrmester pedig megint felhajtott egy pohár burgundit és hozzáfogott a történethez.

- Senegalban állomásoztunk. Senegal francia uralom alatt van, de a bennlakó négerek bizony sokszor fellázadnak. Akkor is ki voltunk rendelve, hogy egy felkelő néger csapatot meglegkértessünk. A generálisunk valóságos ördög volt, aki nem félt semmitől és pusztítva haladtunk előre; egy napon azonban egy folyóhoz értünk, amelyen híd volt és amelynek túlsó partján egy hatalmas néger csapat kegyetlen sortűzzel fogadta a hídon való átkelésünket. De nem unatkozol, Afza?

Afza egyáltalában nem figyelt oda, hanem a fűrészre gondolt, amely most halad előre szabadító munkájával. Mosolyogva nézett az őrmesterre.

- Semmi sem érdekelhet bennünket arabokat jobban, mint a harcias történetek. Nem mi győztük le a gögös spanyolokat? Nagyon szeretném, ha folytatnád.

Az őrmester a tizenötödik pohár bort hajtotta fel és tovább beszélt.

- Ennél a hídnál meggyült a bajunk. A kutya négerek remekül puskázták vissza embereinket a hídról. Már éjszaka volt és a tábornokunk majd megszakadt a dühtől és mint a megvadult bika, szaladgált ide-oda a folyó partján. Mikor látta, hogy minden hiábavaló, parancsot adott:

- Egy spahi menjen be a folyóba és keressen valami átgázolható helyet.

Erre egy lovas bátran belevágatott a vízbe, de alig tett egy lépést, az ár elragadta és örökre eltemette lovastul.

Ha most egy percig tétoვázunk, elvesztettük az egész csatát. Ekkor erős akarattal elhatároztam, hogy most vagy soha, elnyerem az őrmesteri rojtokat.

- Bajtársak, előre! - ordítottam. És a hídra vettem magamat. A spahik egyszerre, mintha valami égi hatalom szállta volna meg őket, utánam rohantak és ettől a nem várt rohamtól a négerek hátrálni kezdtek és rövid idő múlva megnyertük a csatát.

- Ah - mondta Afza szórakozottan.

- Igen, szép leányom, és egy hónapra rá megkaptam ezt az arany érmet. Nos, mit szólsz hozzá? Nem hiszem, hogy van leány Algirban, aki egy ilyen embernek a kezét visszautasítaná.

- Uram, szeretnék bizonyos lenni benne, hogy szeretsz.

- Nincs az a kívánságod, amit nem teljesítenék.

- Mielőtt veled megismerkedtem, egy magyar...
  - Tudom, tudom, ez az átkozott magyar gróf!... Rám emelte a kezét, a feljebbvalójára... haljon meg... le kell lőni kegyelem és irgalom nélkül.
- Afza mélyen elsápadt.
- Hagyd ezt az embert szökni!
  - Micsoda? Ezer ördög! Én, a parancsnok, hagyjam futni ezt a dunaparti krokodilust?
  - És ha ez lenne az egyetlen kívánságom szerelmemért?
  - Megbolondultál? - üvöltötte rákvörösén az őrmester. - Három hét múlva el lesz temetve a gazember! Mit akarsz még?
  - A magyar gróf megmentette az életemet és én csak az ő megszabadításának az árán vagyok hajlandó a feleséged lenni.
  - Nagy dolog egy oroszánt megölni! Mit tett volna Senegalban az én helyemben? - kiabált az őrmester.
- Az »Atlasz Rózsája« most felállt. A sötét fény most erősebben, mint valaha, felcsillant szemében.
- Pokoli teremtés! Azt akarod, hogy a haditanács elé kerüljek?
  - Hiszen itt te parancsolsz. A vihar mindjárt ki fog törni és csak az öröket kell előle visszahívatnod a barakkokba.
- Csakugyan az ablakon keresztül látható tájkot a villámlások kezdték megvilágítani.
- Az őrmester gyanakodva nézett Afzára.
- A rabok le vannak láncolva és be vannak lakatolva. Mit használhat nekik mindez?
  - Csak azt kívánom, hogy az öröket hívd be. Ha a gróf holnap még itt van, a tied leszek.
  - A grófnak meg kell halnia.
  - Ha ő nem ragadott volna ki az oroszán körmei közül, beszélhetnél most velem?
  - Ejnye! Jobban érvelsz, mint egy párisi nő. Ribot! - kiáltott hangosan - jöjj be.
- A káplár, aki a folyosón örködött, belépett.
- Milyen idő van odakünn?
  - A legrosszabb; olyan vihar van készülöben, hogy a háztetők veszélyben forognak.
  - A szegény spahikat nem lehet ilyen időben kint hagyni. Adj rendeletet, hogy a derék fiuk tetőzet alá vonulhatnak. Rendben vannak a rabok?
  - Mindent átnéztem épp az előbb.
  - Igyál egy kortyot ebből a sörből és aztán tedd, amit mondtam.
- Ribot sokatmondó pillantást váltott Afzával és kiment.
- Meg vagy most elégedve, gyönyörű leány?
  - Igen, uram.
  - És még mindig azt hiszed, hogy a grófod meg tud szökni?
  - Minden ember Allah kezében van.

- Honnan vetted azt a gondolatot, hogy a magyar megmenekülhet?
- Egy álmom volt, uram.
- Szegény magyar bolond! Az az álom nem fog rajta sokat segíteni. Te babonás vagy?
- Mi arabok azok vagyunk.

Kint borzasztó erővel lódult neki a háztetőnek a kezdődő vihar.

- Az áldóját! - kiáltott fel az őrmester. - A te álomhistóriád gyanus nekem; most rögtön lemegyek és megnézem a foglyokat.

Afza arca halálsápadtra változott és lassan megfogta hosszú ujjasa alatt törének fogantyuját.

- Lemégy? - mondta.

- Lekísérlhetsz.

Afza ismét feltűnő figyelemmel vizsgálta az őrmester uniformisán csillogó érmet. A hiu ember észrevette ezt és büszkén dicsekedett:

- Azt hiszem, a senegali érem mellé nemsokára oda kerül a becsületrend nagykeresztje.
- Nesze! - kiáltott fel Afza és a rossz embernek szívébe markolatig beledöfte a tört.

Az őrmester a mellette levő pamlagra szédült és elhaló hangon kiáltozott Ribot után. Melléből vérsugár tört elő.

Afza menekülni akart, de a kinyíló ajtóban ott állott Ribot.

- Szerencsétlen leány, mit tettél? - fordult a leányhoz, aki még mindig kezében tartotta a tört.
- Megszabadítottam a »bled«-et hóhérjától!
- Mit tegyünk?
- Velünk jössz?

A káplár megnézte a halottat. Rettenetes döfés volt. Ennek vége. Aztán a leányhoz fordult.

- Azt mondhatom neked, hogy itt senkit sem indítana meg sem a szépséged, sem a fiatalságod. Ha helyettem most más jött volna be, nyolc nap múlva a föld alatt aludnál néhány golyóval a melledben. Szerencsére én igazságos vagyok. Most kövess.
- Hová vezetsz? A sötét cellába? Nem árulod el a barátaimat?

Hirtelen harsogó dörömbölés hallatszott az összegyűlt felhők közül és a zápor megeredt.

A szökés.

Mialatt Afza vakmerően a másvilágra küldte a zsarnok őrmestert, azalatt a gróf és barátja nagy igyekezettel fáradoztak a két kis ráspolyval a láncszemek szétfűrészelésén. A vihar elnyelte a ráspoly és a csörgő láncok hangjait.

A nápolyi letörülte izzadó homlokát.

- Használható emberek ezek az arabok! Ez a ráspoly úgy vágja a vasat, mintha papiros volna.
- Nem is vajból csinálják - felelt a gróf lélekszakadtan dolgozva. - Mennyire vagy, pajtás?
- A lábaim haj! már szabadok.
- Az enyéme is mindjárt azok lesznek.
- Persze téged erősít az Afzára való gondolkodás, míg én csak a lázamra gondolhatok, amely ebben a percben erősen akadályoz.
- Majd felgyógyulsz az Atlasz erdői közt.
- Még nem vagyunk ott!
- Nem ismered az arabot, amit ő ígér azt megtartja.

Kint a vihar örülten döngette a házat. A szélvész zúgva száguldott el a »bled« cinktetője fölött.

Félóra mult el szótlan munkában, mikor a gróf felugrott.

- Szabad vagyok!
- S két perc múlva nekem is annak kell lennem.
- Segítsek?
- Inkább az ablakot tedd egészen szabaddá.

Hirtelen az orkán süvöltő hangjai között felzúgott a trombita harsogása.

- Mi ez? - A gróf elhalványodott.
- A takarodó? Mit jelentsen ez?

A gróf felelet helyett az ablakhoz ment, ahol egyetlen tekintet meggyőzte róla, hogy itt az öngyilkos Steiner összeszedte minden erejét s neki már nem sok tennivalója maradt.

- Sajnálatraméltó fiu, - mormogta - legyen könnyű neked a »bled« földje.

A rácsokat megfogta és nem sok erőfeszítéssel kihúzta őket egyenkint a keresztvasakkal együtt.

Éppen akkor szabadult meg láncaitól az olasz is.

- Ezt szépen megcsináltad - vetette oda a rácsot megnézve.

A gróf kinézett.

- Nem látom az öröket - mondta.
- A vihar elől behívták őket. Tudod, két hét előtt háromba belesujtott a villám.
- Áldott orkán! Most mindegyikünk felvesz egy vasrácsdarabot és rajta!

Cserna gróf már a földön volt. Az olasz óvatosan követte. Egy villám világította meg a környezetet.

- Maharikat láttam kint! - kiáltott fel a gróf. - Egy ember áll mellettük.

- Az apósod?

- Gondolom.

- És Afza?

- Biztosan a duárban vár.

A magyar nem sejtette, hogy felesége fenn vacsorázik az őrmesterrel.

- Hát akkor most szedjük a lábunkat a nyakunk közé.

- Úgy szaladj, ahogy csak tudsz. S ha villámlik, hirtelen bukjál le a földre, mint ahogy nálunk a pusztán csinálják a betyárok.

A szökevények a zuhogó eső alatt elkezdtek rohanni.

- Ki az!

- Andor!

- Te vagy! - kiáltott fel Hasszi-el-Biak, mert ő volt a sötét köpenybe burkolt alak. - Allah legyen áldva! S hol van Afza?

- A feleségem?

- Nem láttad a »bled«-ben?

- Az Istenért! Hogy kerül ő oda?

- Arra vállalkozott, hogy az őrmestert megöli.

- Miért?

- Hogy neked legyen időd a szökésre.

A gróf felhördült.

- Boldogtalan nő! Mi lesz vele?

Az arab hozzálépett s vállára tette kezét.

- Ne búsulj miatta, az én legjobb töröm volt a kezében és fogadni mernék, hogy most már a parancsnok szívében van. Én megbízom a leányom bátorságában s vakmerőségében.

A magyar gróf izgatottan az olaszhoz fordult.

- Nálad van a vasdarab?

- Itt van, pajtás.

- Velem jössz, meg kell találunk Afzát.

Az arab megfogta karját.

- Ezzel a vasdarabbal akarod magadat védeni a puskák ellen?

- Add ide akkor a tiedet!

- Nem szükséges, hoztam magammal a teve takarója alatt elég fegyvert. De hallgass rám, hát nem bízol Afza ügyességében?

A gróf nagy lelki szorongásban sóhajtozott.

- Afza... Afza... - mormogta.

Hasszi-el-Biak folytatta:

- Az igaz, hogy te a férje vagy Afzának, de én meg az apja vagyok. Itt vannak a fegyverek s most menjünk, én is el foglak kísélni a »bledbe«. A néger itt marad és vigyáz a tevékre.

A két ember elindult.

A mennydörgések megszakítás nélkül dübörögtek s forró szélvészrohamok járták át a síkságot, amely földig hajlongó pálmáival és felrázott bokraival úgy nézett ki a villámok fényében, mint egy háborgó tenger. A tüzes sugarak egymást be nem várva, félelmesen lángoltak, de legalább megvilágították a házhoz vezető utat.

Egy-két száz lépésnyire botorkáltak a térdig érő sárban, amikor a villám fényénél egy alakot láttak könnyed szökésekkel menekülni a síkság felé.

- Ez Afza! - kiáltott fel a gróf. - Ide, Afza!

A »Puszták Rózsája« gazellaszerű lépésekkel közeledett és pár pillanat múlva egymás karjaiban voltak.

- Afzám! - sóhajtott a gróf boldogan. - Mit csináltál a »bled«-ben?

- Megöltem az őrmestert. A spahik nyomomban vannak. Nincs veszteni való időnk.

- Előre! - kiáltotta vadul a gróf.

A »bled«-ben harsogva megszólaltak a trombiták.

- Ide, uram! - hallatszott az öreg néger hangja a mahari csoport felől.

- Nyeregbe! - kiáltott Hasszi-el-Biak hátra nézve. - Ott vannak a spahik!

Cserna gróf átölelte Afzát s mint egy pelyhet, felemelte és felültette a tevére; a többiek is egy pillanat alatt fent voltak a magas púpokon, anélkül, hogy időt vesztegettek volna a tevék letérdeltetésével.

A háttérben egy pár száz lépésnyire feltűnt a spahik üldöző csoportja.

A hét mahari - kettő élelmiszerekkel és kincsekkel volt megrakodva - gyors galoppba fogott; ezek az arab paripák gyorsabban repülnek végig a sima mezőkön, mint a legjobb lovak; a lábuk könnyű, hosszú és ideges; a testük kecsesebb alakú, mint a kétpúpú tevéé és a kitartásuk bámulatos.

Közhírhírosan kevés táplálék kell nekik, szükség esetén koróból és egy darabka sóból is megélnek. Háborúban csodálatraméltó bátorságot tanúsítanak és a gazdáikhoz nagy hűséggel viseltetnek.

A hét mahari tehát mint egy tova tűnő vizió lebegett keresztül az éjféli tájon.

A spahik csapatja úgy látszik, elvesztette a nyomukat, vagy belátva, hogy a sivatag paripáival nem veheti fel a versenyt, visszafordultak a »bled« felé, mert egyszerre csak eltűntek.

Egy óra múlva tájékozva és füstölögve megálltak a duár előtt.

A két kis néger szolganő eléjük szaladt s üdvözölte őket.

- Allah vezéreljen! - kiabáltak feléjük.

- Allah legyen veletek! - szólt tevéjének magasságáról csengő hangon Afza.

A nápolyi az erős galopptól egészen össze volt törve.

- Álljunk meg pihenni, - lihegte fáradtan.

- Szépen néznénk ki, - felelt a gróf - vagy szeretnéd, ha a spahik utolérnének s visszaszállítanának a »bled« boldogító falai közé?

- A bordáim már el vannak törve, most a keresztcsontom következik - panaszkodott az olasz.

- Szebb lenne, ha Steiner zúzta volna össze őket? - kérdezte a gróf. - Erősebbnek kell lenni. Megengedem, hogy példát végy a feleségedről.

- Ő remekül néz ki, ellenben én körülbelül úgy ugrálok, mint egy béka.

- Nem nagyon másképp - nevetett vígan a gróf, aki nagyon jókedvű volt.

Afza mosolyogva hallgatta őket.

- Az ördögbe is, - vette fel a szót a nápolyi - meg fogom még tanulni ezt a mesterséget.

- Versenyt futhatnál velem, - ingerkedett Afza tréfásan az olasszal.

- Akkor arabnak kellene lennem. Az ilyesmi a vérben van.

- De hiszen te is kitűnően lovagolsz.

- Én fiatal koromban csak iskolapadokon ültem s ez a sportokra nézve nem nagyon tanulságos.

- Csak vigyázz, hogy le ne buk fencezzél a tevéről; nem szeretném, ha itt miattunk kitörnéd a nyakadat.

- Én se szeretném, ha a »Puszták Rózsája« mulatna rajtam.

Afza ezüst nevetésére vége lett a beszélgetésnek.

Ezalatt a maharik tovább rohantak a síkon. Átugráltak a széles víztócsákon, átvetették magukat a közbeeső bokrokon s oly gyorsan haladtak előre, mint egy teljes gőzre bocsájtott vonat.

A zivatar még nem mult el egészen, de már veszített erejéből, ritkábban villámlott és a szél is csöndesebb lett.

- Megint elmúlt egy félóra, a duárt már nem látták. Az arab hirtelen megfujta sípját.

A tevék megálltak és csoportosultak.

- Mi történt? - kérdezte a gróf.

- Nem látod? Nem mehetünk tovább; az egész rét víz alatt van, - mondta Afza.

- Nem lehet átgázolni?

- A mahari semmiféle vizet nem szeret; a forró homokhoz van szokva.

Figyelmesen vizsgálta a vizet, amely a végtelenségig látszott elterülni.

- Hiába minden, - folytatta a fejét rázva - a mahari inkább levágatja a fejét, semhogy belemerüljön egy ilyen pocsétába.

- Mély a víz?

- Fogalmam sincs milyen lehet.

- Én megpróbálom - ajánkozott a nápolyi. - Értek valamit a tengerészethez, hisz az öregem hajóskapitány volt. Föltételezem, hogy ilyen rövid idő alatt még nem honosultak meg benne a krokodilusok.

- Hagyd inkább a négert, - mondta Hasszi - ő jobban ért hozzá.

Az öreg néger leugrott, levetette felsőruháját és feldobta a tevére.

- És miért kell átmennünk ezen a réten - kérdezte a gróf. - Hová akar vezetni?

- Muley-Harrihoz.

- Ki az?

- A Hasszánok szektájához tartozik.

- Akik eleven kígyókat esznek és üvegeket törnek szét?

- Igen, de a hatalmas Szenussziak szektájának a pártfogása alatt állanak.

- És mi dolgunk van velök?

- Ajánlatot fogunk tőlük kérni a Szenussziakhoz. Az Atlasz lakói összetartanak és nem engednének benneteket keresztül a Szenussziak beleegyezése nélkül.

A néger csurom-vízesen mászott elő.

- Lehetetlen, uram, - jelentette ki - a víz több mint két méter mély.

- Mondhatom, szép kis meglepetés! - szitkozódott Hasszi-el-Biak mérgesen.

- Meg kell a gázlót találni, nem várhatunk itt a spahikra, - mondta a gróf nyugtalanul. - Készen lehetünk rá, hogy ha elmúlt a vihar, a legfélelmesebbeket küldik utánunk.

- Az valószínű; de nézz ide: ha kelet felé megyünk, bizonyosan találkozunk azzal a folyóval, amelyik ezt az áradást okozta; ha pedig nyugatra, akkor beleütközünk a dombokba, amelyeknél, tudod, az oroszánokra vadásztunk.

- S mért ne várhatnánk meg ott az oroszánoduk közelében valami kimagasló helyen azt a boldog időt, amíg ez a víz lefolyik? Odáig csak el tudnak gázolni a maharik?

- Óh igen.

- S ott elrejtethjük magunkat a magas szikla mögé, amely az odu mellett van.

- Az ember azt hinné, hogy itt született a sivatagban - mondta bámulattal az arab.

- Az ő hazája sivatagján homok helyett fű nő; ez az egész különbség - szólt közbe a nápolyi.

- Hát menjünk.

A felhők kezdtek oszladozni s közöttük keresztülragyogott a csillagokkal borított sötétlila ég.

A sakálok, ezek a félig kutya, félig farkas külsejű kellemetlen állatok kibujtak oduikból és mint az árnyak suhantak mindenfelé. Ezek nem támadják meg az embereket, sőt inkább félve kerülnek őket.

A tevék a mocsárban nehezen haladtak előre, mert lábaik kizárólag a forró homok taposására alkalmasak.

A süppedékes út lassan emelkedett s nemsokára a sötétből kibontakoztak előttük a halmok, amelyeknek lábainál megakadt az áradó víz.

A párduevadászat.

A maharik boldogan fogadták a sziklaköves talajt, amely még mindig jobb volt, mint az iszapos víz. A gróf és felesége megilletődve nézték ezt a helyet, ahol oroszlánbögéstől kísérve kezdődött a szerelmi regényük.

A tevéket gyeplőn vezették a sziklákon keresztül, mindig magasabbra, az agyonlőtt oroszlanok odujáig. Miután a spahiktól egyelőre nem volt mit tartaniok, elhatározták, hogy rövid pihenést fognak tartani. És elhelyezték a maharikat a sziklaoduban. Itt kellemetlen, erős szag volt. A gróf orrát elhúzza és mondta:

- Lehetetlen, hogy ez a bűz még az oroszlanok zsákmányától való volna. Annak utóvégre már három hónapja és a sakálok nem hagytak volna itt semmit. Ennek az odunak új lakói vannak. Még pedig valószínűleg párduek. Legjobb lenne, ha most mindjárt felhajszolnánk őket; ki tudja, talán itt leskelődnek a bokrok között.

Felkapták puskáikat és Afzát a négerre bízva, hárman óvatosan beljebb vonultak a sziklák közé. A fojtó, meleg állati bűz mindig erősebb lett.

Három percig bujtak előre, mikor egy bokor mögül morgást hallottak.

- Lesben van, - fordult arra Hasszi-el-Biak. - Vigyázzunk most!

Mintha mindnyájan egyet gondoltak volna, mind a hárman lövésre emelték puskáikat. Fölöttük a sziklákon álltak Afza és a néger, és halotti csendben figyeltek.

- Nem akarja magát elhatározni a drága hölgy - suttogott a nápolyi. - Mikor fog megmozdulni? Vagy egész éjjel fogjuk nézni ezt a bokrot?

Hasszi-el-Biak felvett a földről egy nagy követ és a bokorba dobta. Feleletül újabb morgás hallatszott és két zöld szem csillant meg a levelek között.

- Most véged van - kiáltott Enrico, és egész közelről lőtt. Semmi sem történt, csak a két zöld szem ragyogott még félelmesebben.

- Angyal, - kiáltott türelmetlenül a nápolyi - mi lesz? Talán nincs elég jó étvágyad?

Megint lőtt és most egy hatalmas párdue gurult ki nehéz testtel a bokorból; de hirtelen, mint a villám, felugrott és egy hihetetlen ugrással eltűnt a vadászok szeme elől.

A gróf egy távolabb eső bokor felé mutatott. - Ott mozog valami, talán most onnan les.

- Vigyázz! - kiáltott az arab. Most támadni fog. Ismerem ezeknek a játékait! Ne lőjete, amíg nem mutatkozik.

Alig, hogy az utolsó szavak elhangzottak, a megjelölt bokor nagyot recsegett és a párdue bátor ugrással repült ki belőle, az arab vadász felé vetette magát.

Hasszi-el-Biak várta ezt és hirtelen félreugrott a halálhozó talpak előtt.

A bestia a gróf elé gurult.

Három lövés hangzott egyszerre és a fenevad koponyája széthasadt.

- Gonosz macskák ezek - szólalt meg a nápolyi.

- Lehet itt még több is belőle.

Pár perc múlva mind ott voltak Afza körül.

A spahik.

- Attól félek, - kezdte az arab - hogy a párducnak kölykei is vannak és azok itt lehetnek a közelben. Azoknak sem fogok megkegyelmezni.

Beljebb ment az oduba. Nemsokára visszatért, két kis párducot lógatva kezében, melyek nem voltak nagyobbak, mint egy macska.

- Végük van, - mondta eldobva őket - az egész család kiveszett. Most nyugodtan elfoglalhatjuk ezt az áldott rejtekhelyet.

- Valóságos kastély - tréfálkozott az olasz.

- Most többet ér, mint az én ősi kastélyom a Kárpátokban - felelt a gróf.

- Amely nincs itt és már nem is a tied! - tette hozzá a nápolyi.

- Nem bizony! - sóhajtott Cserna gróf. - De, hagyjuk ezt!

A tevékről leszedték a terheket, hogy könnyebben mozoghassanak és ők maguk is pihenőre készülődtek. Az arab és a magyar gróf előbb még felálltak a sziklára és az előttük elnyúló síkságot kémlelték.

Néhány mérföldnyire egypár fehér folt mozgott előre nagy gyorsasággal.

- A spahik! - kiáltották egyszerre mindketten.

- Fehér lovakon jönnek! - mormogta bosszusan a gróf. - És ki tudja, milyen sokan vannak.

- Tizenketten vannak - mondta az arab. - Nincsenek többen.

- Mit csináljunk?

- Reggelizni fogunk. Ezek most nem gondolnak ránk, hanem arra, hogy jussanak át azon a vizen. Ráérünk.

Hasszi-el-Biak vászontáskájából kétszersültet, fűgét és egy palack tejet vett ki. Leültek és a sivatag megszokott reggelijét jó étvággal bekebelezték.

Elvégezve, Hasszi-el-Biak meggyújtotta csibukját, míg a gróf a nápolyit cigarettával kínálta meg.

Nyugodtan eregették az illatos füstöt, de szemüket egy percre sem vették le a spahicsoporról, amelyik tétovázva kémlelte a kiáradt víz mélységét.

A keleti hegycsúcsok mögül most kibujt a nap és kezdte széthinteni örökös lángesőjét a sivatagon. A pálmák hosszú árnyékot kezdtek a földön terjeszteni.

- Mindent értek most, - kiáltott a nápolyi és eldobta cigarettáját - tudjátok, ki vezeti az átkozott csapatot? Bassot, a vicehóhér, aki Steinernek is legjobb barátja volt. Ez az elvetemedett gazember sok munkát fog nekünk adni.

- A fehérszemű - mormogta a gróf összeszorított fogakkal.

- Aki Afzának az üzenetet hozta! - tette hozzá az arab.

- És akit meg fogok ölni - kiáltott vadul a magyar gróf.

A tizenkét fehér lovas fel- és lelovagolt a víz szélén, átjárást keresve és dühösen sarkantyúzták lovaikat, mint hogyha azok lennének okai mindennek.

- Ez a kutya Bassot nem viszi el szárazon! - fenyegetőzött a nápolyi.

- Csak nyugodtan, hisz ráérünk - mondta a gróf cigarettázva. - Az ördögbe is, fogadom, hogy a mai naptól fogva nem fogja többé a szegény nyomorult katonákat agyongyötörni.

A spahik most összegyülekeztek és valamit megbeszélni látszottak.

- Haditanács! - csúfolódott a nápolyi. - Most Bassot világraszóló haditervet főz.

- Te viccelve fogsz a másvilágra menni.

- Mint egy igazi hős ügyvéd!

- Hallgassatok ide! - szólt most az arab, aki eddig csibukjának füstjébe temetkezve hallgatott.

- Valami terv?

- Még pedig jó. A négert felöltöztetjük »tuareg«-nek, tevére ültetjük és ő majd csalogatja őket. Mi itt egészen elrejtőzködünk és várunk. Innen mindent jól látunk és minket nem lát senki.

Az arab füttyentett és a néger, aki a tevék körül foglalatzkodott, előjött.

- Itt van a »tuareg« ruhád?

- Elhoztuk, uram.

- Felveszed a ruhát, felülsz a tevére és addig szaladtatod magad után a lovakat, amíg nem bírják tovább. Vigyázz, hogy a fehérszemű fel ne ismerjen.

- Azt hiszed, hogy sikerülni fog neki? - kérdezte a gróf.

- Ennél a négernél ügyesebb teveutas nincs az egész sivatagban. Ma estélig ezek a fehér lovak tökéletesen le lesznek törve.

- És ha az áradás megengedi, a sötétben elindulunk barátodnak a hajléka felé.

- Az áradás nem fog sokáig tartani, - mondta Enrico.

- Ez a szomjas föld úgy beissza a vizet, mint ahogy most én hajtanék fel egy pohár bort, ha volna.

- Gondoltam rád, fiam - mosolygott Hasszi-el-Biak. - Nekünk nem ízlik a bor, de nem felejtettem el, hogy ti európaiak vagytok, ott az oduban a többi csomag között bor is lesz.

- Isten áldjon meg, Hasszi!

- Szót sem érdemel. Igyatok, ha jól esik.

A néger most kijött a bokor mögül; hosszú fehér vászonruha volt rajta, lent széles vörös sávval; fején hatalmas fehér turbán, az arca el volt takarva egy vászonnal, amely a melléig lógott és csak a szemét hagyta szabadon.

- A pisztolyok készen?

- Igen, uram!

- Mehetsz és remélem, tudni fogod a dolgodat.

- Számíthatsz rám.

A néger megfogta maharijának gyeplőjét és elkezdte vezetni lefelé a sziklák között.

Hasszi utána nézett, míg a gróf felesége mellé ült, aki gyönyörű karjait feje alá fektetve, mélyen aludt.

- A spahik ismét tanácskoznak - jelentette Enrico. - Most talán sortüzet fog rendelni a fehér-szemű.

- Ugyan mire?

- Ezer ördög! Hát a kiáradt vízre!

- Nagy kujon vagy. Ez kétségbevonhatatlan, kedves arabom.

Hasszi megint lenézett a síkságba és finom ajkai elégedetten mosolyogtak.

Lent a néger vágatott mahariján és a spahik ebben a percben vették őt észre.

Egy pillanat alatt megsarkantyúzták lovaikat és a menekülő »tuareg» után vetették magukat.

- Szeretem az ilyen látványosságokat - mondta Enrico. - Úgy érzem magam, mint ha egy díjfutást néznék végig. Szegény Bassot! Mára még fel fog robbanni mérgében. Ah, jó reggelt, »Atlasz Rózsája«!

Afza mosolyogva és frissen csatlakozott a feszülten figyelő csoporthoz. Bassot hiába ordított a vágató mahariutas után, hiába fenyegette lelövással, a néger ügyet sem vetett rá.

A spahik látták, hogy így semmire sem mennek; kétfelé váltak és úgy akarták közrefogni a repülő arabot, de ez egyszerre csak megfordult és közöttük vágatott el, mint a villám, még mielőtt puskáikat felemelhették volna. A fehér lovak megint nyomában voltak, de a sivatag vonatjával nem tudták felvenni a versenyt. Ez a hajsza, melyet a néger csodálatraméltó ügyességgel vezetett, rövid megszakításokkal egész nap elhúzódott. A kis pihenőket, amiket a spahik tartottak, a néger is felhasználta, hogy friss erőt szedjen és mahariját pihentesse. Nyolcszor száguldott el közvetlen a lovasok mellett, golyózáportól kísérve.

Naplemente előtt egy órával öt spahi lovastul kimerülten dült a homokba: a szegény párák a forróságtól és a folytonos galloptól megsemmisülve rogytak le, némelyik talán nem is kelt fel többé.

Éjjel a sivatagban.

Mikor a nagy nappali csillag lebukott az égről, a sziklabarlangban várakozók előtt az utolsó sugaraktól körülvilágítva, megjelentek a mahari óriási körvonalai.

A néger egyedül volt. A spahik egészen eltűntek.

A gróf és Hasszi-el-Biak egészen el voltak ragadtatva a hajsza nagyszerű sikere fölött és a néger hőst tevéjével együtt bekísérték a szorosba, és étellel, itallal felfrissítették őket.

- Mit csinálnak a spahik, öregem? - kérdezte a nápolyi.

- Ló nélkül maradtak és most innen négy mérföldnyire táboroznak; nem fognak nagyon hamar a szemünk elé kerülni.

- Megsebesültél?

- Rosszul lőnek azok!

- Egyél, négerem. Ezt a húst én sütöttem neked. Izlik? - kérdezte a nápolyi.

- Egész jó.

A néger gyorsan végzett a vacsorával és friss vizet ivott utána.

- Bírja majd a maharid tovább? - kérdezte Hasszi, aki szokása ellenére türelmetlen kezdett lenni.

- Ez még kétszer annyit kibír, uram - felelt a néger felugorva.

- Merre van a »kuba«? - vetette közbe a gróf.

- Hús mérföldnyire.

- Akkor hát előre!

A gróf izmos karjaiba vette Afzát és miközben a tevére ültette, gyengéd hangon mondta neki:

- Az én Afzám nem fog félni az éjszakától?

- Nem uram, hisz veletek vagyok.

Hasszi fütttyentett és a két mahari ismét megindult.

A szikláról leérve, gyors tempóban nekiindultak a sivatagnak, amely a vizet már teljesen felitta. Az algiri áradások amilyen gyorsan jönnek, olyan hamar el is tűnnek a föld színéről, mert a homok hamar beissza és a lángoló nap hamar felszívja a vizet.

Felkelt a hold és csodálatosan átható fénnel világította be a tájat, amely kicsi, száraz bokraival elhagyott volt, mert az állatfélék az áradás elől odukba és hegyek közé menekültek.

A kis karaván körülbelül két órán keresztül meglehetősen gyorsasággal és csöndben haladt előre, élén az arabbal, aki folytonosan erősen figyelt. Hirtelen éppen az ő tevéje visszaugrott és négy lépésnyire egy magas bokortömegetől megállt.

- Mi történt vele? - szólalt meg Enrico.

- Azt ő tudja.

- Nem látsz semmit?

- Egyelőre semmi gyanusát.

A sivatag a hold előmlő fényében csakugyan hangtalan és nyugalmas volt. Csak a bokrok rejthettek titokzatos veszedelmeket.

A maharik, mintha valami rossz sejtelem szállta volna meg őket, megálltak és összebújtak.

- Ezeket az állatokat okvetlen meg kell mozdítani - dühösködött Enrico. - Vagy egész éjjel itt fogunk állni és a holdat fogjuk bámulni?

- A tevék valami veszedelmet sejtene és most nem fognak innen elmozdulni, akármit csinálsz - mondta az arab a puszta felé figyelve.

Alig mondta ki ezeket a szavakat, mikor a cserjés mögül két állat ugrott ki és nagy szökésekkel elkezdett a kis csapat körül szaladni.

- Tessék! - mondta Enrico. - Párduczok és oroszlánok gyönyörű sorrendben! Barátságos hely ez az Afrika!

Csakugyan oroszlánok voltak; az egyik nőstény, gyönyörű, óriási példányok.

Mind a kettő elkezdett a maharik körül ugrálni, meglehetősen nagy körben, néha megállva, aztán nagy szökésekkel újra kezdve. A négy teve-utas közrefogta Afzát és kifelé fordulva tevéikkel, mind a négy irányban készen tartották puskáikat.

A jelenet szép volt, de kissé izgató; a két fenevad, szabadon száguldva a holdfényben, felejtetetlen hatást tett a nézőkre.

A nápolyi mosolyt erőltetett ajkaira.

- Higyjétek el nekem, - mondta - ez a két bestia most az oroszlánok nemzeti táncát akarja nekünk bemutatni; nem mondhatjátok, hogy csunya tánc.

- Miért nem mész oda udvarolni a bájos ballerínának? - nevetett a gróf.

- A kedves férje esetleg megsértődne, ha tolakodó lennék és bemutatná nekem izmait és fogait. Nézd, milyen kecsesen lejtene! Egy lépésük legalább hat méter!

- És milyen ügyesen tartják meg a kört - mondta a gróf.

- Talán tüzelhetünk - szólalt meg Hasszi-el-Biak. - Ne lőjete egyszerre, két golyónak mindig készen kell lenni.

A fenevadak egyre kisebb körben futottak és támadásra készültek. Úgy látszik, ismerték már a puská tüzt, eleget tapasztalhattak belőle, mert Algiriában folyton vadásszák őket; óvatosak voltak és amikor lehetett, felhasználták egy-egy bokor védelmét.

- Enyém a nőstény lesz - mondta a nápolyi.

- Enyém meg az ura - mormogta a néger.

A pillanat kedvező volt, a két bestia jobbról és balról meglehetősen közel volt már és könnyen célba lehetett őket venni. A hímoroslán hirtelen egy bokor közepébe vetette magát.

- Gaz zshivány! - kiáltott fel a nápolyi. - Gyáva kreatúra.

- Nem fog sokáig ottmaradni - szólt a gróf.

Az oroszlán nem mozdult, de hatalmas bömböléseket hallatott.

A nápolyi a bokor felé célzott és egy lövés dördült el. Az oroszlán azonban nem mozdult.

- Ejnye, pajtás, ez jól sikerült - gúnyolódott a gróf.

- Meg kellene nézni, hátha mégis célba találtam.

- Én nem nézem meg, az biztos.
  - Mit gondolsz, Hasszi?
  - Nem hallottam halálordítást - jegyezte meg komolyan az arab.
  - Szóval: szimulál?
  - Egész biztosan és arra számít, hogy valamelyikünk leszál és megnézi.
  - Én fent maradok, annyi szent; és te, mit csinálsz, négerem? Miért nem küldöd másvilágra a ballerínádat?
  - Elbujt, uram; a párját utánozza.
  - Lőjj találomra.
  - Elveszett golyó volna.
  - Van elég golyónk, ne sajnáld - szólt Hasszi-el-Biak.
- Az öreg felemelkedett nyergében, hogy jobban lásson és kilőtte golyóját.
- A levelek szétnyíltak és maga körül többször megfordulva, kigurult az oroszlán.
- Talált az öreg! - ujjongott Enrico.
  - Tüzet, mielőtt felkel!
- Késő volt. A nőstény, a golyóval testében, már felugrott és újra körben kezdett szaladni.
- Ugyanabban a pillanatban a párja is előugrott rejtekéből.
- A nápolyi, aki felemelt puskával várta, gyorsan lőtt. A fenevad hátraugrott és kétszer megfordult maga körül; óriási torkából mennydörgésszerű bömbölés tört elő.
- Egy percre mozdulatlan maradt, aztán hirtelen nekilódult a karaván felé.
- A pisztolyokat! - ordította Hasszi.
- A másik oldalon is felhangzott a bögés.
- A nőstény, mikor látta, hogy párja ugrásra készül, szintén támadásra fogta magát.
- Hasszi most erőiesen tüzelt, de minden hatás nélkül.
- Afza is felemelte fegyverét és célzott.
- A bátor leány golyója megtette a magáét. A puszták királya magasra ugrott és aztán ólom-súllyal esett vissza a földre.
- Egyidejűleg a néger loccsantotta szét a másíknak a koponyáját egy jól sikerült golyóval.
- Ideje már, hogy találkozzanak a paradicsomban - mondta Enrico.
  - Félek, hogy az afrikai hőség kiszívta az agyvelődet - vetette oda a gróf.
  - A gyönyörű Algiriában a szellemeskedés meg van tiltva?
  - Az oroszlán torkában is fogsz csinálni egy utolsó rossz viccet!
  - Szébbet nem tudsz jósolni?
- Az arab, aki lent a földön a kimult oroszlán sebeit vizsgálta, hirtelen felugrott.
- A spahik! - kiáltotta.
  - Nem lehet - mondta a gróf.

- A sivataglakók nem csalódnak, a lódobogást tisztán érzem a földön.
- Én nem hallok semmit.
- Nézd meg a négert és Afzát; egy távoli morajt éreznek ők is, amelyet talán még nem is hallani. Mi a sivatagon születünk.
- Nyeregbe! - rendelkezett Hasszi. - Újra kezdődik az emberhajsza.
- És mikor lesz vége? - tette hozzá Enrico unatkozva.
- Ha elértük az Atlaszt és a Szenussziak pártfogását - felelte az arab.
- No és most nem veszünk több időt; a fenevadaktól, hála Istennek, megszabadultunk és szabad az út!

Mind felálltak és a tevék, fejüket fel- és lemozgatva, megindultak. Egymásután tűntek el a lakatlan, elhagyott mezők. Némelykor gyorsan feltűnt és sebesen megint eltűnt egy datolya-csoport, amely mögül kicsi duár rejtőzködhetett.

Hasszi időnként lehajolt a földre, mintha valami távoli hangra figyelne, aztán megsarkantyúzta tevéjét, amely örületes gyorsasággal repült tovább. Ez a nyargalás négy óra hosszáig tartott, míg végre egy kis emelkedés tűnt fel előttük.

- A kuba! - kiáltott fel Hasszi. - Végre biztos menhelyet találtunk és pihenhetünk.
- Ezek az állatok egészen összetörtek engem - sóhajtott a nápolyi.
- Meg fogod szokni - felelt a gróf. - A feleségem nem panaszkodik, pedig nem tagja a híres idegen légiónak.
- Igazad van, gróf, és én nagyon szégyenlem magamat, de gondold meg, hogy én Itáliában születtem és nem Algiriában. A narancsok hazájában nem ismerik a tevéket, kíváncsi vagyok hát a hegyekre, ahol a feleséged született.
- Erdők, erdők és újra erdők, - mondta Afza - aki egy szót sem veszített el a vidám párbeszéből.
- És más semmi?
- De igen - sakálok és oroszlánok.
- Paradicsom a vadásznak! Elefántok is vannak, szeretnék egy agyarkiállítást nyitni Livornóban.
- Hm! - szólt a gróf. - Nehezen hiszem, hogy itt találsz. Inkább oroszlánkörmöket gyűjtsél, azt mondják, most divat óraláncon hordani őket.
- A kuba! - szólt ismét Hasszi.
- Olyan, mint egy kocka - mondta a nápolyi.

Az épület tényleg kockaalakú volt, négy fehérre meszelt falból állott, amelyet sárból készült tetőzet fedett be. Ez a tetőzet nagyon gyöngye volt és folytonosan javítani kellett.

A házra két pálmafának az árnyéka borult és a közelében forrás volt, amely tiszta és hideg vizével embernek és állatnak hűsítőül szolgált.

Ilyen házakban laktak a Szenussziak hívei, akik a kubákat fegyvertárukként használták az esetleges támadások ellen.

A fegyverek földalatti üregekben voltak elrejtve; ezek az üregek oly ügyesen voltak láthatatlanná téve, hogy idegen nem fedezhette fel őket.

Ha lázadások voltak, akkor innen kerültek elő a puskák, pisztolyok, török a gyűlölt keresztények ellen.

A kocka egy dombon feküdt és az utasok leszálltak tevéikről és felfelé gyeplőn vezették őket.

Mikor a bejárat előtt voltak, egy lövés hangzott el a levegőben, s egy kis lyukon, amely az ablakot képviselte, vékony világosság csillant fel és egy hang szólalt meg:

- Mit akartok ilyen későn? A forrás ötven lépésnyire van a pálmáktól.

- Hasszi-el-Biak vagyok, bocsáss be - szólalt meg az arab.

A kubából zörej hallatszott, aztán kinyílt a kicsiny ajtó és egy szakálas, büszke kinézésű ember jelent meg hosszú, sötét kaftánban, pisztollyal a kezében.

- Allah hozott, barátom! - mondta Hasszit felismerve. Egy lépést hátrált és ellenszenves pillantással nézte végig a két legionáriust.

- Európaiak! - kiáltott fel gyanakodva.

- Ők barátaim és nincs mit tartanod tőlük.

- Itt egy arab szent van eltemetve és ezek keresztények!

- Ne gondolj most erre - felelt az arab. - Allah és Mohamed meg fognak neked bocsátani. A »bled«-beli spahik üldöznek és tőled várunk vendégszeretetet. Most bizonyítsd be barátságodat.

- Szívesen, Hasszi. Lépjetek be!

Az arab, Afza és a két legionárius lehajolva mentek be egymásután a kis ajtón és beléptek a kriptába, ahol valami névtelen arab szent aludta örök álmát.

A kuba.

A kuba belül tökéletes négyszögalakú volt, fehér falakkal, amelyekre vörös színnel versek voltak idézve a koránból.

Volt benne egy szőnyeggel leterített szegényes ágy; két hatalmas terrakotta vázában víz állott, és a sarokban két nagy kosár, gondosan letakarva, amelyekben valószínűleg kígyók voltak; a »Hasszán«-szektához tartozók ugyanis híresek voltak a kígyóbűvölésben.

- Megkaptam az üzeneteket - mondta Muley Harri, meghajolva Hasszi előtt. - De nem vártalak így hamar.

- A spahik üldözik Afza férjét, - felelt az arab - a legnagyobb gyorsasággal kellett szöknünk.

- Hallottam, hogy az »Atlasz Rózsája« felesége lett egy kereszténynek, aki nem igazi francia.

- Ha már tudod, annál jobb; szóval, bennünket üldöznek és az Atlasz erdőit akarjuk elérni. Ennélfogva szükségünk volna egy ajánlatra a Szennussziakhoz.

- Azt megkapod - felelt a marabout. - Messze vannak még a spahik?

- Messzebb is lehetnének; el lehet itt alaposan rejtőzni?

A marabout felemelte a kopott szőnyeget, mely a padló közepét takarta és láthatóvá lett egy vasgyűrű. Ezen keresztül húztak egy vasbotot és a magyar segítségével Muley egy nagy követ emelt fel, amely egy méter hosszú és ugyanolyan széles volt; alatta egy sötét üreg látszott, amelybe egy kőlépcső vezetett.

- Ez a sírja Szidi-el-Amarnak, a szentnek - mutatta Muley. - A franciák nem merik zavarni a szent nyugalma, mert a törvények tiltják ezt.

- És nekünk ide kell leszállanunk? - kérdezte a nápolyi, aki éppoly jól értette az arab nyelvet, mint a többiek.

- Vagy meg hagyjátok magatokat fogni, vagy elfogadjátok ezt a rejtekhelyet - mondta Muley.

- És nem fogunk megfulladni?

- A mi rejtekeinknél mindenről gondoskodva van; ólomcsövek vannak láthatatlanul elhelyezve, amiken szabadon jár be a levegő.

- És a maharik?

- Ki tiltja meg nekem, hogy tevéket tartsak? Vegyétek le róluk a nyergeket és díszeket és vigyétek magatokkal, a többit bízzátok rám. Gyorsan! Mintha lódobogást hallanék!

A néger és az arab gyorsan leszedtek a tevékről mindent, takarókat, ételes és kincses zsákokat, és a nyílásba dobták.

A marabout meggyújtott két olajlámpást és az egyiket Afzának, a másikat a grófnak nyújtotta.

- Szálljatok le - mondta.

- Egy kérdés - szólt a gróf, már a lépcsőről. - Ha a spahik meglátják a vasgyűrűt, nem fogják felemelni a követ?

A marabout mosolygott.

- Mihelyt lent vagytok, a gyűrű már nem lesz itt, a legjobb szem sem fog látni semmi gyanusat.

- Menjünk hát le a szenthez - mondta Enrico. - Remélem, hogy régen meghalt és a szent tagok elvesztették földi szagukat.

Egymásután mentek le a lépcsőn és egy földalatti helyiségben találták magukat, amely épp olyan nagy volt, mint a kuba. Algiri és marokkói fegyverek, egy- és kétlövetű pisztolyok, jatagánok, lándzsák, török voltak a falakon mindenféle formában. Egy sarokban hordócskák voltak felhalmozva, valószínűleg puskaporral és golyókkal töltve.

A Szennussziak egyik fegyvertára volt ez, a hű marabout őrizetére bízva.

- És hol a szent? - kérdezte Enrico, a sírt keresve.

- Talán nem is létezik - felelt Hasszi-el-Biak mosolyogva.

- Evvel a kuba igazi célját akarják eltitkolni.

- Az igazat megvallva, ennek örülök, mert nem szeretem a holtak társaságát.

Ebben a percben tompán csukódott le a nyílás. A marabout helyére eresztve a követ, a kosárhoz ment és különös mosollyal nézte.

- Leffa és bumen-faki, derék állatok vagytok és nem szeretitek a spahikat. Ma egy nem várt meglepetésben fognak részesülni. - Levetette sötét köpenyét és előtűnt kenyérhéjbarna széles háta. Vászoncipőjét is levetette és lágyan dudorászva, leszedte a kosárról a takarókat.

Sziszegés hangzott ki a kosárból, aztán tiz-tizenkét kígyó, egy méter hosszúak, foltos bőrűek, kiugráltak a kosárból a kuba padlójára.

- Szépek vagytok, rég nem láttalak benneteket! - Bumen-faki, - fordult egy nagy kígyóhoz - a te csípésed borzasztó méreg, jól harapd meg az átkozott spahikat.

Hét-nyolc kígyó táncolt a szőnyegen, sziszegve és hajlongva. Muley ismét fütttyentett és egy remek színű, háromméteres kígyó, aranyzöldes és barna csíkokkal, bujt elő az egyik kosárból.

- Méregre van szükségem, Kafir - mondta a marabout.

A kígyó ránézett fekete szemeivel és aztán a többiekhez gurult.

A marabout izgatni kezdte a kígyókat, farkukba harapott, amíg vér serkent ki belőle, ütögette és egyre jobban dühösítette őket.

Némelykor lehajolt a földre és hallgatózott.

A távoli lódobogást már egészen jól ki lehetett venni.

Rövid idő múlva a spahik átkozódások és pisztolylövések kíséretében megálltak a domb előtt.

A marabout nem mozdult és tovább játszott a kígyókkal.

Kint egy parancsoló durva hang kiabált:

- Mohamed kutyája, nyiss ki! Francia spahik vagyunk.

Muley-Hari felállt.

- Bejöhetek, - mondta - a kuba ajtaja nyitva van mindenki számára.

Az ajtó egy hatalmas kődobástól kinyílt és az ajtóban karddal kezében megjelent Bassot.

Látva a földön táncoló, sziszegő és fütyülő kígyókat, ordítva visszaugrott.

- Az áldóját! Ha nem akarod, hogy megöljelek, szólítsd vissza ezeket a bestiákat.

- Uram, nem tudom: mi történt velük, - felelt az arab - megtagadják az engedelmességet, kezdek félni tőlük magam is.

- Nem védi többé a Hasszánokat Szidi-Mohamed? - kérdezte Bassot, de nem mert bejönni.
- Úgy látszik belefáradt.
- Küldd a pokolba a kígyóidat és gyere ki!
- Nem merek megmozdulni, uram, ijedezett a marabout. Itt egy »kobra« az ajtó elé feküdt és úgy néz rám, mintha meg akarna bűvölni.
- Háromezer ördög! Azt akarom, hogy kijőjj - ordította a káplár türelmét veszítve. - Azt hiszem, nem vagy olyan ártatlan, mint amilyennek látszol. Bizonyos, hogy tudsz valamit azokról, akiket keresünk. Itt itatták meg a lovaikat.
- Nem tudom, miről beszélsz, uram - csodálkozott Muley. - Én csak egy szegény marabout vagyok, aki a szent sírt őrzi és a koránt olvassa.
- És aki némiykor úgy lerészegszik, mint egy maláji.
- Én mohamedán vagyok - kiáltott a marabout megsértődve. - Nem mi isszuk a bort, hanem ti európaiak.
- A mi allah-nk ezt megengedi nekünk és mi használjuk is ezt az engedélyt. De elég volt. Csalódl, ha azt hiszed, hogy ilyen beszédekkel feltarthatsz.

A spahik felé fordult:

- Fiúk, ki a kardokkal, a kígyótábor el fogjuk pusztítani. A marabout-t beszédre fogom kényszeríteni.
- Meleg van ott bent, káplár - felelt az egyik katona. - Ha emberekről van szó, kész vagyok megtenni a kötelességemet, de a kígyó egészen más.
- Igaza van - mondták többen.
- Gyávák vagytok! - ordított Bassot mérgesen.
- Vezess bennünket egy kabilcsoport ellen és meg fogsz győződni az ellenkezőjéről - mondta az egyik.
- Erre az emberre szükségem van, az ördögbe is.
- Jöjjön ki!
- Egy »kobra«-tól fél, amelyik a küszöbön eléje feküdt.

A spahik vállat vontak és nem feleltek.

- Jól van! Megmutatom nektek, hogy bátrabb vagyok, mint ti - kiáltott Bassot.

Egyik kezében pisztollyal, a másikban karddal közeledett az ajtóhoz.

A marabout szoborszerű mozdulatlansággal ült a földön.

Az állatok hullámozva kígyóztak körülötte és mérgesen sziszegtek.

A káplár nagyon bátor ember volt, de közlől látva a borzalmas játékot, tétovázva megállt a küszöbön.

Megfogta pisztolyát és kétszer tüzelt.

A »kobra«, fején golyótól találva, kínosan összegörbült.

- Szabad az út, - mondta a káplár - kijöhetsz.
- És a többi? - mondta Muley - és hangja alig hallhatóan remegett.

- Az a te dolgod. Siess, szent papom.

A marabout megértette, hogy helyzetét nem tarthatja meg tovább, ha nem akarja bőrét ott-hagyni.

Felkelt, egy szempillantást vetett a kígyókra, akik mindenesetre megközelíthetlenné tették az üregben levőket.

A kínvallatás.

Alig ért azonban ki, Bassot megragadta mellénél és a lovasok felé lódította.

- Meghalsz, ha ellenkezel! Egyedül vagyunk és soha senki sem tudja meg, hogy itt egy marabout-t a másvilágra küldtek; az én embereim keresztények és nem árulnak el.

- De hát mit akarsz tőlem, uram? - kérdezte Muley-Hari.

- Sok mindent, kedvesem - felelt a spahi. - Először is, kié az a hét mahari, amelyik kint legel a víz mellett?

- Az enyéme.

- Tevetulajdonos lett belőled? Még sohasem hallottam, hogy egy szent marabout teveléssel foglalkozott volna.

- A próféta nem tiltotta meg. A teve az ő szemében is szent állat.

- Lassan, lassan, barátom. Sok időt veszítek veled, de miután egy hölgy is van azok között, akiket keresek, nem bánom, adok nekik még egy kis pihenést a fárasztó hajsza után. Tehát a maharikat te tartod?

- Mondtam már.

- Nézzük meg, hány van?

- Hét.

- Meg vannak nyergelve?

- Sohasem.

- Jól van. Majd meglátjuk. Fiuk, gyujtsatok fáklyákat.

A fáklyák nehezen gyultak ki a szélben.

- Menjünk, szent marabout - mondta Bassot. - Ha te ravasz vagy, én tizenkétszer ravaszabb vagyok, még ha nem is vagyok algiri.

Muley-Hari nyugodtnak igyekezett látszani, pedig szíve nyugtalanul vert.

- Mióta nem volt rajta nyereg? - kérdezte hirtelen a káplár.

- Mondtam már, hogy sohasem nyergelem meg őket! Nincsen is szerszámom, menj be a sátramba és győződj meg róla.

- Köszönöm! A kigyóidat már eléggé megbámultam.

- Akkor ne kételkedj a szavaimban!

- És meg tudod nekem magyarázni, barátocskám, hogy honnan vannak itt a nyereg helyén ezek a mély bevágások? Nos?

- Lehet, hogy a kabil, akitől vettem, utazásra használta őket.

- Mikor vetted?

- Három hónap előtt.

- Hm, hm - mondta a káplár türelmetlen mozdulattal.

- Esküszöm arra a szentre, aki a kubában nyugszik.

A marabout könnyen esküdhetett, mert a kubában egyáltalában nem tartózkodott semmiféle szent.

Ezek a szavak kissé hatottak Bassotra, aki tudta, hogy egy vallásos muzulmán nagy tiszteletben tartja a szentjeit.

- Lehet, - szólt - de hát akkor mondd meg, hova tetted azokat az utasokat, akiknek egynehány óra előtt erre kellett jönniök.

A marabout megremegett, de nem árulta el magát.

- Már sok nap óta nem láttam senkit. Ez a vidék nagyon elhagyott és a kabilok nem elég vallásosak, hogy a szent sírt meglátogassák.

- Hazudsz, gazember! - mondta rekedten a káplár. - A maharinyomok ide vezetnek és egy karavánnak kellett erre jönni; egy arab, egy hölgy, egy néger és két francia.

- Talán éppen aludtam, mikor erre mentek.

- Úgy, aludtál? - sivitott a káplár, aki minden percben dühösebb lett. - És a nyomok nem vezetnek tovább, hol vannak hát akkor? Hova rejtetted őket?

- Megölhetsz, de nem kényszeríthetsz, hogy olyasmiről beszéljek, amiről nem tudok.

- Van rá mód, hogy megoldjam a nyelvedet, muzulmán. Ezekre az emberekre szükségem van és te meg fogod nekem mondani, hogy hol vannak.

A spahik felé fordult, akik pipázva hallgatták a párbeszédet.

- Fogjátok meg és tartsátok erősen.

Bassot kinyitotta az oldalán lógó vászontáskát és kivett belőle egy hosszú vászondarabot. A vászondarabba egy kis skatulya volt csavarva.

A spahik közelebb jöttek és irgalom nélkül várták a kínzást.

- Fogsz beszélni? - kiáltott Bassot utoljára.

- Mindent megmondtam, amit tudok.

- Nyissátok ki a jobb kezét.

Az egyik spahi megragadta a marabout kezét és egy nyomással kinyitotta.

Bassot a kis skatulyából fehér port öntött a Muley tenyerébe, azután ismét összeecsukta az ujjakat és szorosan belecsavarta a vászonba.

- Beszélsz most? - kérdezte ismét.

- Nincs mit.

- Vezessétek a vízhez és áztassátok be a kezét.

Két spahinak erővel kellett elvezetni az arabot, aki kétségbeesetten állt ellent. A forráshoz érve, néhány percre beleszorították a kezét a vízbe.

A mész oldódása egyike a legpokolibb fájdalomnak. Méltó ez a kínzási mód az algiri és marokkói hóhérok kegyetlen fantáziájához.

Mihelyt víz éri, a mész feloldódik és összeégeti az ujjakat, lassankint szétroncsolva az egész kezét.

A fájdalmak olyan gyötrőek, hogy a kínzottak gyakran megbolondulnak.

Pár nap múlva a hús lerohad és a szerencsétlenek hosszú és gyötrelmes kínok között halnak meg.

Muley-Hari, aki készen volt arra, hogy inkább megöleti magát, semhogy barátait elárulja, fájdalmasan felsikoltott.

A mész már elkezdte romboló munkáját.

Bassot nyugodtan nézte a kínlódó embert. A spahik is hozzá voltak szokva az efajta látványokhoz, és megindulás nélkül hallgatták az átható sikoltásokat.

Bassot néhány percig várt, aztán odament a szegény marabout-hoz, aki már vonaglott a fájdalomtól és hidegen kérdezte:

- Fogsz most beszélni?

Muley-Hari összeszorította fogait és vad szenvedéllyel felelt:

- Soha, átkozott francia.

- Vigyétek a pálmához és hagyjátok békében meghalni! Reméljük, hogy valami oroszán vagy sakál meg fogja szabadítani kínjaitól.

A spahik, nem törődve a boldogtalan jajveszékeléseivel, kötéllel egy pálmához kötözték és ott hagyták.

- Nyeregbe! - kiáltott Bassot. - Az az átkozott tuareg, aki meghajszolt bennünket, valószínűleg tovább vezette őket. Újra kezdjük az üldözést. Lóra, pajtások és gondolatok a jutalomra.

A tizenkét spahi lován termett, és nekivágtatott a pusztának, míg a marabout-nak kétségbeesett kiáltásai rémesen szálltak keresztül az éjszakán.

Élve eltemetve.

A földalatti társaság egyáltalában nem sejtett semmit a veszélyből, amely fenyegette. Nagyon fáradtak voltak és az álom rögtön elnyomta őket. Sokáig és mélyen aludtak, teljesen megbízva a marabout hűségében és ravaszságában.

A nápolyi ébredt fel elsőnek. A sír mély volt és a pisztolylövések hangjából, melyekkel Bassot agyonzúzta a kígyót, semmisenem jutott a föld alá. Így sejtelve sem volt róla, mi történt odafönt. Hatalmasat ásított, nagyokat nyújtózkodott és aztán körülnézett. A lámpa már utolsó pislogásainál tartott - szerencsájukra csak egyet hagytak égni - és halványan világította be a fegyvereket. Hasszi-el-Biak horkolva feküdt egy régi szőnyegen és egy pisztolyt szorongatott. A gróf, kezében Afza kezével, mosolyogva aludt felesége mellett. A néger, mint valami hatalmas macska, összekuporodva feküdt a löporos hordókon.

Enrico mosolygott.

- Ha Berlinetti látná ezt a jelenetet, lefestené egy hatalmas vászonra. Micsoda gondolat! Szegény barátom, talán már nem is él, vagy éppen olyan hajótöröttje lett az életnek, mint én. De most a reggelire fogok gondolni és megnézem, mit csinál a marabout.

Felemelkedett, felment a lépcsőn, és öklével kétszer erősen belevágott a kőbe.

- Hej, marabout!

Természetesen senki sem felelt, mert a boldogtalan marabout már nem tartózkodott kígyói között.

- Mi ez? - dörmögött a nápolyi. - Az arab erősen alszik.

Fel akarta emelni a hátával a követ, de csakhamar belátta, hogy mindnyájan összevéve sem tudták volna azt megmozdítani.

- Szép dolog!- suttogta elsápadva. - Hisz ezt a marabout sem tudja egymaga felemelni! Vagy azt akarja ez az arab zshivány; hogy nyomorultul elpusztuljunk itten?

Izgatottan mászott le a lépcsőről és a gróft lágyan megérintve, a fülébe sugta:

- Barátom kelj fel, de az apósodat és a feleségedet ne keltsd fel. Itt nagy baj van.

- Mit beszélsz? - felelt a gróf, lassan eleresztve Afza kezét.

- Azt hiszem, sokáig aludtunk. Meg kell gyujtani a másik lámpát, nem látunk többé.

- És aztán mit csinálunk?

- Mit akarsz ezzel mondani?

- Lehet, hogy egyáltalában nem fogunk többé látni.

- Álmodol még?

- Egészen ébren vagyok, gróf.

- Mi van hát, itt vannak a spahik?

- Nagyon félek valamitől.

- Mitől, szerencsétlen?

- Hogy a marabout itt élve eltemetett és most felad bennünket.

A gróf vállat vont.

- Nem ismered az arabokat - mondta. - A vendégszeretet náluk a legszentebb dolog és még az ellenséged sem fog hozzád nyulni, amíg a házában tartózkodol.

- Mondhatsz, amit akarsz, egyáltalában nem vagyok megnyugtatta és legjobb lesz, ha beszélünk az öreggel.

Felébresztették Hasszit és elmondták neki aggodalmaikat.

- Muley-Hari nem árul el bennünket - nyugtatta meg őket az arab. - Különben is régen ismerem és mondtam már nektek, hogy ő egy bizonyos dolog miatt hálával tartozik nekem.

- Hátha történt vele valami? - nyugtalankodott Enrico, aki mindig izgatottabb lett.

- Nem hallottatok fentről semmit?

- Nem - felelték egyhanguan.

- Akkor semmi baj nem történhetett. De hiszen meggyőződhetünk róla.

- És még valami: amikor lejöttünk, a gróf segített neki a követ leemelni, de hogyan fogja ezt csinálni egyedül?

- Ott vannak a maharik.

Enrico könnyebben lélegzett.

- Akkor - sóhajtott - kicsit nyugodtabb vagyok.

- Segítetek most - parancsolta az arab.

Egymásután mentek fel a lépcsőn, amelynek szélességén csak egy ember fért el. Hasszi ment legelől és oly hangosan kiabált ki, hogy a néger és Afza felébredtek. De senki sem felelt.

- Pedig lehetetlen, hogy ezt ne hallaná! - mondta Hasszi aggodalmasan.

- Talán süssünk el egy pisztolyt?

- Éppen ezt akartam mondani.

- Meg kell kísérelni.

Hasszi övéről levett egy pisztolyt és tüzelt. A bezárt szűk helyen a lövés úgy dördült, mint az ágyu.

Egy darabig remegve vártak, de semmi sem történt. A gróf Hasszira nézett, aki egészen meg volt zavarodva.

- Mit gondolsz? - kérdezte tőle.

- Muley-Harit valami baj érte.

- Milyen baj?

- Mit tudhatom? A spahik elfogták, mialatt aludtunk.

- Vagy egy oroszlán támadta meg, miközben a maharikat itatta?

- Nem bíránk ezt a követ együtt felemelni? - szólt a gróf.

- A lépcsőn egyszerre csak az egyikünk állhat és aztán bizonyosak lehetünk, hogy együtt sem mennénk semmire.

- Akkor el vagyunk veszve! - jajdult fel a nápolyi. - Ki bocsát ki bennünket ebből a sírből, ha a marabout nem jön vissza?

A gróf és az arab nem feleltek; nagy megdöbbenéssel néztek egymásra.

Milyen sors vár rájuk, ha a követ nem tudják elmozdítani? Élelmiszerük és vizük volt ugyan egy pár napra, de azután? Még ha véletlenül egy karaván vetődik is arra, ki sejtette, hogy a kő alatt öt ember van elevenen eltemetve?

A rémült csendet a gróf törte meg.

- Csak egy szabadulási út van, földalatti utat kell ásunk. Ha ez nem sikerül, egyikünk sem hagyja el élve ezt az üreget.

- Hátha megis visszajön Muley?

- Az óvatosság arra int, hogy erre ne várjunk. Mennyi időre van élelmiszerünk?

- Hét-nyolc napra.

- Egy hét alatt sokat dolgozhatunk és ez egészen puha föld.

- Várjunk még, hátha időközben visszajött a marabout?

A nápolyi megint teljes erejéből ordítani kezdett, de sikertelenül.

- Jobb lett volna tovább futni, - mondta szomorúan - ahelyett hogy ide betértünk. De most már nem tehetünk semmit; kezdjük el a vakandmunkát.

Afza, mikor értesült nehéz helyzetükről, egyáltalában nem ijedt meg túlságosan, annyira bízott férjének hősiességében.

A négy ember rövid tanácskozást tartott, azután megvizsgálták a falakat és úgy találták, hogy egyáltalában nem használtak hozzájuk köveket. Az egész fal mészből, homokból és agyagból volt összetákolva.

A gróf és a nápolyi erős törökkel látták el magukat és csakhamar hozzáfogtak.

Hasszi és a néger a beomló falazatot szállították el az útból. Maga az anyag csakugyan nem volt erős és könnyen engedett. Félni csak attól lehetett, hogy valahol beszakad a fal és maga alá temeti a foglyokat.

- Ez nagy baj! - aggodalmaskodott a gróf. - Nagyon könnyen ránk szakadhat az egész.

- Hallgass inkább, - felelt az olasz - úgy sem érzem magamat valami jól.

- Nem akarlak izgatni, csak figyelmeztetek a veszélyre, hogy óvatosabban dolgozzál.

- Ne menjünk a légső után?

- Elégedjünk meg azzal, hogy ellát levegővel.

- Szélesebben is csinálhatták volna!

- Nem gondoltak ránk, szegény barátom!

- Nehéz munka lett volna, ezen az omlós homokon keresztül.

Öt-hat perc óta dolgoztak, a leeső homokot Hasszi felé tolva, mikor Enrico, kezében a törrel, hirtelen kiegyenesedett.

- Talán egy oroszlánt láttál a légcsövön keresztül?

- Azt megöltem volna.

- Mért nem dolgozol?

A legionárius felelet helyett levetette magát a földre, egyik fülét a csőnyíláshoz szorította és jelekkel kérte társait, hogy csendben legyenek.

- Hihetetlen! - mondta néhány percnyi hallgatóság után. - Pedig egész jól hallottam!

- Beszélj hát!

- Semmi különös; tedd ide a füledet és figyelj te is!

A gróf gyorsan engedelmeskedett.

- Nos? - kérdezte izgatottan a nápolyi.

A gróf nem felelt, hanem Hasszihoz fordult, aki csodálkozva nézte őket.

- Hallgatózzál te is!

Hasszi-el-Biak vállat vont és lehajolva a csőhöz, figyelni kezdett. Egy pár pillanat mult el, aztán látható megindultsággal felkelt.

- Mi lehet az? - szólt a grófhhoz.

- Nem éppen olyan, mintha egy ember nyögne és jajgatna a cső másik végénél? - kérdezte a gróf.

- Igen! - felelt az arab - Valaki kétségbeesetten hörög és kiabál.

- Vagy talán valami zuhogó víztől jönnek ezek a rémes hangok? - tette hozzá Enrico.

- Lehetetlen! - szólt a gróf. - A víz nem ad ilyen hangokat.

- Legyetek erősek, barátaim; nincs vesztegetni való időnk. Ha fáradtak vagytok, én folytatom.

Mindnyáján újra munkához láttak, folyton a kiszabadulásra gondolva.

Időnkint a nápolyi abbahagyta a munkát és hallgatózott. Mindég újra hallotta a fájdalmas jajkiáltásokat.

- Mégis víz lesz az! - mormogta. - Lehetetlen, hogy éppen oda telepítettek volna egy megsebesített emberi lényt.

- Eh, majd meglátjuk.

A munka tovább folyt, persze nagy óvatossággal, mert tartani lehetett tőle, hogy a fal beomlik.

A magyar, az olasz, az arab és a néger egész nap dolgozott; azonban az előrehaladás mindég nehezebb lett, tekintve, hogy a beomlások egyre sűrűbben következtek.

Szerencsére, a legionáriusoknál volt egy vastag aranyóra és így tudták, hogy beesteledett. Már egészen elerőtlenedtek a nehéz munkától, amely már tizenkét órája tartott. A földalatti üregben uralkodó elviselhetetlen meleg is fárasztotta őket.

Vacsora előtt ismét felmentek a lépcsőn és szólították a marabout-t, de ez a szegény ördög nagyon is messze és nagyon is rossz körülmények között volt, semhogy meghallhatta volna őket.

- Egész hiába erőlködünk, - mondta a nápolyi - ezt a sajnálatra méltó embert egy oroszlán falta fel. Béke hamvaira és ne is gondoljunk rá többet.

- Én pedig azt hiszem, hogy a spahik hurcolták magukkal - mondta a gróf.

- Kedves grófom, akkor sem nagyon remélhetjük, hogy viszontlátjuk őt. Az arab bőr Algiriában olcsó és ha van rá alkalom, a legnagyobb örömmel lövik agyon.

- Ez talán túlzás; egy marabout szent ember, akit a tisztelői és imádói megbosszulnának, ugy-e, Hasszi?

- Bizonyára - felelt az arab.

- És te mit gondolsz Muleyről?

- Ha élne és szabad lenne, már rég kiszabadított volna bennünket. Hogy nem jött vissza, az azt jelenti, hogy meghalt és hogy csak saját magunkra vagyunk utalva. Hagyjuk most ezt és vacsorázzunk. Afza ugyancsak kitett magáért, hogy kielégítsen benneteket.

Valóban, a szép arab nő, bármilyen kevés is állt rendelkezésére, ízletes vacsorát készített egy fáklya segítségével. Volt fügepástétom, tojás és »koszkusszu«.

Az éjszaka csendesen és baj nélkül mult el. Kilenc órai alvás után felébredtek és rövid reggeli után ismét munkához láttak.

Enrico előbb a lépcsőhöz tartotta fülét és nagy csodálkozására a jajgatás még mindig hallható volt.

- Akár ember, akár állat, szeretném tudni, miért éppen a cső nyílásánál jajgat - mondta.

- Majd megtudjuk, ha kint leszünk - felelt a gróf. - Jobban tennéd, ha dologhoz látnál. Nem tudhatjuk, milyen hosszú ez a cső, és mennyi földet kell még kikaparni. Az igaz, ha sokáig tart, elúnom a dolgot és szétröpítem ezt a kubát.

A fáklyák füstös világánál tovább folyt a munka.

Vigyázva bontották tovább a falat, minden ütésnél előbb meggyőződtek róla, hogy elég erős és hogy nem fenyeget-e beomlás.

Ez a nap is elmúlt és még kettő. Már tizenkét méternyi utat ástak és azt hitték, közel vannak a célhoz, amikor egy beomlás történt, amelyik az elől dolgozó Enricot derékig betemette. A grófnak épp annyi ideje volt, hogy megfogta őt lábánál és gyorsan kihúzta.

- Inkább oroszlánokra vadászok, mint itten tovább bányászkodjam - dühösködött a nápolyi. - Allahra mondom, ez a mesterség nekem túlkemény, kedves grófom.

- Nem csináljuk tovább - mondta a gróf.

- Micsoda? Hát itt maradunk ebben a veremben?

- Dehogy, barátom; egy nagyobb erőt dolgoztatunk, mint a mienk. Kimegyünk, még mielőtt egy újabb beomlás mindnyájunkat betemetne. - Odament Hasszihoz, aki azon fáradozott, hogy a leszakadt földet eltakarítsa.

- A fáklyákat vitesd hátrább, - mondta - és nyiss ki egy hordót.

- Mit akarsz csinálni?

- Fel kell robbantani a kijárást. Így nem dolgozhatunk tovább.

- De nem fog összedőlni a kuba?

- Jól megnéztem tegnap a falakat. Elég erőseknek látszanak.

- Meg lehet próbálni - vetette közbe Enrico. - Feltéve, hogy más ügysem marad hátra.

A fáklyákat eltávolították, hogy szikra ne röpjön a puskaapor közé. Azután Hasszi kifeszítette az egyik hordót és kivett belőle egy marék puskaport.

A puskaport belecsavarta egy darab rongyba, ezalatt a gróf töltést készített.

Félóra múlva minden készen volt.

- Ne felejtsetek el, - szólalt meg a gróf nehéz, komoly hangon - hogy az életünkkel játszunk.
- Ugy van - felelt Enrico megindultan.
- Áztassátok vízbe a takarókat és terítsétek le a hordókat!

A legionárius, az arab és a néger engedelmeskedtek és az utolsó adag vizet is feláldozták erre a célra.

Cserna gróf megcsókolta feleségét, mélyen a szemébe nézett és megfogta kezeit.

- Remélem, - mondta - Allah nem fogja megengedni, hogy az Atlasz legszebb leánya elpusztuljon.

Mindnyájan a földre vetették magukat, a gróf pedig a történet beletette a légcsőbe, azután gyorsan visszaugrott.

Afza mellé vetette magát, mintegy védőleg átfogta őt és remegve várta a robbanást.

Egy pár perc múlva hatalmas durranás hallatszott és a föld megremegett.

A kuba falai megrázkódtak és a kocka hirtelen beomlott a sír fölé.

A »bled«-ben.

- Ribot!
- Parancsolsz?
- Semmi ujság?
- Egyelőre semmi.
- Hol van az a kutya Bassot? Kétezer frankot ígértem neki, ha visszahozza őket.
- Tegnap este tért vissza lovak nélkül a spahikkal, a lovak kidőltek egy kétségbeesett hajsza után.
- Az Atlasz Rózsáját üldözték?
- Nem, őrmester - felelt a káplár. - Valami tuareg után rohantak, aki egy remek tevéen nyargalt.
- Meghagytam nekik, hogy csak a szökevényekkel foglalkozzanak.
- Bassot azt képzelte, hogy ez a teveutas az arabnak valamelyik szolgája vagy barátja és hogy Afzának és a magyarnak nyomára juthat általa.
- Átkozott, kutya magyar!
- Ne izgasd fel magad, őrmester. Egy lábbadozó betegnek nem szabad mérgeledni, az orvos haragudni fog.
- Ah! Ez a leány! - kiáltotta az őrmester, akinek kissé heves vérmeleglete nem tudott oly hamar lecsillapodni. - Hogyan bánt velem! És mégis annyira szeretem, hogy kész vagyok neki megbocsátani és feleségül venni.
- Nagyon is nagylelkű vagy.
- Mondom neked, hogy megbabonázott.
- Mondhatom, én nem vennék el olyan leányt, aki állandóan tört hord az ujjában.
- Talán nem elég szép Afza?
- Ezt semmiképen sem tagadom, őrmester.

Ez a beszélgetés a betegszobában folyt le. Odaszállították az őrmestert rögtön Afza döfése után.

A bátor leány karja az utolsó pillanatban talán mégis remegett, mert a tör nem a szívére ment keresztül az őrmesternek, hanem két borda közé csúszott. Ennek dacára a seb nagyon veszedelmes volt, de szerencsére a sebesült nem mindennapi erős természettel volt megáldva.

A »bled« orvosa húsz napi teljes pihenést parancsolt, hideg borogatásokat és nagy óvatosságot.

- Orvosságra nincs szükség, - mondta - az ilyen emberek orvosság nélkül is meggyógyulnak.

És valóban, az őrmester, ahelyett, hogy meghalt volna, már másnap reggel sokkal jobb állapotban volt. Azután a gyógyulás gyorsan haladt és az őrmester még a megjelölt húsz napig sem szándékozott a betegszobában maradni.

- Ribot, - vette fel újra a szót az őrmester - jó barátom vagy nekem?
- És még kételkedel? - felelt a káplár, hangjában alig észrevehető gúnnyal.

- Akkor lóra ülsz és megkeresed azt a fickót, a Bassot-t, aki nem akar mutatkozni. Bosszúra szomjazom és már nem bírok tovább várni.

- Hol keressem őt?

- Ahol akarod. A spahicsapat, amit kelet és nyugat felé küldtem, már visszajött?

- Egytől-egyig, uram.

- Nem hoztak semmit?

- Tökéletesen semmit.

- Akkor lovagolj dél felé. Meg vagyok róla győződve, hogy az Atlasz felé mentek és a kabyloknál keresnek oltalmat.

Ribot összehúzta szemöldökeit, aztán kissé gúnyosan kérdezte:

- Le fogod lövetni Afzát, ha kezünk közé kerül?

Az őrmester felugrott és fájdalmasan felkiáltott:

- Megölni! Ah! Soha! Feleségemmé fogom tenni.

- De a gróf éppen meg fog akadályozni.

- A magyart egyenesen a haditanács elé küldöm. Ne félj, egy szép napon okvetlenül a kezeim közé jut. De most már indulhatsz, Ribot, meg kell tudnom, merre van Bassot és ráakadt-e a nyomukra. Nem vinnél spahikat magaddal?

- Inkább egyedül megyek. A spahik fecsegők és én útközben gondolkozni akarok.

- Mikor jössz vissza?

- Holnap estig, ha az ördög el nem visz és az arabok meg nem esznek, itt leszek. Jó éjt, őrmester, én megyek.

Kezet fogott feljebbvalójával és elhagyta a betegszobát.

Néhány parancsot adott a spahiknak, akik csevegve és pipázva mulattak a holdvilágnál, aztán a fegyvertárba ment és ellátta magát a legjobb lőszerszámokkal.

Öt perc múlva nyeregben volt és nemes félvér paripájával gyorsan elhagyta az erődítményt.

Pipáját meggyújtotta, széles füstfellegeket fújt a holddal ékesített sötét azúr mennybolt felé és csöndesen morfondírozott magában:

- Ezer bomba és mennykő! Szép dologba keveredtem most. A kötelesség és a barátság különböző útjai közül melyiket válasszam? Engedelmeskedjem az őrmesternek és vadásszak a szegény menekülőkre? Nem lehet! A barátság szent.

A ló vígan felnyerítve, gyorsan vitte őt a sivatagon keresztül. Öt óra hosszat vágatott, anélkül, hogy élőlényel találkozott volna, és megállt pihenni, amidőn távolról egy elmosódott dörgést hallott.

- Mi történhetett ott? Mint hogyha egy ágyú sült volna el. Pedig ezen a vidéken nincs katona-ság; a kabylok most békében vannak. Lássuk csak: innen nem lehet messze a kuba, amelyikben a marabout lakik, aki saját mulattatására kígyókat szokott enni. Nézzük meg, talán ő tud valami felvilágosítást adni.

Ribot munkában.

A csillagok irányítása szerint keletre fordult és megsarkantyúzta lovát.

Néhány perc múlva egy pálmacsoport mellett egy romhalmazt pillantott meg, fehérén ragyogva a holdsugár fényében.

- A kuba! - kiáltott fel. - Mi történt vele? Csak nem innen jött a robbanás? Talán a marabout ugrott be a szent csontok közé. Nézzük, mi történt.

Rövid idő múlva elérte a leomlott házat.

A falak teljesen leszakadtak, szabadon hagyva a szobapadozatot és a tetőzet öt méternyi távolságban feküdt két darabban.

Ribot a romok között kereste a katasztrófa okát, amikor hirtelen két kígyó sziszegve kapkodott feléje.

- Ezer ördög! - kiáltotta. - Itt vannak a marabout kedvencei. Nincs kedvem velük ismeretséget kötni.

Vissza akart menni a lovához, de egy szakadozott, rekedt nyögés hirtelen megállította.

Figyelni kezdett és újra hallotta a segítségért kiáltó hangokat.

- Egy újabb rejtvény, - mormogta Ribot - meg kell tudnom, mi az; az őrmester várhat.

A forrás felé sietett, de alig tett néhány lépést, midőn a földön meglátta a hét maharit, amint kinyújtott lábakkal egymás mellett feküdtek és életteleneknek látszottak.

- Ki ölhetette meg ezeket a remek állatokat? - csodálkozott a káplár, körüljárva őket.

Újra, harmadszor, hallotta a sóhajtásokat. Megfordult és meglátott egy embert, aki egy pálmához volt kötve, a feje erőtlenül lelógott.

- Szent isten! - kiáltott fel ijedten a káplár. - Ki követhette el ezt az embertelenséget?

Közeledett a megkötözöthöz, felemelte fejét és belenézett a holdtól megvilágított arcba.

- Hisz ez a marabout! - mondta csodálkozva. - Hej, pajtás, ki kötött téged ehhez a fához?

- Vízet... vizet... - hörgött Muley-Hari.

Ribot a forráshoz rohant, vizet merített sapkájába és oda tartotta a szenvedő ajkakhoz.

- Ismersz? - kérdezte a káplár. - Erre is szoktam vadászni és már találkoztunk.

- Ismerlek, - felelt a marabout, egészen feléledve az ivás után.

- Annál jobb. Most kiszabadítlak, majd azután beszélünk.

Táskájából kivett egy picit ollót és levágta a marabout kötelékeit.

- Mi ez? - kérdezte csodálkozva. - Mi van a kezeden?

- Meszet kötöttek a kezembe.

- Ki csinálta ezt?

- A spahik.

- A spahik! Lehetetlen.

- Még pedig a káplárjuk.

- Ismered azt a nyomorultat?
- Hallottam, amint szólították.
- Bassotnak hívták?
- Igen, ez a neve.
- Ez nem ember, hanem fenevad - mondta Ribot. - Túl akar tenni Steineren. Mióta vagy itt?
- Három napja.
- A spahik nem jöttek vissza?
- Nem, francia.

Az arab fájdalmasan nyögött, miközben Ribot óvatosan leszedte a köteléket; a vászon és mészdarabok a földre estek. A seb borzasztóan nézett ki. A hús és bőr darabokban lógott, az inak nyitva voltak és az ujjak nem mozogtak többé; a mész szörnyű ereje teljesen szétválasztotta őket egymástól.

- Szegény ember, - mondta Ribot megindultan - ez a kéz már nem ér semmit.
- Még mindig megvan a másik - mondta a marabout fogcsikorgatva.
- Úlj le, majd kezelni foglak. Szerencse, hogy mi katonák mindég el vagyunk látva kötelékekkel.

Fütttyentett lovának, mire a jól nevelt állat odajött.

A nyereg hátára volt kötve egy kis csomag, amely egy üveg olajat és egy csomag tiszta vászonköteléket tartalmazott.

Először gyöngéden kiszedegette a sebből a még bennlévő mészdarabokat, azután olajat csepegtetett rá és becsukta a kezét. Végül egy jó köteléket alkalmazott és bevégezte a gyógykezelést.

- Jobban vagy, marabout? - kérdezte.
- Igen uram; Allah fizesse vissza a jóságodat.
- Akarsz inni - szomjas vagy?
- Inkább valami harapni valót szeretnék, négy napja nem ettem.
- Van fügem és egy pár datolyám, megkínállak vele, de csak egy föltétel alatt.
- Beszélj, jóltevőm.
- Ha megmondod nekem, mi okozta a robbanást, amelyik a te házadat is leütötte.
- A kubát? - kiáltott fel Muley nagyon megijedve. - És...
- Tovább! Mit akartál mondani?
- A kuba leszakadt?
- A robbanás a tetejét a levegőbe röpítette. Van neked lőporod?
- Éppen annyi, hogy az erre menő karavánokat ellássam.
- És ki készíthette a bombát? A spahik nem, hisz azok már három nap előtt eltűntek.
- Ki lehetett? - kérdezte a spahi is, folyton növekvő félelemmel.
- Te tudod és nem akarod nekem megmondani, mert nem bízol bennem.

- Francia vagy és a bledből való.
- De nem olyan, mint a többi, azt már bebizonyítottam.
- Nem tagadom.

Ribot a marabout vállára tette kezét és hirtelen megkérdezte:

- Tagadni akarod, hogy nálad vannak elrejtve Hasszi-el-Biak, a leánya, a szolgájuk és az idegen légiónak két katonája?
- Nem... nem... tévedsz... - rebegte Muley. - Nem ismerem ezeket az embereket.
- Te gyanakszol és igazad van, mert a bled uniformisában vagyok, de talán jobban fogsz bennem bízni, ha megtudod, hogy én mentettem meg Afzát, aki törét az őrmester szívébe szúrta, és az én segítségével szökött meg a két legionárius. Úgy nézek ki, mint aki hazudni szokott?
- Uram, derék keresztény vagy - mondta a marabout megindult hangon. - Egészen más vagy, mint a spahik káplárja.
- A kubában adtál nekik menedékhelyet? Nem megyek el innen, amíg nem beszéltél.

Muley-Hari még vonakodott egy keveset, azután aggodalmas hangon mondta:

- A sírba vannak bezárva és talán már meg is haltak, mert nagyon valószínű, hogy a robbantást ők rendezték, nem tudhatni, vigyázatlanságból-e vagy szándékosan.
- Mért nem mondtad előbb? - kiáltott fel Ribot gyorsan felugorva.
- Nem mertem őket elárulni.
- Tudsz magadon uralkodni?
- Az araboknak vastag bőrük van.
- Akkor most hagyjuk az evést.
- Nekem egészen mindegy.
- Gyere velem - velem fogsz jönni.
- De engem erressz előre.
- Miért?
- A kígyóim talán kiszöktek.
- Nem kívánok velük találkozni - mondta Ribot és kivette a kardját.

A hold megvilágította az utat és tíz lépésnyire a kubától megálltak.

- A robbanás nem itt történt - mondta Ribot. - A te barakkod nagyon könnyen volt építve és csak a rázkódtatás keletkeztében dült le.

A töltést ott csinálták, a hol az a nagy lyuk van.

- De hiszen a sír belseje nem ér odáig, - felelt a marabout egészen megzavarodva.
- Majd ezt is megtudjuk.

Ribot hirtelen félbeszakította magát és hátraugrott és karjával a bokrokat kezdte csapkodni.

- Az ördögbe is! - kiáltotta. - Majdnem lefejeztem egy kígyót, amelyik a lábamat akarta körültekerni. Ha egy percet késtem volna, most kénytelen volnék haldokolni.
- Mondtam, hogy maradj hátul. Most engedj engem előre, francia.

A marabout, aki sérthetetlennek tudta magát a kígyócsípésekkel szemben, felhágott a romhalmazra és miután meggyőződött róla, hogy a kő még a helyén van, ide-oda tipegett, keresgélve, amíg megtalálta a két kosarat.

Lekuporodott a szőnyeg közepén és különböző hangon füttyörészni és sziszegni kezdett, mialatt Ribot, aki újabb támadástól félt, dühösen csapkodott maga körül.

Lassanként előbujtak a kígyók és hullámos szökésekkel igyekeztek a gazdájuk felé.

Muley megengedte, hogy a karjáig csússzanak, aztán megszámolta őket.

- Rendben van - mondta. - Csak a szegény kobra hiányzik, akit a káplár lefejezett.

Egyenként összeszedte a kígyókat és a kosárba csúsztatta, majd megkereste a vasgyűrűt és csakhamar megtalálta.

- Jöhetsz, francia, - kiáltott ki - a kígyóim már biztonságban vannak.

A marabout behelyezte a vasgyűrűt és áthúzta rajta a vasbotot.

- Segíts, mondta - nekem már csak egy kezem van.

- Elég erős vagyok én - felelt Ribot. - Mindjárt megtudjuk, mi történt a sírban négy nap óta.

A két ember lehajolt és nagy erőfeszítéssel elmozdították a követ a helyéről.

A sírból nehéz füstfelhő tódult ki.

- Hátha mind meghaltak? - mondta Muley nyugtalanul.

- Majd meglátjuk - mondta a káplár, a sír fölé hajolva.

Az üregben teljes sötétség uralkodott. Az erős rázkódtatás valószínűleg eloltotta a fáklyát.

- Világosság kellene ide, - mondta Ribot - nem lehetne szerezni valahonnan?

- Fent valahol kell lenni egy pár fáklyának.

- Hozzál egyet, de siess.

Mialatt a marabout a törmelékek között fáklyát keresett, azalatt a káplár tenyeréből tölcserő formálva, torkaszakadtából kiabált le a nyílásba:

- Hé! éltek még, vagy meg vagytok halva?

Rögtön felelt egy hang:

- Ki az a jó vagy rossz szellem, aki beszél hozzánk?

- Enrico, te vagy? - kiáltott le a káplár.

- Te pedig csakis Ribot lehetsz!

- Mindnyájan éltek?

- Én egész biztosan - kiabált vissza Enrico, aki még itt sem vesztette el jó kedvét; - de a többiekről nem tudok semmit.

- Afzáról és a grófról sem?

- Hozzál világosságot, Ribot, akkor mindent megtudunk. Annyi bizonyos hogy én már Charon apánk csónakjában képzeltem magamat.

Muley-Hari megjelent az égő fáklyával.

Ribot elvette tőle és óvatosan szállt le a szűk lépcsőn, amely esetleg megrongálódhatott és összedülhetett alatta.

Először az olaszt pillantotta meg, aki térdelő helyzetben kereste a többieket.

- Te élsz, azt látom és örülök, hogy ilyen jó egészségben láthatlak - szólította meg a káplár. - És hol vannak a többiek?... Meghaltak, vagy csak elájultak? Itt fekszik Hasszi... itt a szolgája... és itt vannak Afza is meg a gróf!... De mennyi vér! Úgy látszik, a szegény gróf megsérült. Enrico, segíts nekem.

A nápolyi a grófhöz rohant, aki vérbe borulva feküdt, egyik karjával Afzát átölelve. A koponyáján hatalmas seb tátongott, innen ömlött a vér.

- Ej, szegény gróf! Ugyancsak rossz állapotban van. Vigyük ki innen. Elég erős vagy, Enrico?

- Erősebb, mint valaha.

Beállította a fáklyát egy homokrakásba, azután felvették a grófot és vigyázva felvitték a lépcsőn. Minden baj nélkül értek fel, ahol Muley-Hari már várta őket.

Szép lassan felhozták a többieket is.

A friss levegő csodálatos hatással volt az ájultakra.

- Élek megint? - kiáltott fel az arab, tele tüdővel szíva az Atlasz-hegységről feléjük áradó hűvös éjjeli levegőt. - Hol van a leányom? És a fiam?

- Nyugalom Hasszi - csendesítette Ribot. - Az Atlasz Rózsája már magához tért, de a gróffal baj van.

- Mi történt vele?

- A fején kapott egy elég veszedelmes sebet. Egy nagy kő esett rá.

- Te a bled káplárja vagy!

- Örülök, hogy megismertél. Foglalkozzál most a leányoddal, mi majd a gróf felé nézünk.

Muley-Hari visszajött a vizes korsóval. Ribot ismét elővette kötelékeit és a gróf fölé hajolt, mialatt Enrico a fáklyát tartotta.

A káplár vigyázva kimosta a sebet és miután meggyőződött róla, hogy a koponyacsontnak nem történt különösebb baja, gondos kötést alkalmazott.

- Nem hiszem, hogy valami baj lenne belőle; habár a fejsebek mindig veszélyesek, mert agyvelőgyulladás üthet ki és akkor a gróf nem látja meg többé sem a Kárpátokat, sem a Dunát.

- Engem nyugtalanít, hogy még mindig nem tért magához - mondta Enrico.

- Te úgy sietsz, mint egy lokomotív. Várd meg legalább, amíg lélegzeni kezd.

Egy csiptetővel szétfeszítette a gróf összeszorított fogait és egy korty erős konyakot öntött szájába. Egy mély sóhajtás volt a felelet. A magyar kinyitotta szemeit és egyenesen ránézett Ribotra.

- Te vagy, Ribot! - kiáltotta fel.

- Meg vagy lepve, úgy-e?

- El akarsz fogni bennünket?

- Akkor nem lettem volna mellettetek a szökésnél. De most semmi magyarázat, hanem inkább mondd meg, hogy érzed magad?

- A fejem elég nehéz.

- Meghiszem azt! Szép kis követ kaptál rá.

- És Afza?... És Hasszi?...

- Itt jönnek - felelt Ribot.

A fiatal arab nő, akit Enrico már értesített férjének balesetéről, zokogva közeledett.

- Ah, szegény uram - jajdult fel fájdalmasan és leborult férjének a mellére. - Nagyon fáj?

- Ne izgasd fel magad, Afza - szólt a magyar. - Ha eddig nem haltam meg, most még kevésbé fogok meghalni, hacsak a spahik nem gondoskodnak róla.

- Ez az én dolgom lesz - vetette oda Ribot. - A legnagyobb baj az, hogy ezek megfosztottak benneteket a mahariktól és gyorsaságban már nem versenyezhetek velük. De most jó lesz reggelizni.

- Erre én is gondoltam, - felelt a nápolyi - menjünk le az üregbe, ott találunk elég ennivalót; remélhetőleg a kuba maradékai nem fognak a fejünkre dűlni.

Egy kellemetlen éjszaka.

Öt perc múlva mindnyájan a vacsoránál ültek, melyhez a fürge nápolyi friss vizet hozott a forrásból.

Evés közben kölcsönösen elmesélték egymásnak élményeiket. A legkellemetlenebb megdöbbenést okozta az a hír, hogy az őrmester nem halt meg, sőt hogy ő maga fog a spahik élére állani.

Afza bosszúsan ugrott fel.

- Hát mégsem öltem meg!

- Nem, Atlasz Rózsája.

- Pedig jól irányítottam a döfést!

- Az őrmester olyan erős, mint egy bika; a férjed talán inkább el tudná küldeni a másvilágra, mint te.

- És jobban van már? - vetette közbe a gróf.

- Az orvos is csodálja, milyen gyorsan javul - felelt a káplár.

- És ő maga fog bennünket üldözni?

- Egy-két hét múlva a sarkatokban lesz, és amint őt ismerem, mindent meg fog tenni, hogy a kezei közé jussatok. Halálosan bele van bolondulva Afzába és minden áron meg akarja szerezni.

- Alávaló! Előbb engem kellene elpusztítania és esküszöm, hogy ez nem lesz oly könnyű - mondta a gróf. - Mire ő felgyógyul, én is egészséges leszek és remélem, addig már a hegyek oltalma alatt leszünk.

- És én mégis meg fogom egyszer ölni! - kiáltott föl Afza szenvedélyesen. - Nem félek ettől a gonosz franciától!

- Nagyon nehéz a helyzetünk - szólalt meg az arab. - Hogyan jussunk el a hegyekig maharik nélkül?

- Nos, mit gondolsz, Ribot? - fordult a gróf a káplárhoz, aki pipájából vastag füstöt eregetett, mintha csak e mögé akarta volna rejteni gondolatait.

- Hallod, pajtás? - nógatta Enrico, látva hogy nem akar felelni. - Tőled várják a gordiusi csomó megoldását.

- Ha nem sajnálnám a vállrojtjaimat, - felelt a káplár - megszökném mindenestől és veletek mennék a spahik ellen; de azt hiszem, bent amúgy is többet használhatok nektek, mint kint.

- Teljesen osztom a nézetedet, Ribot, tekintve, hogy mindig értesíthetsz bennünket a spahik lépéseiről.

- És most azt ajánlom nektek, hogy egyelőre ne hagyjátok el a kubát. A szent sír a legjobb rejtekhely, amit el lehet képzelni. Azonkívül van egy tervem.

- Halljuk a tervet! - lelkesedett Enrico.

- Bassot ügyetlenségével fogom az őrmestert alaposan felbosszantani.

- Derék fiu vagy, Ribot, ne sajnálj tőle egy kis mérgelődést.

- Mindenesetre Bassot-t nagyon messzire kell vezetni, hogy legyen időtök elérni az első kabyl falukat, ahol aztán tevéket vagy lovakat szerezhettek.

- Bacchusra esküszöm, - kiáltott fel lelkesen a volt ügyvéd - ha élve kikerülök ebből a pokolból, és elérem valaha Livornót, az összes ujságokban fogok rólad írni, hogy...

- Hogy a pipámat meggyujthassam mellette? - nevetett Ribot.

- Végezzünk - szólt közbe a gróf, aki sápadtan és erőtlenül támaszkodott egy romhalmazhoz.

- Mindjárt készen vagyunk - felelt Ribot. - Tehát semmi esetre sem hagyjátok el ezt a helyet, míg értesíteni nem foglak benneteket, hogy szabad az út. Megértetted, Hasszi?

- Igen, francia.

- Van elég élelmiszeretek?

- Hetekig el vagyunk látva ebédekkel és vacsorákkal.

- És a víz közel van - mondta Ribot. - Tehát csak bátran, barátaim, én megyek és felhajszolom Bassot-t és cinkosait.

Mindenkivel kezét fogott, aztán fütyentett lovának, nyeregbe szökkent és gyors galoppban elvágtatott dél felé.

- Valóságos angyal - mondta Enrico, aki szemével követte őt. - Ki tudja, hány embert mentett már meg a haditanács golyói elől.

- Jobban vagy, fiam? - fordult Hasszi a magyarhoz, aki nagyon erőtlennek látszott.

- Sok vért vesztettem, mert nagyon gyöngének érzem magam - felelt halványan a gróf.

- Elég tekintélyes tócsa volt - mondta Enrico.

- Ágyat fogunk neked rögtönözni - telte hozzá Hasszi-el-Biak. - Most nincs mitől tartanunk, azt hiszem, egész bátran itt fent maradhatunk, mert ott lent megfulladunk a melegtől. Muley, vannak sátorvásznaid?

- Van két sátram, egy karavántól kaptam. Rossz állapotban vannak, de a nap ellen, azt hiszem, elég jók lesznek.

Lemásztak a földalatti üregbe, ahol szőnyeget szedtek össze, azután megkeresték a vásznakat és rudakat és hozzáfogtak a sátorépítéshez.

Előbb azonban a szőnyegekől nyughelyet készítettek a grófnak és óvatosan ráfektették.

Afza halkán sírdogálva melléje térdelt.

Egy félóra múlva készen volt a sátor, de nem lévén elég szőnyeg, száraz fűvet szedtek össze, amelyből jól-rosszul fekhelyeket rögtönöztek maguknak.

Annyi álmatlan éjszaka után oly mélyen aludtak, hogy csak késő délután ébredtek fel. Mint rendesen, elsőnek a nápolyi ugrott talpra.

- Ezer mennykő! - kiáltott fel, amint kinézett a síkságra. - Szépen tudunk aludni! Legalább négy óra lehet.

Felhágott egy romhalmazra és vizsgálódva nézett körül. A végtelen síkságon ünnepélyes csend uralkodott.

- A spahik még messze vannak - mormogta. - De milyen bűz van itten? Ah, a tevék! Ez veszedelemes lehet ránk nézve.

Visszament a sátorba és felkeltette társait. A gróf már jobban nézett ki, bár még mindig lázas volt.

- Barátaim, - mondta a volt ügyvéd az ő sajátságos, tréfás modorában - úgy aludtunk, mint a téli medvék és megtakarítottuk az ebédet. A néger most dupla vacsorát készíthet. Kár, hogy peccsenyére nem számíthatunk, tekintve, hogy a fügepástétomot és a koszkusszu-t már nagyon megúntam.

- A sivatagban kevés szárnyas vad van, - szólt az arab - de ha még vársz egy kicsit, a hegyek közt majd eszel elég vadat. Ott nem panaszkodhatsz.

- És mikor érjük el ezt a földi paradicsomot? - sóhajt Enrico.

- Egy szép napon ott leszünk - felelt Hasszi.

- Egy szép napon! Jó lenne tudni, melyik lesz az. Ezeknek az araboknak fogalmuk sincs az idő fontosságáról. Egy nap vagy egy hónap, az egészen mindegy nekik.

Afza, a néger és Muley, aki a balkezét egész ügyesen használta, együtt elkészítették a vacsorát, amely kissé füstös volt, de amelyet egy üveg bordeaux-i elviselhetővé tett.

Alighogy készen voltak az evéssel, megszólalt Enrico.

- Kedves négerem, most lemész és felhozol egy puskaaporos hordót és fegyvereket. A nap nemsokára Amerika felé vonul és akkor valószínűleg kellemetlen vendégeink lesznek, a maharik hullái ide fogják vonzani a környék összes fenevadját.

- Igazad van, francia - vetette közbe Hasszi. - Ettől az éjszakától nem sok jót várhatunk.

- Hús az van kinn elég, - mondta a néger - nem hinném, hogy bennünket is megtámadnának.

- A sakálok talán nem, - felelt Hasszi - de az oroszán, párduc és leopárd. Van itt elég a környéken, elhiheted nekem. A franciának igaza van; itt máma még rémes hangversenyt fogunk hallani és jó lesz védelemről gondoskodni.

- Én azt hiszem, - tanácsolta a nápolyi - ha egy nagy tüzet raknánk, az többet érne, mint hús golyó.

- Akkor szedjük anyagot, hogy elég legyen reggelig.

Szétszéledtek és nemsokára visszatértek nagy mennyiségű tüzelőanyaggal. A hold éppen akkor emelkedett fel a hegycsúcsok mögül, amikor rémes hangok törték meg a mély csendet.

Panaszos üvöltések és éles sikoltások, a szibériai farkaséhoz hasonló jajgatások hallatszottak mindenfelől. A sakálok raja, a rothadó hús szagára minden oldalról közeledett a pálmacsoport felé.

Enrico megragadta hosszú marokkói puskáját.

- Hopp! Egy eszmém van! - kiáltott fel.

- Milyen? - kérdezte a gróf, aki éppen felébredt.

- Csinálunk egy hatalmas bombát és szétrobbantjuk a csábító tevéket.

- Az ötlet nem rossz - mondta Hasszi. - Puskaaporunk és lenünk van elég.

- És ennél a melegnél a keverék rögtön megszárad.

- Fogjunk hozzá - türelmetlenkedett Enrico. - Ne várjuk meg, amíg a bestiák belefognak a vacsorába. Ez küzdelmes éjszaka lesz, annyi bizonyos.

Mialatt sietséggel készítették a hatalmas bombát, azalatt az üvöltések mindig erősebbek lettek.

- Látod őket? - kérdezte a gróf, aki tekintetével követte Enrico serény munkáját.
- Még nem látszanak, de már elég közelről üvöltenek.
- Oroszlánbögést még nem hallottál?
- Nem, de még lesz benne részünk. Megszagolják, hogy itt mi történik és ki akarják venni részüket a vacsorából. Ime, már kezdődik a szép muzsika.

Amit a nápolyi muzsikának nevezett, az egy hatalmas ordítás volt, ami ebben a pillanatban hangzott fel. A sakálkoncert egy percre elhallgatott.

- Látod már, arabom? - kérdezte Enrico Hasszitól, aki a holdvilágos sivatagot kémlelte.
- Oh, még nagyon messze vannak. Ezeknek a szörnyetegeknek a hangja mérföldekre is elhallatszik.
- A bombák készen vannak - jelentette Enrico.

Az arab ismét leszállt az üregbe és jó lőfegyvereket hozott fel. Egy puskát akasztott magára, vállára vett egy löporos hordót és Enricoval, aki a bombát vitte, elindult a forrás felé.

A pálmák között borzasztó bűz terjengett és hatalmas zöld legyek röpködtek ezerszámra a veszedelmes hely felett.

- Sohasem éreztem még ilyen rossz szagot - mondta Enrico orrát befogva.
- Már három napja vannak a nap hevének kiteve - magyarázta az arab.
- Eh, meggyógyítjuk őket a bombánkkal - felelt Enrico.

Megfogta a hordót és a bombát hozzákötözve, a kimult tevék közé dobta.

- Szaladjunk, Hasszi - kiáltotta és vad futásba kezdett. Már közel voltak a sátorhoz, amikor megtörtént a robbanás.

Homok és égett hústömegek repültek a levegőbe, aztán sűrű füstfelhő ereszkedett a pálmákra.

- Hát nem nagyszerűek az én bombáim? - kiáltott fel Enrico hátranézve. - A touloni löporgyárban sem gyártanak jobbakat. Nincs semmi bajod, Hasszi?
- Csak az orrom vérzik - felelt az arab.
- Szóval, megtakarítottál egy érvágást. Menjünk vissza és nézzük meg, mi történt.

Visszamentek a pálmák felé, ahol sűrű, fehér füst hullámozott. A hét mahariból nem maradt semmi más, mint szétesett, elégett húsdarabok és a bomba helyén egy halom csont, néhány tucat sakál elégett bőrrel hevert körös-körül.

- Ez jó lecke volt nekik - mondta Enrico.

Ebben a percben újra hallatszott az oroszlan hatalmas hangja, kísérve három-négy másik bömböléstől, amelyek különböző irányokból jöttek.

- Ezer ördög! - kiáltott fel az olasz. - Itt adtak egymásnak találkát az összes fenevadak?
- Legrosszabb esetben a sírboltba menekülünk - felelt az arab. - És a tűz-sáncunk is valami!
- Siessünk! A többiek nyugtalankodni fognak.

A gróf nagyon nyugtalanul várta őket. A rázkódtatás a fal utolsó maradványait is szétröpítette és a puszták királyának harckialtása félelemmel töltötte el.

- Jönnek, Enrico? - kiáltotta, mikor meglátta a nápolyit.

- Azt hiszem, már ideje lesz meggyújtani az örömtüzet.

- Oroszlán legalább hat lesz - mondta Hasszi.

- Ne vesztegessünk több időt - mondta a nápolyi.

Afza a grófnál maradt, akinek állapota a nagy meleg miatt rosszabbra fordult.

Enrico, Hasszi, a néger és amennyire egyik keze megengedte, a marabout is, a romok körül egymásra halmozva elkezdtek a száraz gallyakat szétszórni.

Munkájukat kísérte a folyton közeledő vad zene, a bőgések, üvöltések és vonítások.

A nápolyi, aki már észrevette, hogy a távoli cserjések és bokrokon át nagy ugrásokkal közelednek az állatok, a grófhöz fordult:

- Barátom, vezettesd le magadat az üregbe. Ami most jön, az nem neked való, majd ha meggyógyultál, lőhetsz annyi oroszlánt, amennyit akarsz, de mostan gyöngé a karod ahhoz, hogy becsületesen tudd a puskát tartani.

- Igen, Afza és te, vonuljatok vissza és bízzátok ránk a többi - tette hozzá Hasszi. - Vezesd le őket - mondta a négernek.

Enrico a tábor közepén felállította a saját készítményű bombáit, amelyeket csak a legvégső esetre tartogatott és gondosan letakargatta őket.

- Készen vagy?

- Készen - felelt Hasszi.

- A gróf biztonságban van?

- A néger már visszajött.

- Akkor feleljünk a muzsikára, meglátjuk, melyik koncert lesz veszedelmesebb.

Egy lövés dördült el.

Hasszi volt, aki első golyóját küldte egy oroszlánnak, amely száz lépésnyi távolságban feltűnt a közeledő sakálók között.

A kellemetlen éjszaka megkezdődött.

Legalább három-négyszáz sakál és két-három tucat foltozott és sávozott hiéna gyült össze.

Harc a fenevadakkal.

Hasszi, aki már beutazta egész Algiriát, még sohasem látott együtt ennyi fenevadat.

- Meggyujtsuk a tüzet? - kérdezte Enrico, aki szintén észrevett egy ugrálva közeledő oroszlánt a távolban.

- Először próbálkozzunk meg a puskákkal - mondta az arab. - Az örömtüzeket hagyjuk utoljára.

- Előre! - kiáltott a nápolyi. - A nagyobb darabokon kezdjük. A sakálokra később is gondolhatunk, ha addig el nem kotródnak.

A négy ember erélyesen és nagy tűzzel látott hozzá a csatához. Enrico, Hasszi és a néger puskákat használtak, míg az egykezű Muley pisztolyokat sütögetett el.

A négy ember alig lőtt ki harminc golyót, amikor a vad csapat, amely túlságos mozgékony-ságában rossz céltáblául szolgált, gyorsan és merészen közeledett.

A nápolyi, aki egy nagy kövön térdelt, felugrott.

- Barátom, - fordult az arabhoz - folytasd te most a tüzelést, nekem más dolgom van.

- Mit csinálsz? - szólt vissza Hasszi-el-Biak.

- Most fogják kapni az egyik bombámat.

- És az oroszlánok?

- Legyen rajtuk a szemed és ha meg akarnak engem támadni, lőjj.

Enrico eldobta puskáját, felvett egy bombát és vakmerően elébe szaladt a sakálhadnak, amely már csak száz lépésnyire volt a háztól.

Mikor tizenkét lépésnyire volt az első soroktól, felemelve a hordócskát és nem törődve a nem szűnő ordítással, egy hatalmas lendülettel az állatsereg közé dobta.

A bomba lassan gurult, a nápolyi pedig ordítva rohant vissza.

- Mindnyájan az üregbe! - kiáltotta. - Gyorsan, mert mi is a levegőbe repülünk.

Gyorsan lemásztak a lépcsőkön és a földre vetették magukat.

- Jönnek? - kérdezte a gróf megfogva pisztolyát.

- Még nem - felelt a nápolyi. - A tevéken már kipróbáltam a bombáimat, kíváncsi vagyok, milyen hatással vannak a sakálokra.

- Nagyon is nagyra vagy a bombáiddal. A vége az lesz, hogy mindnyájan a levegőbe repülünk.

- Nem kell félni. A bombát messzire dobtam és aztán...

Egy dördülés szakította félbe, amelytől megremegetek a falak.

Hasszi és Muley, követve a nápolyitól és a négertől, felsiettek a lépcsőn és a szabadba léptek.

A robbanásnak pokolian gyilkos hatása volt, mert a félelmetes csorda két-háromszáz méternyire visszavonult és sakálholttestek feküdtek szétszórva a bokrok között.

- Mondtam neked, arabom, - mondta a nápolyi - hogy bízzál az én találmányomban.

- Mindazonáltal nem hiszem, hogy ezek az állatok lemondtak rólunk, - felelt Hasszi - itt van, már megint visszajönnek és még dühösebbek, mint azelőtt.

- De mi van ezekkel a bestiákkal? Eddig mindig félénkeknek láttam őket és most veszedelmesebbek a szibériai farkasoknál. Kezdjük újra? És az oroszlánok? Látod őket, Hasszi?

- Először lássuk el a sakálokat, az oroszlánok biztosan utánuk jönnek.

- Elnémultak talán?

- Ezek nagyon ravasz állatok, most meglátták, hogy itt puskatúzzal várják őket és most vigyázni fognak.

Úgy látszott, hogy a kiehézt csapat újabb támadásra határozta el magát. Rövid idő múlva az első sorok már csak pár lépésnyire voltak.

- Most meggyújtjuk az örömtüzet - kiállott fel az arab.

Az öreg néger körülszaladt a száraz bokrok mellett és helyenként meggyújtotta a galyakat.

Egy perc múlva egy lángtenger választotta el az embereket a fenevadaktól, szomorúan világítva be a síkságot.

Szikrák repkedtek szét az állatok felé, amelyek vonítottak fájdalmukban.

Enrico társaival lecipelte a hordókat az üregbe és aztán visszatértek és újra felvették a harcot.

- Meleg van itt, - mondta a legionárius - látszik, hogy Afrikában vagyunk. Tüzet, barátaim, és mindenekelőtt gondolatok az oroszlánokra.

A tűzkörön kívül hallatszott a szörnyű hangverseny és az oroszlánok mindig rémesebben ordítottak.

Némelykor úgy tetszett, mintha mennydörgések ráznák meg a levegőt.

Hirtelen egy szélroham jött az Atlasz felől és egy percre szétfujta a füstöt és vérfagyasztó látvány tárult a legionáriusok szemei elé.

A vadállatok, ahelyett, hogy, amint várni lehetett, kissé eltávolodtak volna, örült táncot jártak a kuba körül, élükön az oroszlánokkal, bejárást keresve a tűzön keresztül.

- Ha a szent sír nem volna, nem adnék két soldót az életemért - szólt Enrico. - Ha ez a tűz kialudt, ezek mind ránk rohannak és jaj annak, aki a fogaik közé kerül.

Egyszerre, mialatt a szél hatalmas füst- és szikrafellegeket szórt az ég felé, a nápolyi meglátott egy oroszánt, amint hatalmas bődüléssel a lángtenger felé vetette magát.

A tüzes bástya előtt megállt, olyan helyen, ahol a lángok kezdtek kialudni táplálék hiányában.

- Figyelem, Hasszi - kiáltott Enrico.

- Helyes - felelt Hasszi.

A fenevad egy nagy ugrással akarta elérni a kuba belsejét, de rögtön két lövés hangzott el és ugrás közben halálra sebesítve, beesett a lángok közé.

Néhány percig látható volt, amint kétségbeesetten csapkodta maga körül a hamut és a szikrákat, aztán erős, égett hússzag terjengett a levegőben.

- Milyen ostobák ezek az állatok - mondta Enrico, aki egy utolsó kegyelemlövést adott a bestiának. - Jöttek az Atlaszról, hogy vacsorázzanak belőlünk s ahelyett most ők kínálják magukat szépen megsülve. Tíz perc múlva gyönyörű pecsenye válik ebből az oroszlánból.

- Mi azonban nem fogunk enni ebből a pecsenyéből, mert mielőtt egészen megsült, lent leszünk az üregben. A lángok már gyengülnek és jó lesz visszavonulni.

Még egy párszor lőttek, azután leszálltak a szent sírba, amely a legbiztosabb menhelyet szolgáltatva számukra.

- Vége a csatának? - kérdezte a gróf, amint füstösen és sietve leszálltak.

- Azt hiszem, csak most kezdődik - felelt Enrico. - Minden lehetségest megtettünk és nem értünk el mást, mint hogy a bestiák még dühösebbek lettek. Készen lehetünk egy oroszlán-vizitre.

- Majd illően fogjuk fogadni - felelt a magyar. - Én fekvé is tudok löni és az én golyóim találni szoktak.

- Tölts meg egy csomó fegyvert - mondta Hasszi a négernek.

- Áldott legyen a Szennussziak fegyvertára - vetette közbe Enrico.

- Barátaim, segítsetek, hogy egy hordóra ülhessek, a lépcső közelében - vette át a szót a gróf. - Gyengének érzem magamat, de a szemeim jók és a karom nem fog reszketni, ha löni kell.

Teljesítették kívánságát és Afza melléje telepedett, szintén két pisztollyal felfegyverkezve.

A többiek is elhelyezkedtek és elég nyugodtan várták az eseményeket.

A földalatti üregben elviselhetetlen hőség uralkodott. A tüzes bástya a homokot átmelegítette.

- Kíváncsi vagyok, milyen lesz az első látogatás - kezdte ismét Enrico.

- Valószínű, hogy nem sakál lesz az illető - felelt a gróf.

- A hiénákat legkevésbé szeretem - mondta Enrico. - Ohó! Itt van!

Mintha villám csapott volna be, olyan hatalmas ordítás harsogott fel a nyílás felől.

- Neveletlen! - kiáltott Enrico, felemelve puskáját. - Így nem szoktak köszönni.

Egy második bömbölés hallatszott, rekedt morgástól kísérve.

- Jó társaságban lehet - vette fel a szót a nápolyi. - Be fogja mutatni nekünk a kedves családját.

Eltelt néhány izgatott másodperc, majd a nyílásban hirtelen megjelent egy oroszlán hatalmas feje.

- Üdvözöllek, felség, - kiáltott a nápolyi - az alattvalóid hódolattal várnak.

Olyan közel volt a fenevadhoz, hogy nem is kellett céloznia. Gyorsan tüzelt.

A sivatag királya az első lépcsőre bukott, aztán nagy erőfeszítéssel ismét felemelkedett. Muley és a gróf kilőtték pisztolyaikat, mire a fenevad, maga körül csapkodva, legurult a lépcsőn és éppen Hasszi-el-Biak lába elé esett, aki nem késett még egy lövést bocsátani bele.

- A fogadtatás brutális volt - jegyezte meg Enrico a pompás állat körül sétálva.

- Remek példány - szólt a gróf, aki Afza segítségével felállt. - Ha élve érkezett volna ide, nem sok maradt volna belőlünk.

- És ki szerezte a legtöbb érdemet a megöletése körül? - jegyezte meg Enrico.

- Te; és ezt senki sem veszi el tőled - felelt a gróf.

A legionárius, meghajolva Afza előtt, tréfásan mutatott a kimult bestiára és mondta:

- Az Atlasz Rózsájának felajánlom az Atlasz királyának bőrét.

- Köszönöm, francia - felelt Afza mosolyogva.

- Hallod, hogy üvöltenek odakünn? - jegyezte meg a gróf.

- Csend, - kiáltott ki Enrico gúnyolódva - nem vagyunk süketek!

Az állatsereg odakünt rettenetes lármát csapott.

- Talán egymást falják fel - mondta Hasszi, aki egy lépcsőfokkal feljebb ment, hogy jobban hallhassa őket.

- Mi azalatt ehetnénk valamit - mondta a nápolyi. - Megöl a szomjuság. Néger, hozz egy korsó vizet.

Az öreg néger a sarokhoz lépett, ahol az élelmiszerek voltak felhalmozva. Egyszerre ijedten felkiáltott.

- Talán oroszlánt láttál a hordók mögött? - kérdezte Enrico. - Le fogom löni.

- Uram, - rebegte a néger sápadt arccal - nincs egy csepp vizünk sem.

- Hogyan? Hisz volt elég!

- A korsók eldőltek és minden kiömlött.

- Szent Salamon! - kiáltott Enrico. - Hogyan történhetett ez?

- Én megmondom, ha tudni akarod - jegyezte meg a gróf. - Akkor dültek el, mikor a robbanástól a föld megrázkódott.

Enrico az oroszlánt nézte és hirtelen homlokára ütött: - Megvan! - kiáltotta. - Színtelen víz helyett pirosat fogunk inni.

Egy karddal felvágta az oroszlán torkát és ajkát a sebre nyomva, egész nyugodtan elkezdte szívni.

- Én nem foglak utánozni - mondta a gróf, nem tudva elnyomni undorát.

Enrico vállat vont és folytatta az ivást, hatalmasan szuszogva. Mikor készen volt, betartotta ujjával a sebet és a többiek felé fordult.

- Még van elég, akartok?

- Köszönöm - mondta a gróf.

Hasszi is megrázta fejét. Ellenben Muley, aki már lázas volt a szomjuságtól, lehajolt és mohón itta, míg csak egy csepp vér jött a nyílásból.

- Nos, marabout, úgy-e, nem is olyan rossz? - fordult hozzá Enrico.

A marabout elhúzta az arcát, de nem felelt.

- Nagyon nehéz titeket kielégíteni - nevetett Enrico. - Ej! És mit csinálnak odafent? Úgy látszik, vége a háborúnak.

- Csakugyan csend lett! - jegyezte meg Hasszi.

- Ki meri kidugni a fejét? - mondta a gróf.

- Én, - adta vissza a nápolyi gondolkozás nélkül - de a fejem előtt egy-két pisztolylövést küldök ki. Adjatok egy puskát.

- Nagyon könnyelmű vagy, - aggodalmaskodott Hasszi a puskát átnyujtva - nem lehet tudni, hány bestia táboroz a nyílás körül és tudhatnád, milyen jó hallásuk van.

- Meglátjuk.

Óvatosan ment fel a lépcsőn, mialatt Hasszi és a néger készen tartották puskáikat, hogy esetleg segítségére legyenek.

A beduinok.

Az utolsó lépcsőn hirtelen megállt, mintha elvesztette volna bátorságát. Arca elsápadt és nagy izzadságcseppek jelentek meg homlokán. Keze, melyben a pisztolyt tartotta, remegett.

- Ezer mennykő, - mormogta - csak nem félek?

Hasszi, meglátva habozását, intett, hogy jöjjön vissza, de a bátor legionárius megrázta fejét.

Hallgatózott. A csendet semmi sem zavarta meg, de a nápolyinak úgy tűnt fel, mintha ezer tüdő lélegzését hallaná.

- Tépjenek szét, ha ezek nem alusznak - mormogta. - Miután pedig sem ember, sem állat nem lehet veszélyes, mikor horkol, semmi okom sincs, hogy ne nézzem meg, mi történt a kuba körül, amelyet szemmel láthatólag a proféta átka kísér.

Nem csalódott. Sakálok, oroszánok és hiénák mélyen aludtak egymás mellett a falomladékok között.

Vissza akart húzódni, amikor egy nagy tömeg megmozdult és megcsillant két zöld szem.

Rögtön megértette, hogy ismét egy oroszánal van dolga.

A puszták királya, maga is meg lehetett lepetve, amint meglátta a földből kiálló fejet, mert nem mozdult és inkább kíváncsian, mint dühösen nézte a legionárius vászonsapkáját.

- Kár, hogy nem vagyok fotografus - gondolta Enrico. - Azért szeretnék már lent lenni.

Az oroszán ásított, ijesztő fogakat mutatva. Enrico lassan, alig észrevehető mozdulattal kezdett lefelé csúszni.

Még nem volt egészen lent, mikor a nyíláson eltűnt a holdvilág, mintha valami óriási test árnyékot vetett volna.

- Hohó, - kiáltott Enrico - talán félsz a holdtól? Itt sötét van.

Elzárta a kijárást.

- Egy újabb látogatás? Örömmel fogadom, mert megint szomjas vagyok. A források hozzánk jönnek, nem kell nekünk kifáradni. Nos, eleget bámultál?

Az oroszán betolta fejét a nyíláson és hatalmasan szuszogott. A nápolyi mérges lett.

- Mozogj el innen! Nagyon kíváncsi vagy! A másik jobban viselte magát.

A szent sír egy hatalmas bődüléstől visszhangzott.

- Nem szükséges bemutatkozni - mondta a nápolyi. - Ismerünk már, felség, és nem adjuk olcsón a bőrünket. Neked sok véred van, inni is fogok belőle. Hasszi, adjál fegyvert!

- Mit csinálsz megint, Enrico? - kiabált a gróf. - Ha nem úntatja, mért ne nézzen minket?

- Nem szeretem a kíváncsiakat - felelt a legionárius.

Ebben a percben a hatalmas tömeg visszavonult és a holdvilág újra besütött.

- Tessék - türelmetlenkedett az örökös tréfálkozó. - Azért még nem mult el a veszély, a kalapommal fogok egy másik oroszánt.

- Megbolondultál, Enrico? - kérdezte a gróf, aki nem tudta megérteni, mit akart a különös ember.

- Én nem vagyok marabout - felelt komolyan a nápolyi. - Nem igaz, Muley-Hari?

A szent jobbnak látta nem felelni.

- Nagyon könnyen veszed az oroszánokat - mondta a gróf.

- Most megmutatom nektek, hogy fogják Olaszországban az oroszánokat. Csak egy kalap kell hozzá.

A gróf hangosan nevetett.

- Úgy beszél, mintha Olaszország tele lenne fenevadakkal.

- Ott vannak a brigantik és azok néha veszedelmesebbek a fenevadaknál. Fel tehát.

Kalapját feltette a puska csövére, aztán, mint aki teljesen bízik önmagában, felment a lépcsőn.

Ebben a percben megint elsötétedett a nyílás.

- Enrico! - kiáltott fel a gróf - gyere vissza.

- Nem - felelt a nápolyi - meg fogja kóstitni a kalapomat.

Felemelte a puskáját és az oroszán szájához tartotta. Ez egy darabig nézte, aztán nyilván abban a hiszemben, hogy emberfej, fogai közé kapta.

Ismét lövés hangzott. A nápolyi egyenesen a bestia szájába lőtt.

A lent várakozók nagy bámulatára az oroszán és a nápolyi együtt gurultak le a lépcsőkön.

Hasszi és a néger előrerohantak és a töreiket egyszerre szúrták az oroszán oldalába.

Ez a két döfés egész fölösleges volt. Enrico golyója egészen szétszakította az oroszán fejét, amelyből messzire feccsent ki az agyvelő.

- Vége van! - örvendezett Hasszi.

- Ezer bomba és sárkánytojás! Láttad, Hasszi, hogy kell oroszánokra vadászni kalappal? Remélem, jól megjegyezted magadnak.

- Valóban csodálatos ember vagy - mondta a gróf.

- Feltaláló vagyok - tette hozzá tréfás komolysággal a nápolyi. - Ez a foglalkozás még szebb, mint a többi. A kalappal fogott oroszán! Micsoda gyönyörű regénycím! De senki sem szomjas? Itt van egy újabb vörös kút. Az ember beéri avval, ami van.

A nápolyi levett a falról egy yatagánt, amikor kívülről puskalövés zaja reszkettette meg a levegőt. Nyomban utána sortűz hallatszott.

- Fegyverek! - rohant előre az olasz, a yatagánt eldobva. - Mi ez?

- A spahik lesznek - tette hozzá a gróf elhalványodva.

- Nem - nyugtatta meg Hasszi. - Ezek nem francia puskák. Ezek algiri fegyverek, jól ismerem őket.

- Talán minket jöttek kiszabadítani? Hasszi, Muley, fel kell menni és megnézni, mi az.

- Én is megyek, - kiáltott a magyar - valamire majd csak engem is lehet használni.

- Jól teszed, pajtás, Afza majd melletted marad.

Odakinn bizonyos szabályossággal ropogtak a puskatüzek.

A lövéseket üvöltések, bögések, ugatások követték.

A marabout, Enrico, a néger és Hasszi egyenkint kimásztak és lövésre tartott puskával előre rohantak.

A vadállatok elhagyták a romokat és csoportokba összeverődve a pálmák felé menekültek.

Háromszáz lépésnyire negyven jól megterhelt tevéből és húsz-huszonkét lóból álló karaván állomásozott.

A férfiak hosszú, sötét, bő köpenyt és hatalmas méretű turbánt viseltek és az egész csapat félig eldugva a bokrok mögül, állhatatosan tüzelt a fenevadakra.

- Beduinok - kiáltotta Hasszi, aki rögtön megismerte őket sötét köpenyükről. - Meg vagyunk mentve!

- Mindegy, akár beduinok, akár tuaregek, - tette hozzá az olasz - a fő, hogy nem spahik. Tüzet, barátaim.

Felszólítására négy lövés dördült el.

A beduinok a nem várt hangokra abbahagyták a tüzelést, abban a hiszemben, hogy rabló-támadásról van szó. Látva azonban, hogy a négy ember, aki ugyszólván a föld alól bujt elő, nem feléjük, hanem a forrás felé céloz, ők is is újra felvették a csatát az állatsereg ellen.

A bestiák serege, látva, hogy két tűz közé jutott, végre elhatározta, hogy elhagyja a csatateret.

Hosszú sorokban összegyülekeztek és megkettőztetett gyorsasággal vágattak el a karaván előtt, újabb sortűztől kísérve, amely ismét leterített közülök néhányat; azután fantasztikus gyorsasággal eltűntek dél felé.

- Kellemes utat! - kiáltott utánuk Enrico egy utolsó lövés kíséretében.

A puskaropogás megszűntével egy beduin elvált a karavántól és közeledett feléjük. Öt lépésnyire Enricótól megállt és az arabok régi módján üdvözölte őket.

- Szalem Alejkum!

- Allah őrizzen téged és tevéidet - felelt a marabout.

Azután csodálkozva lépett előre.

- Hiszen én ismerlek tégedet - szólt jobban szemügyre véve a beduint, aki magas, szikár, barnára sült ember volt, mint általában a sivatag lakói, kicsi fényes, fekete szemekkel. - El-Madar vagy, ügyebár?

- És te a szent Muley-Hari - adta vissza a beduin. - Egy fegyverszállítmányt hoztam neked két hónap előtt, amit a Szennussziak bölcs feje bízott rád. De mi történt a kubáddal?

- A teteje már nagyon gyöngye volt és nem bírta tovább.

- A Szennussziak majd építenek neked jobbat - felelt a beduin - és az erre elvonuló karavánok hozzá fognak járulni a költségekhez.

E pillanatban feltűnt Afza és a gróf.

A félreismerhetetlen európai jelleg láttára a beduin összerezzent és szemeiben sötét villám cikázott.

- Felajánlom nektek sátraimat - mondta bizonyos előkelőséggel. - Az embereim már állítják őket és a vacsora is készül.

- Elfogadjuk a meghívásodat - felelt Enrico. - Nem első eset, hogy a sivatag lakói kafirot (hitetlen) látnak vendégül.

- Mindnyájan Allah fiai vagyunk - jegyezte meg Muley-Hari.

Most Hasszi közeledett a beduinhoz, aki látva, hogy arabbal van dolga, köszöntést váltott vele.

- Merrefelé mentek? - kérdezte.

- Az Atlasz felé megyünk, a kabil falukban akarom eladni az áruimat. Konstantinban értékes szöveteket bíztak rám.

- Hány embered van?

- Harminc, mind jól felfegyverkezve, és amint láthattad, elég vakmerőek.

- Az oroszlanoktól sem félnek.

- Adhatsz el nekem bármily áron egynéhány lovat és tevét.

- Neked vagy a kafiroknak?

- A kafirok a barátaim, akik a Szennussziak pártfogását bírják és velem jönnek az Atlaszig.

- Meg fogunk egyezni - felelt El-Madar. - Most légy vendégem.

Az áruló szabadítók.

Ezalatt a beduinok leszerelték tevéiket és felépítették sátraikat.

Körülbelül harmincan voltak és nagyon udvariasan fogadták vendégeiket. Ez, habár alapjában véve rablótermészetű emberek voltak, a vérükben volt, hamar készen az átutazó kabilokat vagy a duárlakókat megtámadni.

El-Madar a legnagyobb sátor felé vezette őket.

- Tegyetek úgy, mintha otthon volnátok - mondta tettetett udvariassággal, ami Enriconak egyáltalában nem tetszett.

Két atléta termetű, félig meztelen néger lépett be, hatalmas tálakkal, amelyekben valami vastag sárga lében hús és más mindenféle úszkált, és elég jó illatot terjesztett.

El-Madar elosztotta a régi és alaposan elhasznált késeket és villákat.

- Jól meg kell nézni, hátha kígyók is vannak benne - mondta az olasz, halászgatva a lében.

- Egyél, ez nem olyan rossz, mint gondolod - mondta Hasszi, aki már nagyban falatozott. - Nyugodtan hozzáláthatsz, nincsen benne semmiféle csuszómászó.

A beduin visszavonult, hogy szabadon cseveghessenek és élvezhessék a vacsorát.

A sárga lé nem volt olyan rossz, csak kissé édes és sűrű.

Azután báránypecsenye következett, zabgaluskával, amely a kenyeret helyettesítette, végre a két néger pompás fekete kávéhozott be, azonkívül dohányt és pipákat.

- Kedves ember ez a beduin, dacára annak, hogy rablóarca van, - mondta Enrico, megtömve pipáját és végignyújtózva a szőnyegen.

- Kedvesek szoktak lenni - mondta Hasszi.

- Megbízhatunk ebben a szeretetreméltó tolvajban?

- Az a fontos, hogy ne sejtsek meg a zecchinóinkat. Ha megtudják, hogy nálunk tekintélyes vagyon van, akkor semmiről sem felelek. A beduinok kapzsisága közmondásos dolog, és ezek oly sokan vannak, hogy előre lemondhatunk minden ellenállásról.

- Azt fogjuk mondani, hogy készletünkben csak lövőszerek vannak és puska - mondta Enrico. - Még azt is hozzátehetjük, hogy veszedelmes bombákat tartalmaznak.

- Ez nagyszerű gondolat - örvendezett a gróf. - Bombák a kabilok számára!

- Semmiesetre sem mernek hozzányulni a mi ládáinkhoz.

- Ezt a mesét majd én fogom nekik beadni - mondta Enrico. - Annyira meg fogom őket ijeszteni, hogy közel sem mernek jönni a tevéinkhez. Bombákról, dinamitról, pokolgépekről fogok nekik beszélni, amíg eláll a lélegzetük.

- Komolyan mondom, nagy ember vagy, Enrico.

- Már mondtam neked, hogy pályát tévesztettem. Hiszen már a saját találmányú bombáimmal is egy vagyont szerezhettem volna.

- Szép találmány, mondhatom - nevetett a gróf.

- Nevethetsz, amennyit akarsz, mégis nagy szolgálatot tett nekünk. Nemde, arabom?

Hasszi-el-Biak igent intett a fejével.

Beszélgetésüket El-Madar szakította félbe, aki bejött, kezében két borospalackkal.

- A franciák szeretik a bort és ha megengeditek, megkínállak benneteket evvel a kis palackkal. Egy kabiltól kaptam, aki nem nagyon tisztelte Mohamed törvényeit, mert mindig részeg volt.

- Te vagy a legkedvesebb beduin, akit valaha láttam - szólt Enrico. - Ide vele barátom, majd gondoskodunk róla, hogy elfogyjon. Kedves gróf, remélem, te is velem tartasz, habár nem hiszem, hogy ez valódi burgundi lenne.

- Dugóhuzó nincsen, tehát le kell fejezni.

Az olasz megkapta yatagánját és leütötte a két borospalack fejét.

- Igazuk van az araboknak, - mondta Enrico, miután ittak - de csak némely esetben. Ezek a borkereskedők igazi zsványok. No, de ha nincs más, ezt is meg lehet inni. De nektek nem ajánlanám, Muley és Hasszi, alighanem rosszul lennétek tőle.

A nápolyi becsmérése nem volt őszinte, a tréfás ember csak azért szidta a kitünő bort, hogy a többieknek esetleg ne jusson eszükbe megszegni Mohamed tilalmát. A gróf pedig megértette barátját és jól vigyázott, hogy ne árulja el.

Rövid ideig beszélgettek még, aztán El-Madar udvariasan elbúcsuzott vendégeitől, jó éjszakát kívánva nekik, de mielőtt elhagyta a sátort, a marabouthoz fordult.

- Neked külön sátort készítettem. Nem illik, hogy szent olyan helyen aludjon, ahol nők is vannak.

Muley köszöntötte barátait és eltávozott a beduinnal. A beduin egy kisebb sátor felé vezette a marabuot-t, de mielőtt beengedte volna, karjánál visszatartotta és erősen a szeme közé nézett.

- Muley-Hari, te magyarázattal tartozol nekem. Gondolhatod, hogy nem szeretném elveszteni az áruimat és a tevéimet. A franciák nem ismerik a tréfát velünk szemben és ahol lehet, ártanak nekünk. Mondd meg őszintén, ki ez a két kafir?

- Fehér emberek, de nem franciák - felelt a marabout nagyon óvatosan.

- Mi dolguk van itten?

- Az araboktól hallottam, hogy az Atlasz felé igyekeznek.

- Mi célból?

- Talán oroszlánokra akarnak vadászni.

- Bizonyos vagy benne?

- Meglehetősen.

A beduin ajkán egy megvető mosoly jelent meg, amit a marabout rögtön észrevett.

- Ugy látom, ez nem tetszik neked - mondta szelíd szemrehányással.

- Csalatkozol - mondta gyorsan a beduin. - De nem nagyon hiszek a Szennussziak pártfogásában és azonkívül nem tudom elképzelni, mért akarnak az Atlaszban oroszlánokra vadászni, mikor itt is van elég.

- Mit akarsz ezzel mondani?

- Hogy félek szembeszállani a francia hatalommal.

- Hogyan?

- Hátha a bledből szökött meg ez a két francia?
- Sohasem voltak a bledben.
- Pedig épp a napokban szökött meg onnan két katona.
- Ki mondta ezt?
- Spahikkal találkoztam, innen húsz mérföldnyire.
- Merre mentek? - kérdezte Muley és hangjában izgatottság remegett, amit a beduin rögtön észrevett.
- Nyugat felé.
- Sokan voltak?
- Egy féltucat.
- Egy káplár vezette őket?
- Azt hiszem. Mért érdekel ez téged mind?
- Engem? Nem érdekel valami különösen.
- Feküdj le, barátom - mondta a beduin, felemelve a sátor függönyét.
- Holnap későn indulunk útnak, hogy a barátaidnak legyen elég idejük készülődni. Sok málhájuk van?
- Egy pár ruhaféle és fegyverek.
- Jó éjt, marabout.

A beduin lebocsátotta a függönyt a marabout mögött és egy másik sátor felé indult, ahol egy ember várt rá.

- Ők azok - suttogta a beduin. - Bizonyos vagyok benne.
- Mindjárt gondoltam - felelt a másik, egy hosszú száraz ember.
- Mennyit ígért az őrmester?
- Száz zekínót a fehér emberekért és kétszázat az arab nőért.
- Kereskedő vagyok, a ki érti a dolgát. Allah a kezembe szolgáltatatta őket és bolond volnék, ha nem használnám fel a jó alkalmat. Merre mentek a spahik?
- Az Atlasz irányában, azt mondta az őrmester. Valami Bassot nevű káplár vezeti őket.
- Ne felejtse el ezt a nevet.
- Nem, uram.
- Készíttess elő három tevét és két lovat a vendégeknek.
- És mi lesz a marabout-val?

A beduin vállalt vont.

- Öreg ember - mondta. - Ha véletlenül majd kap egy golyót, nem lesz mit sajnálnia. A hurik elfeledtetik vele ezt a nyomorult életet.

Az Atlasz felé.

Másnap délután négy órakor, mire a meleg kissé alább hagyott, miután jól ellátta magát vízzel, a karaván útnak indult az Atlasz felé, amely hosszasan nyult el a láthatáron.

Hasszi-el-Biak kialakított három maharit, amelyekre rárakta kincses ládáit, azonkívül egy tekintélyes adag fegyvert és puskaort, két lovat is vett és az egyiket a még mindig gyöngre grófnak, a másikat Afzának ajándékozta.

A nehéz és tekintélyes ládák szemet szűrtak a beduinoknak és a karaván feje sietve közeledett, abban a hitben, hogy csupa aranyat tartalmaznak. Szerencsére a nápolyi örködött és határozott hangon visszaparancsolta.

- Mondd meg az embereidnek, hogy ne nyuljanak ehhez a ládához, mert az egész karaván a levegőbe repülhet.

- Mi van benne? - kérdezte a beduin.

- Bombák vannak benne a kabilok számára. Ezek a derék emberek egy újabb fölkelést rendeznek a franciák ellen.

- Nem hallottam róla, mert csak az árúimmal foglalkozom. Veszélyesek-e ezek a bombák?

- Egy darab egyszerre röpít a levegőbe száz embert és száz tevét. Remek történetek, barátom, lenből, dinamitból és a legjobb robbanóanyagokból.

- Micsoda szörnyetegek - mondta El-Madar, félelemmel nézve a ládákra. - Nincs kedvem ilyen borzalmas gépekkel utazni, amik minden percben szétrobbanhatnak - kezdte újból a beduin. - Nem indulunk, amíg ki nem dobod őket.

- Derék dolog lenne! Ha most ezeket eldobnám, rögtön explodálnának. A legjobb úgy hagyni őket, ahogy mi óvatosan felraktuk.

A beduin nagyon meg volt rémülve, de nem mert tovább ellenkezni, és megkérte vendégeit, hogy a karaván élén haladjanak és jó előre menjenek.

Az Atlasz óriási hegyláncai lassan közeledni látszottak, hús árnyékokat és üdítő forrásokat ígérve.

Este nyolckor egy újabb pihenést tartottak és elköltötték a vacsorát. Nehány óra után újra útra keltek, elől elég nagy távolságban a többiektől a menekülők.

A bomba-mese után egyetlen beduin sem mert többé közeledni Hasszi-el-Biak felé, akinek mahariját terhelték a vészes ládák.

Éjfélkor felállították a sátrakat, egy kietlen pusztá közepén, száraz cserjék között, egy széles árok közelében, amelyik valamikor egy folyó ágyául szolgálhatott.

A beduin néhány embert küldött vendégeihez, akik a számukra tartott sátort felállították és őket ellátták vacsorával.

Ő maga azonban nem jelent meg.

- Csakugyan annyira megijedt volna a bombáktól? - kérdezte Enrico.

- Ez nem lenne elég ok az ilyen udvariatságra - felelt Hasszi-El-Biak, aki nyugtalannak látszott.

- Szóval, félsz valamitől, arabom.

- Beduintól mindent el lehet várni, azután ma észrevettem valami különöst.

- Ugyan mit?

- Három ember napfelkelte előtt különböző irányban elhagyta a karavánt.

- És nem jöttek vissza?

- Nem, fiam.

Egy darabig csend volt.

- Ez nagyon különös - törte meg a csendet a gróf.

- Erről meg lehetsz győződve, francia - szólalt meg a marabout, aki eddig hallgatott.

- Talán te is láttál valamit?

- Ma este láttam, amint El-Madar kis kék papirokat szórt szét a földön.

- És mi van ebben gyanus? Talán a család levelezését dobálta szét, mert már nem volt rá szüksége.

- Egy beduin és családi levelek! - Nevetett a gróf. - A beduin azt sem tudja, mi fán terem az írás.

- Szóval, mit látsz ebben a papírszétszórásban?

- Talán jelek voltak - mondta hirtelen Hasszi.

- Kinek?

- Kérdezd meg Muley-t.

- Szent Sebestyén! - Kiáltott fel Enrico. - Úgy látszik, tudsz valamit és eltitkolod előttünk. Beszélj, kedves szentem, és ne tarts meg magadnak olyan dolgokat, amik nekünk esetleg hasznunkra lehetnek.

- Igen, nyilatkozzál - mondta a gróf.

- Tehát, ha akarjátok tudni, a beduin egyáltalában nem hiszi el, hogy a kabiloknak visztek fegyvereket és semmi egyéb dolgotok nincs. Tegnap este beszélt velem rólatok és említette a bled-et.

A gróf és a nápolyi felugrottak, megérezve, hogy Damoklesz kardja ismét fejük felett lebeg.

- Ez komoly dolog, - mondta a gróf - ha a beduinok sejtik, hogy mi vagyunk a szökevények, egy percig sem fognak gondolkozni, hogy kiszolgáltatassanak-e bennünket, tekintve a szép jutalmat, amit kapnak értünk.

- Marabout, régen ismered már ezt a beduint?

- Egynéhány éve.

- Nem volt rabló azelőtt?

- Minden beduin rablással és fosztogatással kezdi pályáját és csak később lesz karavánvezér.

- Tehát ez az El-Madar sem különb legény.

- Sohasem bíznam rá magam egészen.

A nápolyi a grófra nézett, aki mély gondolatokba látszott merülve lenni.

- Mit fogunk csinálni gróf? - kérdezte. - Azt hiszem, ezek után nem leszünk elragadtatva a beduinok vendégszeretétől.

- Ez a három ember nyugtalanít engem legjobban - mondta a gróf.
  - Mitől félsz?
  - Hogy a vezér a spahik felkutatására küldte ki őket.
  - Ne felejtsd el, hogy a derék Ribot is a spahik között van.
  - Ribot nem tehet semmit. Neki sincs több hatalma a bledben, mint Bassotnak.
  - Negyvennyolc óráig tart még az utazás az Atlaszig, sok minden történhetik még addig.
- Egyszerre csak Enrico felugrik.
- És a bombáim? - kiáltotta.
  - Micsoda bombák? - mondta a gróf. - Egész mániákus lettél már.
  - Hasszi, mennyi puskaorunk van?
  - Körülbelül harminc font!
  - És van valami dobod vasból vagy fából?
  - Minden esetre akad.
  - Akkor megvan! Kényszeríteni fogom a kutya beduint, hogy nézzen kicsit felénk.
  - Mi a szándékod Enrico?
  - Megmutatom a beduinak, hogy nem tréfáltam, amikor dinamitról beszéltem. Ha máma nem hal meg ijedtében, akkor örökké fog élni.
  - Enrico, - kiáltott fel a gróf - megőrültél?
- A nápolyi nem felelt, hanem gyorsan eltűnt Hasszival.
- Mire készülnek apám és a barátod? - kérdezte Afza.
  - Hagyd őket, - felelt a gróf, átölelve Afzát - az én barátom valóban rendkívüli ember és sikerülni fog neki, amit tervez. A beduinok alaposan meg fognak ijedni. Sokkal ravaszabb ő, mint az összes kabilok és arabok.
  - És a spahik? - kérdezte a fiatal asszony. - Nem tudok aludni miattuk. Ah, uram, nagyon félttem az életedet.
  - Mielőtt elvettelek, katona voltam, Afza. Sok minden történt már velem és most is, ha nem szöktem volna meg, már régen a temetőben nyugodnám.
  - Ah, jó uram! - sóhajtotta Afza elsápadva.
  - Ez a legionárius sorsa. Vagy a csatában hal meg, »éljen Franciaország« kiáltással, akár francia, akár nem, vagy a tonkingi, kabil, senegal golyók helyett a haditanács golyói elé kerül.
  - De én meg fogom ölni az őrmestert, mert gyűlölöm ezt az embert! Ő az oka egész szerencsétlenségünknek.
  - Ha meg is ölod, az nem használ nekünk semmit.
- Hirtelen ágyulövészhez hasonló dörgés hangzott fel.
- A gróf és a fiatal arab nő, a marabout és a néger kiszaladtak a sátorból. Két emberi alak sietett feléjük, míg a túlsó sátorból dühös ordítások hallatszottak.
- Hallottad? - kiáltott Enrico, aki sovány testével egy nagy darabbal megelőzte Hasszit. - Én leszek Európa legnagyobb bombakészítője.

- A beduinok, úgy látszik, egészen megbolondultak - mondta a gróf.

Valóban a túlsó sátor egészen fel volt kavarva. Ordítottak, Allah-t és Mohamedet hívták és szünet nélkül puskáztak. A nápolyi az oldalait tartotta nevéiben.

- Kedves marabout, - mondta végre - gyere, nyugtassuk meg ezeket a bolondokat, és értessük meg velük, hogy jobb lesz, ha egészen elkerülnek bennünket. A pisztolyomat, néger! Ezekkel a szörnyetegekkel szemben jó lesz felfegyverkezni.

Hirtelen két-háromszáz lépésnyi távolságból fölhangzott El-Madar bőszen hangja.

- Átkozott káfirok! Szét akarjátok robbantani a karavánomat? Mit csináltatok?

- Menjünk, marabout - mondta Enrico. - Te leszel a szent árnyék, amely megvéd bennünket, te fogod képviselni a Szennussziak hatalmát.

- Követlek - mondta Muley-Hari.

A beduin nem szűnt meg átkozódni, mialatt emberei, fajuknak szenvedélyességével, mely a legkisebb ok miatt is féktelen kitörésekben nyilvánult meg, öröklten ugrándoztak és puskáikkal, mint Enrico mondta, le akarták lőni a csillagokat.

Amikor El-Madar maga előtt látta a két nyugodtan mosolygó embert, még nagyobb méregbe jött.

- Káfi kutyák - ordította Enrico felé fordulva. - Megölitek az embereimet és megijesztitek a tevéimet!

- Miféle tevéket? - Kérdezte Enrico gúnyosan.

- Amiket rátok bízam.

- Még rajtuk van a fejük meg a lábuk!

- Mit csináltatok az előbb?

- Mi? Semmit.

- És a pukkanás?

- Ja vagy úgy! Egyike volt azoknak a szörnyetegeknek, amik a ládáinkban vannak.

- És a maharik?

- Azt hiszem, egy percre sem hagyták abba a legelést.

- És ha még egyszer megtörténik?

- Ah, akkor nem tudom, mi lesz. Nem mindig sikerül ilyen szerencsésen.

- És most azonnal dobjátok el ezt a rakományt - mondta a beduin fenyegető hangon. - Nem akarom elveszteni sem az embereimet, sem magamat.

- Hisz mondtam már neked, hogy ez lehetetlen. A kabiloknak vannak szánva és nélkülökönkre megy az egész felkelés.

- Mit törődöm a kabilokkal - kiabált El-Madar. - Ha a levegőbe akarnak repülni, miattam mehetnek, én nem akarok semmibe belekeveredni és...

- Egyetlen bombát sem fogok eldobni - szakította félbe Enrico erélyes hangon. - Ezek a bombák egy kis vagyont képviselnek számunkra.

- Akkor fizessétek meg a tevéimet és a lovaimat és menjetek, ahova akartok. Nekem elég volt belőletek.

- Mennyibe kerülnek?
- Ötven zekinó.
- Valóságos rablás.
- Hogy mondtad, kafir?
- Azt mondtam, hogy te vagy a legszivélyesebb beduin az egész világon.
- Nem mindent értek, mit mondasz, kafir. Hozd el az aranyakat és folytassátok utatokat.
- Ugyanazt az utat, mint te.
- Igyekszem magamat tőletek távol tartani. Elő a zekinókkal.
- Megkeresem a pénztárosunkat. Kétkedem benne, hogy annyi arany lenne a táskájában, amennyit kívánsz.
- Akkor add vissza az állatjaimat, vagy erővel elveszem.

A nápolyi végre visszavonult, otthagya a marabout-t, aki egész szent befolyását felhasználta, hogy lecsöndesítse a dühöngőt, de eredménytelenül.

Enrico elmondta barátainak a történeteket. Elhatározták, hogy rögtön fizetnek, és Hasszi kiszámolta a zekinókat az olaszoknak, aki táskájába csúsztatta őket.

- A barátaim összeszedték minden vagyonukat - mondta aztán El-Madarnak. - Nekünk nem maradt más semmi, mint az ágyaink. Ime, negyvennyolc zekinó.
- Ötvenet mondtam - mondta sötéten a beduin.
- Ha megint találkozunk veled, megfizetjük a többi. Kövekből nem lehet vért fakasztani, a sivatag homokját nem lehet üdítő forrássá átváltoztatni. Elégedj meg ennyivel.
- Merre mentek?
- Mondtam már, az Atlasz felé.
- Kénytelen vagyok utánatok menni, mert az én utam is arra visz.
- Az egészen mindegy, csak vigyázz, hogy valami nagyon közel ne gyere hozzánk, mert megint történhet valami.
- Allah mentsen attól!

Köszöntés nélkül megfordultak és kiki visszament társaihoz.

- Csöndesebb már? - kérdezte Hasszi a legionáriustól.
- Egészen felvidult a kutya, mikor aranyat látott - felelt Enrico, a megmaradt két zekinót Hasszi kezébe csúsztatva. - De nem szabadulunk tőle, mert ugyanazt az utat fogja követni, amit mi.
- Vigyázni fogunk.
- Még pedig mindjárt kezdjük - tette hozzá Enrico. - Az első negyedórán én fogok örködni, a másodikban Hasszi és így tovább. Megvallom, félek ettől a beduintól.

Eloltották a fáklyákat és lefeküdtek. A nápolyi leheveredett a maharik mellé és meggyújtotta a pipáját.

Az örökös azonban egész fölösleges volt, mert a szomszéd sátorból egész éjjel senki sem mutatta magát.

A nap még fel sem kelt, mikor a kicsiny karaván megindult a kiszáradt folyó partján.

Majdnem ugyanabban az időben a beduinok is lebontották sátraikat és tevéikkel két hosszú csapatban sorakoztak.

A kis karaván nehezen haladt előre a folyó partján, amelynek földje nagyon rossz állapotban volt. Az Atlaszból eredve, vizek szivárogtak rajta keresztül, amelyek sárossá tették a homokot és helyenkint tócsákban csapódtak le, ami a tikkasztóan száraz homokot kedvelő tevéknek megnehezítette az előrejutást.

A beduinok a folyó medrébe vonultak, ahol szilárdabb volt a talaj és egy irányban haladtak velük, Enrico nem kis bosszúságára.

A fárasztó utat este félbe kellett hagyni, mert a maharik, mivel nincsenek hozzászokva, hogy utasokon kívül egyéb terhet is vigyenek, nagyon kimerültek.

A folyó partján felállították a sátrakat és átküldték a négert egy csomó arannyal a beduinokhoz élelmiszerekért.

Alig fogyasztották el a sovány vacsorát, mikor a távolban mennydörgés hallatszott.

- Az Atlasz felett felhők vannak - mondta Hasszi Enriconak. - Az éjjel lesz valami.

- Annál szükségesebbnek tartom, hogy szigoruan örködjünk. A beduinok felhasználhatják a rossz időt és a sötétséget. Elsőnek én maradok fent a négerrel - mondta Enrico.

- És nyisd ki a szemedet - tette hozzá a gróf. - Nyugtalan vagyok és rossz sejtelmeim vannak.

- Ne ijedez most, barátom. Gondold meg, hogy holnap az Atlaszban leszünk.

- Nem bánám, ha már holnap lenne.

Még egy pillantást vetettek a szomszédban felállított sátrakra, amelyeket beduin szokás szerint égő fáklyák vettek körül, aztán visszavonultak és nyugalomra tértek, míg Enrico, jól felfegyverkezve és egy öreg takarót készítve a bekövetkező eső ellen, a néger társaságában elkészült az öröködésre.

A támadás.

A menekülők utolsó éjszakája a sivatagon nem ígérkezett kellemesnek.

A hatalmas hegyláncok felett, amelyek Algiriától Marokkóig húzódnak, gyakran gyülekeznek óriási fekete felhőtömegek és rettenetes orkánok rázzák meg az erdőségek hatalmas fáit. Ezekről a viharokról azonban örökös frissességben pompáznak a rengetegek.

Itt a hegyek tövében akad meg a számum, a sivatag pusztító forró szele, amely néhány óra alatt a legvirágzóbb növényzetet kipusztítja.

Az Atlasz felett dörgött és villámlott, Enrico a négerhez fordult:

- Mit gondolsz, csöndesen maradnak a beduinok?
- A tüzek még mindig égnek lent a folyóágyakban.
- A tüzek maguktól égnek, ha egyszer meggyújtották őket - mondta Enrico. - Hallgass ide, négerem.
- Beszélj, uram.
- Kémkedni fogunk a beduin sátrak körül. Meg kell tudnom, hogy tényleg alusznak-e.
- Veled megyek.
- Bizom benned, takard le a puskákat és nézzük meg, mit csinálnak drága szomszédaink.

Az Atlasz sötét felhők alatt állott és komor égi háboru visszhangzott felette. Enrico hallani vélte, amint óriási erdőségeiben végigsüvöltött a vihar. Az egész síkságon fekete sötétség uralkodott, csak a folyó ágyában csillogtak fel a beduinok fáklyái.

Óvatosan közeledtek a féltucat sátorból álló táborhoz.

- Ugy látszik, alszanak, - mondta Enrico - mit gondolsz?
- A tevék helyükön vannak.
- Mégis szeretném tudni, az emberek a sátrakban tartózkodnak-e.
- Nem lesz jó lemenni. Talán náluk is őrködnek és golyót kaphatsz.
- Akkor menjünk vissza.

Meg akart fordulni, mikor köveket hallott gurulni a lejtőn.

- Hallottad?
- Igen, uram.
- Ugy látszik, valaki felmászik a partra. Ne mozdulj és tartsd készen a puskát.

Rövid figyelés után letről egy hangot hallottak, amely halkan suttogetta:

- Elég hosszú?
- Éppen leér.
- Jól megerősítetted?
- Egy szikla végéhez kötöttem.
- Akkor minden rendben van.

- El-Madar már vár.

- Fel kell őket kelteni.

Megint gurult néhány kő, aztán csend lett.

- Hallottad ezt? - kérdezte az olasz.

- Egy szót sem értettem!

- Beduinok voltak!

- Igen, a hanglejtésük után.

- Miről kérdezhetted, hogy elég hosszú-e?

- Nem tudom, de egy bizonyos.

- Mi?

- Hogy erre az éjjelre valamit terveznek ellenünk.

- Akkor rögtön felszedelőzködünk és menekülünk. Mit gondolsz, kibírják a tevék?

- Nehány órát még tudnak futni.

- Menjünk, öreg.

A zivatar még jobban dühöngött a hegység felett és óriási porfellegek szálltak keresztül a sivatagon.

- Nyergeld fel az állatokat, - parancsolta Enrico a négernek. - Egy percet sem veszíthetünk.

Bement a sátorba és mindenkit felkeltett.

- Talpra gyorsan, a beduinok támadásra készülnek.

- Honnan tudod?

- Egy beszélgetést hallgattam ki. Mondom neked, hogy ezek a kutyák máma ránk törnek.

- Ne vesztegessünk időt - mondta a gróf. - A lovakat hagyjátok nekem és Enriconak.

Gyorsan lebontották a sátrakat, felpakolták a tevéket és néhány perc múlva halkán útnak indultak.

A sűrű sötétséget időnként villámok hasították keresztül. Hasszi a menet élén haladt és halk parancsszóval nógatta tevéjét.

Hirtelen megállott.

A gróf és az olasz, akik leghátul lovagoltak, követték példáját.

- Mi az, Hasszi - kiáltott fel Enrico, megkapva puskáját.

- Árnyékokat látok utánunk jönni - felelt az arab elváltozott hangon.

- Emberek vagy állatok?

- Egész bizonyosan emberek.

- A beduinok már észrevettek bennünket.

- Tartsátok készen a fegyvereket.

- Megvan - felelték egyszerre Afza, a gróf és a többiek.

- Egyszerre puskaropogás hallatszott és utána vad kiáltások.

A köveken keresztül emberi árnyékok rohantak feléjük.

Hasszi, amint észrevette őket, gyorsan a folyó felé irányította a karavánt és ez ebben a pillanatban rossz taktika volt, mert így letről szabadon célozhattak.

A következmények nem is maradtak el, mert számos lövéstől találva, a két ló és a mahari, amelyiken Afza ült, halálra sebesülve lebukott és maga alá temette lovasait.

A két másik szerencsésen kikerülte a golyózáport és folytatta örületes futását.

Sem Hasszi, sem a marabout, folytonosan tüzelve minden irányban, nem sejtették, hogy mi történt szerencsétlen társaikkal. Egyedül a néger hallotta meg a fiatal nő jajkiáltását és nem törődve vele, hogy esetleg nyakát szegheti, leugrott a tevéről.

A beduinok nem üldözték a tovarohanó két maharit, mert azok szállították a veszedelmekkel telt ládákat.

Nagy öröm szállta meg őket, mikor látták, hogy a két legionárius és az arab nő leesnek. Ez a három személy pénzértéket képviselt számukra és úgy vetették rájuk magukat, mint az éhes farkasok.

Ezalatt a mahariutasok eszeveszett futásban folytatták utjukat, abban a hitben, hogy társaik utánuk vágatnak.

Hirtelen forró szélroham jött és egy lecsapódó villám világította meg a tájékat. A mennydörgések nagy robajjal megindultak, amiktől a maharik még jobban megvadultak és futásuk már inkább hasonlított a repüléshez.

Hasszi időnkint abban a hitben, hogy követik, felkiáltott:

- Előre gróf! Előre Afza! Közeledünk az Atlaszhoz.

Néhány mértföldnyi száguldás után a mahari felnyerített. Hasszi lehajolt, mert azt hitte, hogy valami akadály került a lába elé. De semmit sem látott és újból felemelkedett, folytatva az örült futást.

- Utánam! - kiáltotta.

- Kicsoda? - kérdezte hirtelen a marabout remegő hangon.

- Mindnyájan.

- Egyedül vagyunk!

- Hol vannak?

- Eltűntek.

- Mikor?

- Nem tudom. Ebben a percben vettem észre, hogy nincsenek itt.

Hasszi kétségbeesetten felkiáltott:

- Afza! Leányom!

Csak a mennydörgés felelt.

- Talán elbotlott a tevéje és a franciák mellette maradtak - mondta elcsukló hangon.

- Nem hallottam és nem láttam semmit - felelt a marabout. - Nem figyeltem semmire, csak a maharimra.

- Visszamegyünk, Muley.

- A maharik nem fognak megfordulni. Nem látod, hogy egy mocsárba kerültünk?

A marabout igazat mondott, a két teve minden engedelmességet megtagadott.

- Hol lehetünk most, Muley? - kérdezte Hasszi nagy felindulásban.

- Nem tudom elképzelni. Valami süppedékes helyen lehetünk.

- Csak nem jutottunk bele a mozgó homokba?

- Akkor el vagyunk veszve.

- Nem egészen. Próbáljuk meg, talán mégis megindulnak a maharik.

- Én mindig jobban sülyedek.

- Csak nem fog elnyelni ez a homok?

Dühösen sarkantyúzta tevéjét, de csak azt érte el vele, hogy az állat gyomráig belesüppedt a homokba.

Hasszi tevéje is kétségbeesett nyerítéseket hallatott.

Néhány percig a két szerencsétlen állat ádáz erőfeszítéssel iparkodott megszabadulni a mindent befogó homokból, de végre megértették, hogy semmire sem mennek és hogy nincs más hátra számukra, mint mozdulatlanul bevárni a halált.

A két arab megdermedve ült helyén, anélkül, hogy képesek lettek volna egy szót szólani.

Fejük felett az orkán dühöngött és a nehéz esőcseppek még súlyosabbá tették takaróikat és ruháikat.

- Muley,- szólt egyszerre Hasszi - hát így kell meghalnunk?

A marabout nem tudott felelni. Növekedő irtózáttal nézte mahariját, amint az beljebb és beljebb süppedt a homokba. A lábak már eltűntek és lassan lejjebb ereszkedett a test is.

- Muley - ismételte az arab - hát ez lesz a végünk?

- Allah kezében vagyunk.

- Allah most nem ér rá velünk foglalkozni. Hagyjuk őt a prófétával együtt, ők is szépen elhagytak bennünket.

- Ne átkozódj, Hasszi!

Az arab magánkívül volt.

- Nem hiszek többé benne - kiáltotta. - Megvédte a leányomat? Megvédett minket? Nem, azokat a nyomorult rablókat fogadta oltalmába.

- Hallgass, Hasszi.

- Adj vissza a leányomat! És a fiamat! - ordította az arab. - Ah, leányom, leányom! És én itt vagyok és nem mehetek segítségére. Átkozott legyen az élet.

Az arab úgy sikoltozott, mint egy megsebesített vadállat.

- Csöndesedj, Hasszi - intette Muley.

- Nem érzed, hogy a halál van felettünk? Nem látod, hogy sülyednek a tevéink?

- De igen, - felelt a marabout megtört hangon, - az enyém már a gyomráig van bent.

- És az enyém most megállt.

- Megállt?

- Talán valami sziklatömb került a lába alá? Volt rá eset, hogy megmenekültek ilyen módon, amikor a végnélküli homokban kövek állították meg a süppedéket.

Hasszi mindkét oldalról megvizsgálta a vizet, amely a futóhomokot borította. Egyszerre felkiáltott:

- A ládák mentenek meg engem!
- Hogyan barátom?
- A széles kiterjedésük és laposságuk fenntartja őket a víz fölött.
- Szerencsés vagy! Nekem már a lábaim is bent vannak.
- Elég közel vagy ahhoz, hogy átugorhass az én maharimra.
- Hát ha az én súlyom lenyom titeket is?
- Akkor együtt halunk meg.

Muley-Hari felegyenesedett, azután egy hatalmas lendülettel szerencsésen átugrott Hasszi mellé.

A két oldalról lelógó ládák az ugrás erejétől kissé lejjebb szökkentek, de azután megmaradtak egy helyen.

De mit értek el mindezzel? Ide voltak láncolva a végtelen homok közé, ahonnan idegen segítség nélkül el nem mozdulhattak.

Meddig tarthatott ez? Az éhenhalás is fenyegette őket.

- Nem lenne jobb, Muley, ha egy golyóval vetnénk véget ennek a kínlódásnak?
- Nem volna méltó jó muzulmánhoz.
- Allah úgyis elhagyott bennünket.
- Hogy tudod?
- Mit remélsz még?

Egy kétségbeesett nyerítés szakította őket félbe.

Megfordultak és éppen még a fejét láthatták a másik tevének, amint lassan egészen befedte a homok.

Ebben a pillanatban a mennydörgések és a szél sivítása között egy lövést hallottak.

Ribot újra megjelenik.

Ribot, a nemeslelkű, derék káplár, aki már százszor veszélyeztette életét a legionáriusok érdekében, akik Franciaországnak felajánlott kardjukért és vérükért csak kínzásokat és emberfeletti gyötrelmeket kaptak cserébe... a jóra való Ribot nem töltötte idejét hiába...

Miután elhagyta a kubát, rögtön a spahik keresésére indult és bár nem tudta, hogy merre mentek, mégis egészen bízott magában, hogy meg fogja őket találni.

Abban az egyben bizonyos volt, hogy csakis az Atlasz felé vehették útjukat. Két nap és két éjjel fáradhatatlanul lovagolt a nemesszívű káplár, egész rövid pihenőket tartva; a harmadik nap végén már kissé kétségbe volt esve, mikor hirtelen éppen a spahik közt találta magát, akik egy kis oázisban, negyven pálmafa árnyékában táboroztak és pihentek.

Bassot, aki már horkolt a sátrában, miután mindennapi pálinkaadagját elfogyasztotta, megdörzsölte szemeit, amikor kint a katonák kiáltásait hallotta és végre maga is kíváncsian kiment.

- Te vagy, Ribot? - kiáltott fel, amint meglátta a káplárt. - Ugyan miféle szél fujt ide?
- A bled szele.

Bassot elhúzta száját, azután összefont karokkal komoran kérdezte:

- Talán kémkedni jöttél utánunk?
- Mit mondtál? - tette le a poharat hirtelen Ribot és fenyegető állásba helyezkedett.
- A te jelenlétedre itt egyáltalában nincs szükség.
- Én pedig nem jöttem volna, ha nem küldtek volna. A bledben nem valami kellemes, de még mindig jobb, mint itt a sivatagban a napon és homokban.
- És mért jöttél utánunk? Talán fél az őrmester, hogy nem tudok elbánni evvel a pár spahival?
- Kérdezd meg őt, majd ha megint otthon leszel.
- Mi kell hát? Át akarod venni a parancsnokságot?
- Engem csak avval bíztak meg, hogy megtudjam, kézrekerítetted-e már a menekülőket?

Feleletül öt-hat szitkozódás hangzott el.

Ribot gúnyosan megvárta a végét, aztán kérdezte:

- Nos tehát, megvannak már?
- Az ördög vinné őket, ahova valók - hangzott a mérges felelet. - Lehet, hogy a próféta védi őket, annyi biztos, hogy még a nyomukat sem sikerült felfedeznem.
- Hiába fárasztod a lovakat és az embereket - nevetett Ribot szarkasztikusan.
- Az áldóját, - ordított Bassot - mit tettél volna az én helyemben?
- Talán már visszavezettem volna őket a bled-be - mondta Ribot, úgy téve, mintha tréfálna.
- Én mondom neked, ha Afrika összes lovait agyonhajszolod, akkor se fogsz a nyomukra akadni.
- Lassan, lassan, barátom, ne izgasd fel magad. Nem szeretek a barátaimmal veszekedni.
- Minek jöttél még ide te is!
- Mondtam már, hogy küldtek és hogy nekem jobb volna a bledben.

- Ott is maradhattál volna, mert a jelenléted egyáltalában fölösleges.
- És ha jó híreket tudok?
- Kiról?
- A menekülőkről.
- Te?
- Én bizony.
- Tréfát üzöl velem?
- Három napja és három éjjel jövök északról és nem lehetetlen, hogy olyan dolgokat láttam, amik talán használhatnak neked, ha tudsz róluk.

Bassot idegesen rágva bajuszát, mondta:

- Nem jönne a sátramba, barátom? Van egy üveg jó borom, azt megosztom veled.
- Ha vacsorát is adsz hozzá, akkor elfogadom.

Követte a káplárt, aki meghagyta a spahiknak, hogy készítsenek valami jó vacsorát.

- Halljuk hát - szólította fel Bassot, felnyitva utolsó üveg borát. - Milyen ujságokat tudsz? Először is kitől hallottad őket?
- Két kabiltól, akik az Atlasz felé mentek.

Bassot nevetésben tört ki.

- Becsaptak, barátom, de mennyire! Nem tudod, hogy a szökevényeket minden bennszülött védi?
- Nem mindig.
- Nos hát, mit mesélt a két nagyszerű kabil? - kérdezte Bassot gúnyosan.
- Hogy két nap előtt találkoztak egy kis karavánnal, amely állt: egy fiatal arab nőből, két arabból és egy öreg négerből.
- Ezer ördög! - kiáltott Bassot. - Ezt mesélték neked?
- Igen pajtás.
- Akkor ők voltak azok!
- Én is azt hiszem.
- Öten: négy férfi és egy nő! A sátánra esküszöm, most nem fogom őket kiengedni a kezeim közül. Jó állapotban van még a te lovad?
- Már agyonfárasztottam szegényt.
- Éjfélkor megfuvatam a kürtöt és elindulunk nyugat felé mindig a hegylanc lába mentén. Ha még nem vergődtek át a völgy túlsó felére, akkor valamennyit megcsípjük és gúzsba kötözve szállíthatjuk a bledbe az őrmesternek. Avval a magyar gróffal úgy is régi számadást kell rendbe hoznom.
- Hát neked mit vétett az a gróf? - kérdezte Ribot.
- Ő miatta lett öngyilkos Steiner, - felelte Bassot. - Valamennyi legionárius azt mondja.
- Ugyan kérlek! - mondta Ribot vállat vonva. - Mit sajnálsz azt a Steinert? Egy gazemberrel kevesebb...

- De az a Steiner fegyelmi eszköz volt a bledben. Rettegett tőle mindenki s ezért nagyobb volt a fegyelem.

- A fegyelmet bakók nélkül is fönn lehet tartani.

- Ej, ebben a kérdésben soha se fogunk egyetérteni, - vágott közbe Bassot türelmetlenül. - Jobb lesz hát, ha abba hagyjuk...

- És hozzáülünk a vacsorához, - nevetett Ribot, - mert én olyan éhes vagyok, mint a farkas.

- Azt hiszem, meg leszel elégedve. Nagyszerű algériai levest kapunk: talán még gyík is lesz benne!

Gyík ugyan nem volt benne, ahogy Bassot jósolta, de volt benne vagy féltucat békacomb, finomra főve a hagymás bablevesben. Vagy félórán át alig lehetett egyebet hallani, mint kanalak csörgését a csajkáiban, mert a kiéhezett spáhik semmi egyébbel nem törődtek. Vas egészségű, hatalmas étvágyú fickók voltak mindannyian s a fárasztó lovaglás után alig várták már a vacsorát.

Evés után, mivel tudták, hogy éjfélkor ismét nyeregbe kell ülniök, alig váltottak pár szót: csak éppen egy pipa dohányt szívtak el és rögtön lefeküdtek. Behúzódtak sátraikba és jól betakaróztak, mert ezen a forró vidéken oly hidegek az éjszakák, mint nálunk október végén. Még öröket se állítottak ki; nagyon jól tudták, hogy ez fölösleges, mert oly távol voltak minden beduintörzstől, s a táborhelyük is oly kívül esett a sivatagban járt utak hálózata, hogy nem kellett félniök semmiféle váratlan meglepetéstől.

Négy-öt órai pihenés teljesen elegendő volt a lovaknak és embereknek, hogy frissült erővel folytassák a fárasztó hajszát. Éjfélkor már mindnyájan nyeregben ültek, mert mindnyájan nagyon szerették volna megcsípni a szökevényeket, - hiszen ezért nagy jutalom járt, s ami több: siker esetén számíthattak arra is, hogy a parancsnok elengedi hátralévő büntetésüket s visszamehetnek valamelyik városi helyőrségbe. S ez a remény minden más jutalomnál jobban ösztökélte őket.

Nagy buzgalommal indultak el tehát és vígan dalolva nyargaltak Ribot után, aki a csapatot vezette. Ez volt a szökevények szerencséje; Ribot ugyanis, mint a szolgálatban rangidősebb, azonnal átvette a kis csapat parancsnokságát, s természetesen az volt legfőbb gondja, hogy minél messzebbre vigye az üldözőket attól az útvonaltól, melyen a menekülők az Atlasz-hegység szakadécai felé iparkodtak.

Pár napig tartott már ez az üldözés, amelynek semmi más eredménye nem volt, mint hogy emberek és lovak halálra fáradtak, - de ekkor egy váratlan, előre nem látható esemény hirtelen keresztülhúzta Ribot számításait.

Körülbelül ötven mérföldnyire táboroztak a »Kubától« nyugatra, amidőn a messze távolban föltűnt egy nyargaló teve, melynek hátán beduin harcos kuporgott. Az arab gyorsan közeledett s a kis csapat izgatott érdeklődéssel leste, mert valószínű volt, hogy hírt hoz azokról a szökevényekről, akiket keresnek, illetőleg akiket Ribot semmi áron se akart megtalálni. Végre megállt a teve a kis csapat előtt, s a beduin megtörülte verejtéktől csapzó üstökét, miközben a spáhik hangos ujjongással köszöntötték.

- Mit csinálnak itt a franciák? - szólította meg őket, leugorva tevéjéről. - Itt keresik a bled szökevényeit?

- Ezer ördög - kiáltott, Bassot, eldobva cigarettáját. - Üdvözöllek, bárha olyan fekete vagy, mint maga Belzebub.

Mindnyájan körülvették a beduint, várva, hogy beszéljen. Egyedül Ribot volt, aki nem örült a jövevénynek.

- Mit tudsz a menekülőkről? - kérdezte Bassot. - Honnan jössz? Kivel beszéltél?

- Öt nap előtt hagytuk el a legutolsó bled-et és ott megtudtuk, hogy két katona megszökött és elhatároztuk, hogy megszerezzük a díjat, amit kitűztek a fejükre.

- Erről majd később beszélünk. És mit tudsz a franciákról?

- Velünk vannak, a vezérünk karavánjában - felelt a beduin.

- Hogy hívják a vezért?

- El-Madarnak.

- Merre megy a karaván?

- A kabilok felé. Szövetárukat viszünk magunkkal.

- Ki van a franciákkal?

- Két arab, egy gyönyörű nő és egy néger.

- Istenemre, ők azok, kiáltott fel Bassot. - Hallod, Ribot? És mi itt kerestük őket! Mondtam neked, hogy a két kabil félrevezetett.

- Majd meglátjuk - felelt Ribot, aki eléggé kétségbe volt esve a dolgok fordulatán. - Ebben a beduinban sem bízhatunk meg teljesen. Nekem úgy tűnik fel, mintha minket kergetnének kelettől nyugatig és vissza, semmi más célból, mint hogy kifárasszuk a lovainkat.

- De ez beduin, az égre!

- Nagyszerű! Egy zekinóért Mohamed sírját is eladnák, ha lehetne!

- Én hiszek ennek az embernek - mondta Bassot. - Nem látszik csalónak és az a szándékom, hogy...

- Ugyan mi? - kérdezte a káplár gúnyosan.

- Kelet felé fordulni és felszedni ezeket a kutyákat.

- És ha én nem engedem?

- Micsoda jogon?

- Azon a jogon, hogy én nekem határozott parancsaim vannak az őrmester részéről.

- Százezer ördög - kiáltott dühösen Bassot.

- Akár kétszázezret is mondatsz - felelt nyugodtan Ribot. - Én teljesítem a kötelességemet.

- A spahikat rám bízta és nem rád!

- Helyes, de én most átveszem őket.

- Te visszaélsz a barátsággal.

- Csak a kötelességemet teljesítem.

- A bled-ben felelni fogsz nekem ezért! - csikorgatta fogát a káplár.

- Karddal és pisztollyal, ha akarod. A provençei nemesség kötelez.

- Sokat ér a nemességed Afrikában! Otthagyhattad volna a Loárban vagy a Garonneban.

- Erről majd akkor beszélünk, ha megkaptad tőlem a neked szánt golyót. Most engedelmeskedsz és vége, ez a regula.

Aztán a beduinhoz fordult, aki némán hallgatta őket.

- Mehetsz, az ujságaidra nincs szükségünk.

- És a vezér?

- Menj vissza hozzá és ne gondolj többet velünk.

A beduin megértette, hogy nem jó szél fuj neki és eltávozott kelet felé.

- Pihenés estig - mondta Ribot a spahiknak.

A lovasok holtrafáradva, levetették magukat a ponyvára, és álomba merültek. De nem mult el két óra, midőn egy puskalövés egyszerre felébresztette őket.

A két káplár előrerohant és nagy volt meglepetésük, midőn ismét egy beduint láttak tevén feléjük rohanni.

- Tessék! - mondta Bassot. - Mi ez megint?

A provençei összeráncolta homlokát és arca elsötétült. Haragosan a beduinhoz fordult, aki már-már leugrott a földre.

- Ki küldött?

- El-Madar, a sejk.

- Megint El-Madar! - kiáltott fel Bassot. - A dolog kezd komoly lenni.

- Mit akar? - kérdezte Ribot.

- Azt üzeni, hogy a bled szökevényei együtt mennek a mi karavánunkkal.

- Ezt már egy másiktól is hallottam, de annak sem hittem el.

- Rosszul tetted, ez az ember igazat beszélt.

- Te láttad a franciákat?

- Láttam.

- Hányan vannak?

- Ketten.

- Ezer mennykő, kiáltott közbe Bassot. - Remélem, hogy most már elhiszed, hogy a kabilok becsaptak. Vallj be végre.

- Lassabban, Bassot, - csitította a provençei nemes.

Aztán újra a beduin felé fordultak.

- Egyedül vannak?

- Nem, uram, két arab, egy nő és egy néger van velök.

- Hallod? - ordított Bassot.

- Ne légy unalmas, hadd végezzem be magam. Hol táboroz az urad? - kérdezte ismét Ribot.

A beduin rövid gondolkodás után felelt:

- Innen 50 mértföldnyire, közel az Atlaszhoz.

- Még nincsenek a hegyeknél?

- Nagyon lassan haladunk, mert a karaván főképen kétpúpú és áruval megrakott tevékből áll.

- Akkor holnapig még pihenhetünk, mondta Ribot, aki már készen volt elhatározásával.

- Pihenni! - kiáltotta Bassot. - Azt akarod, hogy elszökjenek?

- Te pedig teljesen tönkre akarod tenni a lovainkat - mondta Ribot sértett hangon. - Hogy vágtassunk velük, ha nem bírják? Tudsz nekik más lábakat adni? Ezek a szegény állatok már eleget szaladtak máma. Mehettek mindnyájan aludni, és te, beduin, lásd el a tevédet és holnap reggel elvezetsz minket a karavánodhoz.

A spahik is meg voltak elégedve a dolgok fordulatával, örültek, hogy megint lefekhettek. Bassot az ágyára dobta magát s csak Ribot maradt még kint avval a kifogással, hogy elszíjja a pipáját. A derék Ribotnak eszeágában sem volt lefeküdni. Sokáig ült kint a pipájával és észre sem vette, hogy a hajnal már derengett a magas hegyek mögött. Kétségbeesetten törte fejét, hogy hogyan mentse meg barátait. A rosszkor jött beduinok egészen tönkretették terveit. A csapatját többé nem csalogathatta, amerre akarta, Bassot-t sem vezethette félre többé. Végre egy ötlete támadt. Körüllopózott a sátorban, megnézte, hogy alusznak-e. Mikor meggyőződött róla, hogy mindnyájan versenyt horkolnak, a beduinhoz lépett, aki tevéjére dőlve aludt, és vigyázva felkeltette.

- Mit akarsz tőlem, francia? - kérdezte a sivatag sötétbőrű fia.

- Keltsd fel a tevéd és kövess engem. Van egy pár aranyam számodra.

Az arany említésére a beduin rögtön engedelmeskedett, lágyan, hizelegve felébresztette tevéjét és vele együtt követte a káplárt, aki kétszáz lépésnyire megállott.

- Igaz, hogy a franciák veletek vannak? - kérdezte hirtelen.

- A próféta szakállára esküszöm.

- Akarsz néhány aranyat szerezni?

A beduin szemei csillogtak.

- Öljem meg valamelyik franciát?

- Ne bántsд őket, mert ők a barátaim. Semmit sem kell tenned, csak felülni a maharira és visszatérni a karavánhoz.

- Tréfálsz, francia.

Ribot kivett tárcájából három Napoleon-aranyat és a beduin kezébe tette.

- Vigyázz, hogy katonáim ne ismerjenek rád, ha véletlenül találkoznak veletek.

- A kaftánunknak van bő csuklyája, amibe az arcomat elrejthetem.

- Elég, mehetsz.

A beduin elrejtette aranyait és nyeregbe szökkent.

- Allah áldjon, francia - kiáltott vissza.

- Allah vezéreljen - felelt Ribot.

A beduin hamar eltűnt. Ribot megnézte kardját.

- Sajnálom a szegény állatokat, - mormogta - csupa elsőrendű darab. De meg kell lenni.

Bement a katonák közé, meggyőződött róla, hogy mélyen alusznak, aztán a lovakat kereste fel.

- Mindennek Afza az oka - dörmögte. - Most pedig cselekedjünk.

A szegény állatok nyugodtan aludtak egymás mellett. Ribot felemelte kardját és egymásután háromnak a nyakába döfte. A szerencsétlen párok haldokolva rugdalták maguk körül a földet, amelyet a vérük pirosra festett, míg a szétrepülő homok a többieket is felébresztette.

A káplár letörülte a véres kardot, megfogta pisztolyát és kétszer a levegőbe lőtt. Aztán elkezdett kiáltozni:

- Fegyverre! Fegyverre! Árulás!

A spahik kirohantak.

- Mi történt?

- Hol vannak árulók?

- Ki lőtt, az áldóját?

- Ribot, hol vagy?

Igy kiabáltak össze-vissza.

Bassot Ribothoz szaladt, akinek kezében még füstölgött a pisztoly.

- Beszélj, Ribot, mi történt? Nem látok semmit.

- Talán a beduint szeretnéd látni?

- Mi van vele?

- Semmi. Megszökött.

- Hát aztán? Nélküle is megtaláljuk a karavánt.

- Honnan veszünk lovakat?

- Elment az eszed?

- Nézd meg a lovainkat.

Bassot a lovak felé rohant, ahonnan rövid idő múlva a legszebb átkozódásokat lehetett hallani. Bassot haját tépte.

- Hármát megölt! A kutya! Mi lesz velem? A gazok el akarják csípni a jutalmat az orrom elől.

- Mondtam, hogy ne bízzál a beduinban - jegyezte meg Ribot.

- Ezer ördög! Mégis meg kell találnom ezt az El-Madart, ha az életembe kerül is.

- Evvel a pár lóval? Megint be fognak csapni.

- Én meg fogadok, hogy két napon belül nyakon csípem azt a gaz El-Madart! - dühöngött Bassot.

- Ha a beduin oly bolond lenne és megvárná, míg utoléred, - gúnyolódott Ribot.

Bassot nem felelt, csak a fogait csikorgatta. Majd rekedten kiáltott föl, fenyegetően rázva az ökleit:

- Végét kell vetni ennek a komédiának. Ha tréfát űztek belőlem, lelövetem mind. Lóra, emberek.

A szabadító.

- Gaz áruló!
- Én áruló!
- Piszkos beduin!
- Elég volt már!
- Ez az a híres beduin vendégszeretet, alávaló gazember?
- Hallgass, francia, mert golyót süttetek a bőrdobba! Tudod, hogy harmincan vagyunk.
- Ha százan vagytok, sem félek tőletek, csúf disznófalók.
- Hogy mersz ilyet mondani egy hívő muzulmánoknak? Mi utáljuk ezt az undorító állatot.
- Igen, de titokban jóllaksz belőle.
- Allahra, ez sok!
- Kígyót is eszel.
- Vége legyen!
- Bogarakat és hernyókat is nyelsz.

Harsogó nevetés fogadta az utolsó szavakat.

A foglyok együtt ültek a sátor körül és kitűnően mulattak a gorombaságokon, amiket Enrico a beduin fejére zúdított.

Afza és a gróf fásultan túrték sorsuk szomorú fordulatát, de nem úgy az olasz. Magánkívül volt tehetetlensége érzetében és mindenképpen azon fáradozott, hogy a beduint méregbe hozza.

- Befejezted már? - ordított El-Madar. - Aludni akarok. Hagyd abba az esztelen fecsegést.
- Horkolni szeretnél? Nem fogod behunyni a szemedet máma.
- Levágatom a nyelvedet, ha nem maradsz csöndben!
- Nagy számár vagy, óh dicső beduin! Hol szándékozol bujkálni azután? A fehér emberek drágán fizetnének meg veled ezt a kis kegyetlenséget, a kabilok vagy a szennussziak pedig nem rejtenének el, mert ők is barátaink.

El-Madar vállat vont.

- Miattam járhat a szád, én aludni fogok.

Mérgesen bement a sátorba.

- Ideje, hogy befejezted, - jegyezte meg a gróf - jól tudsz csípni.
- Nem sajnálnám ezt a krokodilt, ha kibújna a bőrből - nevetett az olasz. - De nem érdemes róla beszélni. Mit gondoltok, mi történhetett Hasszival és a marabout-val?
- Isten tudja! Ha egyesülhetnének valahol Ribot-val, és kiszabadítanának bennünket, meg lennénk mentve, mert az Atlasz már egészen itt van a közelünkben.
- De Ribot nem jön.
- Szerencse, hogy a spáhik se jönnek; s ameddig ezek nincsenek itt, addig mindig van remény a szabadulásra.

- Aludjunk hát egyet abban a reményben, hogy a holnap talán meghozza végre ezt a szabadulást!...

A foglyok megkérték őreiket, hogy tágítsák meg rajtuk a kötések, legalább annyira, hogy lefekhessenek. Az arabok teljesítették is ezt a kívánságot, sőt az egyik annyira ment az udvariasságban, hogy még kopott szőnyegét is felajánlta Afzának. Így aztán lefekhettek az elcsigázott foglyok s csakhamar mindnyájan mély álomba merültek.

Az éjszaka csöndben és nyugodtan telt el. A spáhik ugyan nem jöttek, de - sajnos! - nem jelentek meg a szabadító kabilok se. Hasszi-el-Biak tehát nem tudott átvergődni a hegységen, vagy pedig nem tudta rávenni a kabilokat, hogy kiszabadítsák a franciákat El-Madar fogságából.

Ez a csüggesztő, szomorú aggodalom emésztette a szerencsétlen foglyokat, akik, persze, nem is sejtették, hogy az arab és a marabout, mint halálraítélt, bilincsekbe vert rabok vesztegelnek a homok-ingoványban, mely menten elnyelné őket, ha megválnának a tevétől, melyet már szintén csak a rákötött ládák tartanak felszínen.

A nap már néhány órája fölkel, amidőn Enrico, aki folyton éber figyelemmel leste, hogy mi történik a táborban, valami hirtelen támadt izgatottságot vett észre a beduinok közt. A tábor szélén álló őr néhány éles kiáltást hallatott, mire egész csomó arab rohant oda, míg a többiek gyorsan nyergelni kezdték a maharikat.

- Halljátok! - súgta Enrico halkán, - itt valami készül.

Cserna gróf összerezzen, de nem felelt. Tekintete fájdalmas révedéssel tévedt Afza arcára, mely hirtelen elsápadt és ijedten vonaglott meg.

- Mondom, hogy valami történt, - ismételte Enrico.

- Talán a spahik?

A nápolyi megszólított egy beduint, a ki egy csoportban a többiekkel együtt valamit figyelni látszott a távolban.

- Mit néztek? - kérdezte tőlük.

- Két barna pont mozog előre, azt hiszik, hogy maharik.

A beduin nem csalódott, mert húsz perc múlva két izzadságtól csepegő mahari állt meg a sátrak előtt, a melyekről leugrott ugyanaz a két beduin, akik a spahikkal találkoztak. El-Madar hozzájuk lépett.

- Beszéltetek velük? - kérdezte.

- Igen - felelte az a beduin, akinek táskájában az aranyak voltak.

- Azt is láttam, hogy útnak indultak, de valami különöset tapasztaltam.

- Röviden beszélj.

- Mikor elhagytam őket, mindnek volt lova és mikor egy bokor mögül láttam, hogy el-indulnak, három ember ló nélkül maradt. Visszamentem az általuk elhagyott helyhez és ott láttam három lovat holtan és vérbefagyva. Valaki megölte őket.

- Mit akarsz mondani mindezzel?

- Azt, hogy küldj eléjük maharikat, mert másképp sokáig fog tartani, amíg ideérkeznek.

- Hányan vannak?

- Tizennégyen.

- Annyi tevének van, hogy mindnek küldhetünk.

Tíz perc múlva tizenhat maharival útnak indult két beduin.

A három fogoly nagyon keservesen töltötte a napot. Nem tehettek semmit és kétségbeesetten várták, hogy valami csoda történjék. Enrico is kénytelen volt magába fojtani szidalmait, mert a ravasz beduinnak volt esze és egész nap nem mutatta magát.

Nyugalom és csend volt mindenfelé a forró sivatagban.

Este nyolc és kilenc óra között a foglyok egy jól ismert trombitaszót hallottak felcsendülni a távolban.

- A spahik! - ugrott fel Enrico elsápadva.

A gróf, féhéren mint egy kísértet, szintén felállott.

- Itt a vég - mondta. - Szegény Afzám, az én szerelmem nem hozott áldást rád. Jobb lett volna neked, ha egy honfitársadat választottad volna helyettem.

Az Atlasz Rózsája komolyan felelt:

- Nem tudtam volna sohasem mást szeretni, mint az én uramat. Boldog leszek, ha vele halhatok meg. Mi csak egyszer tudunk szeretni.

Az egész tábor egyszerre talpon volt.

Negyedóra múlva megérkeztek Ribot és Bassot, az eléjük küldött mahari-csapat élén.

- Allah hozott benneteket, franciák - üdvözölte őket El-Madar. - A beduin vendégszeretet nevében meghívjak benneteket, ha ti is úgy akarjátok.

- Mi a saját sátrainkban jobban érezzük magunkat - mondta Ribot. - Igaz, hogy nálatok van a két szökött francia?

- Én jól intézem a dolgaimat, ha zekinókról van szó. Nemcsak a franciák, hanem az arab nő is itt van.

- De hiszen hatnak kell lenni - mondta Ribot sápadtan, nagy erővel fékezve magát.

- A többi megszökött, de azok nem is érdekelnek.

- Láthatom a foglyokat?

- Lassan, francia, előbb beszélnünk kell egymással.

- Mit akarsz?

- Az őrmester összesen háromszáz zekinót ígért nekem, ha visszahozom a foglyokat. Ha most kifizetitek ezt az összeget, átadom őket nektek. Ha nincs nálatok pénz, akkor menjetek vissza a bledbe és értesítsétek a káplárt.

- Meg vagy hibbanva? - kiabált Bassot. - Gyere velünk a bledbe és ott ki leszel fizetve. Mi nem hordunk pénzt magunkkal.

- Hiába kiabálsz, mert vissza nem megyek. Nagy nehezen elértük az Atlaszt és nem mozdulunk innen. Ha nem szerzitek meg a váltságdíjat, felviszem őket a kabil falukba és ott eladjuk őket. A szép arab nőt jól megfizetik nekem.

- Mit tegyünk, Ribot? - fordult Bassot a káplárhoz. - Támadjuk meg őket?

- Sokan vannak.

- Akkor egyikünknek rögtön kell indulni a bled felé, a többi itt marad és vigyázz, hogy ezek a zsiványok el ne szökjenek.

- És ki megy?

- Én - jelentette ki Bassot. - Egy hét múlva itt leszek az őrmesterrel és egy csapat spahival.

- Tégy, ahogy akarsz - felelt szórakozottan Ribot.

A halk hangon és francia nyelven elmondott beszédből a beduin, habár erősen hegyezte füleit, semmit sem értett.

- Hallgass ide - fordult hozzá Bassot. - Én elmegyek és te itt megvársz az embereim őrizete alatt. Adj nekem két jó maharit és nemsokára visszatérek.

- Legyen - mondta El-Madar rövid gondolkozás után. - Azonban bele kell egyezned, hogy két embert előre küldök a kabilokhoz az áruimmal.

- Senki sem tiltja meg - mondta Bassot. - Vezettesd elő a maharikat.

- Isten veled, pajtás - kiáltott Bassot nyeregbe szökkenve.

- Őrizkedjél az oroszlánoktól - felelt Ribot gúnyosan.

- Nem félek a nagyfejűektől.

Megsarkantyúzta tevéjét és a két mahari csakhamar eltűnt a magas bokrok mögött.

- Nem fogsz többé visszajutni Franciaországba - mormogta Ribot, utána nézve. - Ha más nem, hát én foglak megbüntetni gonoszságodért. És most mit tegyünk? Hét nap sok idő is, meg kevés is. Hol lehet Hasszi?

Néhány lépést tett visszafelé, amikor hirtelen egy alak bukkant fel előtte.

- Ki az? - kiáltotta riadtan, s kirántott revolverét fenyegetően szögezte rá a sötét alakra.

- Nem ismeresz, francia? - kérdezte egy ismert hang.

A homoki ingovány.

A káplár kimeresztette szemeit s megismerte a négert, aki halálos fáradtan állt előtte.

- Te vagy! - kiáltott fel Ribot. - Mit csinálsz itt? Hol van Hasszi? Az Atlaszban?

- Nem, uram, egy mozgó homokba jutott, ahonnan segítség nélkül soha nem mozdulhat.

- És te hogyan jutottál ki a homokból?

- Én már sokkal előbb elestem és El-Madar kezei közé kerültem, de nem tartotta érdemesnek, hogy őrködjön felettem. Megszöktem hát és követtem a két mahari nyomát, amíg megtaláltam az uramat és a marabout-t.

- Élnek még?

- A ládák tartják őket a víz felett. De ha nem sietünk, akkor éhen halnak vagy napszúrást kapnak.

- Messze van innen?

- Három órányira.

- Várj meg itt és vigyázz, hogy ne lássanak.

Ribot gyorsan határozott.

Visszament a táborba emberei közé, evett néhány falatot, azután félrehívta csapatvezetőjét.

- Barátom, - mondta neki - nem bízom ezekben a beduinokban. Nem lehet tudni, mit forgatnak a fejükben. Láttam ma reggel két beduint, akik innen az Atlasz felé vonultak. Utánuk megyek és megnézem, mi történik az Atlasz aljában. Szeretnék két jó állapotban levő lovat.

- Itt van a tied és Bassot-é.

- Nyergeltesd meg őket.

- Miért kettőt?

- Ne beszélj. Ha azt mondom kettőt, akkor kettőt. Megvannak a jó okaim.

A két ló hamarosan készen volt és Ribot felugrott az egyikre.

- Isten veled, pajtás, vigyázz az emberekre.

Mikor a bokrok közelébe ért, a néger hirtelen felugrott.

- Ül fel gyorsan és menjünk.

A fáklyák nemsokára eltűntek mögöttük, a sátrakat sem látták többé. Némán vágattak a bokrokon keresztül, szétugrasztva egy-egy hiénacsapatot.

Egyszerre lövést hallottak.

- Ez az uram - mondta a néger. - Mondtam, hogy adjon jelt nekünk.

- Akkor már közel lehetünk.

A talaj mindig rosszabb lett. A lovak megéreztek a futóhomok közeledését és nagy óvatossággal haladtak tovább.

- Szálljunk le - mondta a néger. - A veszedelem már nagyon közel van.

Leszálltak és gyeplőn vezették tovább a lovakat. A néger hirtelen megállt.

- Itt kezdődik a halál - mondta.

Harminc lépésnyi távolságban, fentartva a megmentő ládák által, Hasszi és a marabout azon iparkodtak, hogy a teve fejét kint tartsák a homokból.

- Halló, pajtás, itt a menekülés - kiáltott Ribot.

- Allah vagy a próféta küldött benneteket?

- Ezt majd megmondja neked a marabout. Vannak köteleid?

- A ládában van elég - felelt Hasszi.

Ribot megvizsgálta a távolságot, amely közte és a marabout között volt.

Hasszi átkötötte a ládákat, aztán a kötél másik végét átdobta Ribotnak.

Hasszi és Muley leszálltak a ládákra, a szegény maharit sorsára bízva.

Ribot és a néger gyorsan húzták a köteleket, mert féltek, hogy a ládák utasaikkal együtt elsüllyednek.

Azonban az átvontatás szerencsésen sikerült és a megmenekültek végre biztos talajt éreztek lábaik alatt.

Éppen akkor tűnt el a mahari feje a homokban.

Hasszi kezét nyújtotta a káplárnak.

- Neked köszönhetjük életünket - mondta meghatottan. - Mit kívánsz tőlem? A kincseim rendelkezésedre állanak.

A káplár megrázta fejét.

- Azok csak maradjanak meg Afzának - felelt. - Én megélek a fizetésemből.

- Az én leányomnak talán nincs már szüksége rá - jajdult fel az arab.

- Ugyan miért?

- Mert a beduinok megölték.

- Csalódsz, barátom, ők élve várják a beduin sátorában az őrmestert.

- Akkor épp úgy el vannak veszve, mintha meghaltak volna.

- Természetes, ha nem cselekszünk gyorsan. Hasszi, nektek kabil és Szennusszi segítséget kell szereznetek, elég nagy csapatokat, hogy elég legyen a spahik és beduinok ellen. Muley-Harinak nem fognak semmit sem megtagadni.

- Egyenesen Szidi-Omárhoz, a fővezérhez fogunk fordulni. Egy intésére az összes kabilok fegyverben állanak.

- Akkor induljatok. Itthagynom nektek a lovakat és a négert.

- És te? - kérdezte Hasszi.

- Én gyalog megyek és útközben egy szép mesét fogok kigondolni az állatok eltűnését illetőleg. Van erre elég oroszlán és ezek a bestiák szeretik a lóhúst.

Az arab megfogta a francia kezét és megindult hangon mondta:

- Jó ember vagy, Ribot.

- Ezt mindenki mondja, hát igaz lesz - nevetett Ribot. - Isten veletek és gondoljátok meg, hogy a gyorsaságotoktól függ barátainknak a megmentése.

Puskáját vállára vetette és egy régi provençei dalt füttyörészve elindult.

- Menjünk Szidi-Omárhoz - mondta a marabout.

- Ne hagyjuk itt a ládáinkat? A lovak nem fogják elbírní.

- Jó lesz őket valahol elásni. Ennyi arannyal nem jó a kabilok közé menni.

Egyelőre azonban magukhoz vették a kincsekkel megrakott ládákat és felszállva lovaikra, elindultak.

Két óra múlva elérték a hatalmas hegyláncolat első szikláit, amelyek a Kedir-völgyből indultak felfelé. Tizenöt méterrel feljebb, egy jól elrejtett sziklás helyen mély gödröt ástak és gondosan belehelyezték a rakományt. Néhány jelet csináltak kövekből és sietve tovább indultak a kabil faluk felé.

Az Atlasz már a világ teremtmése óta uralkodik a végtelen síkság felett forrásaival, gyönyörű őserdőivel.

Algíria felett az egész északi oldalt kabil faluk borítják, meglehetősen elszórtan, de azért elég közel ahhoz, hogy egymásnak segítségére siethessenek veszély idején.

Egy kabil falu tíz-tizenkét kockaformájú agyagházból, ablak helyett kicsi lyukakkal és köröskörül kiterjedt istállókkal, amelyekbe este pihenni tér a nagyszámú háziállatsereg.

A kabilok sok bajt okoztak a franciáknak szabadságszeretetükkel és ma is meglehetősen függetlenségben élnek.

A kabil falu lakói magas, szép és rendkívül bátor emberek. Nagyon ügyes fegyverkovácsok és műhelyeik egész nap visszhangoznak a kalapácsütésektől.

Ez a szakadatlan fegyvergyártás állandó és veszedelmes fenyegetés a *kafirok*, vagyis hitetlenek ellen. Elegendő a hadviselésre, ha egy-egy Bu-Hamara kitűzi a zendülés zászlaját vagy ha valamelyik *Kuba* szentje körülhordozza a próféta zöld zászlaját. Mint a futótűz, terjed az izgalom s a hegyekről, mint a megáradt patak, özönlik a völgyekbe a kabilok harcias tömege. Ha Abd-el-Kader, Algéria oroszánja, oly sok esztendőn át dacolhatott a francia csapatokkal, melyek ennek a nagy tartománynak a meghódítására indultak, az kizárólag a kabilok érdeme volt, akiket nagyon sokszor megverték, de összetörni mégse tudtak a franciák. S aki hajdanában Abd-el-Kader, ugyanaz volt ma Szidi Omár, a Szenussziak főnöke, akinek egyetlen szövára fegyverbe állottak mind a kabilok az egész Atlasz-hegységben.

Szidi Omárhoz igyekezett Muley-Hari, társaival együtt, mert most már csak tőle remélhetett segítséget. Ahogy faluról falura vándoroltak, a kabilok mindenütt szívesen fogadták őket, mert ismerték Muley-Harit. Három napi fárasztó utazás után valami erősség-féle elé értek, melyet vályogból rakott vastag bástyák fogtak körül. Az erősség magas hegy tetején állott s kedvező fekvésénél fogva teljesen uralkodott egyfelől az algériai síkságokon, másfelől pedig a végtelen szaharai sivatagon.

Itt székelt Szidi Omár, feje és vezére annak a mérhetetlenül hatalmas vallási szektának, mely még ma is uralkodik egész északi Afrika felett, sőt karjai elérnek Szenegálig és Nigerig, a másik oldalon pedig egészen a Nilusig. Ennek a szövetségnek a megalapítója szerény algériai szerzetes volt, Szidi-Mohammed-Ben-Ali-El-Szenusszi, a medjaher-törzsből. Mastaganem szomszédságában született, Algériában, a török uralom végső éveiben, s halálosan gyűlölte a muzulmánokat. Ez a gyűlölete belevitte egy összeesküvésbe a törökök ellen, amely kitűzött, Szidi Mohammed kénytelen volt Marokkóba szökni, hogy megmentse az életét.

Bolyongásai alatt tagja lett egy misztikus szektának, s csak akkor tért vissza hazájába, mikor a franciák elfoglalták Algir várát. Ettől fogva éveken át vándorolt faluról falura, mindenütt a Koránt magyarázva, Algéria fensíkjain, s miután az egész tartományt bejárta, lassanként Kelet felé vette útját, hogy elzarándokoljon mindazokra a helyekre, ahol a Próféta is megfordult. Természetes, hogy útjában mindenütt iskolát, szektát alapított, annak az új Korán-magyarázatnak alapján, melyet Marokkóból hozott magával.

Ezt a szektát hevesen kárhoztatták, sőt üldözték mind Mekkában, mind Kairóban, mind Konstantinápolyban, ahol legjobban elterjedt. De Szidi Mohammed bátran fölvette a harcot, s mindenütt azt hirdette, hogy ő a *Khalifa*, vagyis Istennek földi helytartója. Ily módon rövid idő alatt sikerült igen nagy tömegeket csoportosítani maga köré, akik fanatikus lelkesedéssel szegődtek az új vallás híveivé.

Mikor Szidi Mohammed érezte, hogy az élete már nincsen biztonságban Egyiptomban, visszavonult a sivatagba, ahol sikerült magához hódítania az Atlasz-hegység kabiljait és a Szahara tuarégjeit. Félszázad alatt aztán ez a szekta oly hatalmas lett, hogy nemcsak a franciák nyugodt álmait zavarta meg, hanem tömérdek bajt okozott az angol kormánynak, a török szultánnak, Marokkónak és a tuniszi bejnek is. Ma pedig már számos kolostora - helyesebben erőssége - van az Atlasz-hegység lejtőin és völgyeiben mindenütt, továbbá a Szahara legszebb oázisain, s emellett roppant gazdag is, mert minden tagja köteles jövedelmeinek két százalékát a szekta kincstárának adni.

A szervezete bámulatos. Semmi se történhetik a sivatagon innen vagy túl, a Nilus, a Niger vagy a Szenegál partjain, hogy a Khalifa ne tudná előbb, mint a török vagy az európai kormányok, mert rendes hírszolgálatot tart fenn és futárjai, kémei a leggyorsabb lábú tevéken hordják neki a hírt északi Afrika legtávolabbi pontjairól is. És ha bárhol zendülés tör ki, akár a török, akár az európai főnnhatóság ellen, a szekta azonnal segítségére siet a lázadó törzsnek s ellátja fegyverrel, élelmiszerrel és minden egyéb szükségességgel. Az Atlasz-hegység és a Szahara a Szenussziak birodalma, s jaj annak, aki engedélyük nélkül, vagy éppen ellenük cselekszik ezen a vidéken!

A szekta segítése nélkül bizonyára a Mahdi se bírta volna magát oly sok évig tartani a Nilus partjain, s még kevésbé vezethette volna diadalmas hordáit Nubia sivatagjaitól föl egészen Khartumig, miután közben kardélre hányta az összes egyiptomi őrsegeket. És ennek a hatalmas szektának a feje volt Szidi Omár, akihez Muley-Hari segítségért akart fordulni. Tudta, hogy kedvező fogadtatásra talál, mert Szidi Omárnak nagy szüksége volt minden marabout-ra, - s ilyen volt Muley-Hari is - hiszen a marabout-k voltak a Szenussziak legügyesebb és legmegbízhatóbb kémjei!

Szidi Omár tehát nagy vendégszeretettel fogadta Muley-Harit. Kényelmesen üldögélt kopott szőnyegén, törökösen maga alá szedve lábait, s míg ő feketekávéját szüröcsölgette, addig egy szerezsen illatos dohánnyal tömte meg a pipáját.

Szidi-Omár gyönyörű mór típus volt, magas, karcsú alakkal, tüzes, fekete szemei delejes hatással voltak mindenkire, akivel beszélt.

Szektájának viselete szerint könnyű hosszú fekete köpeny volt rajta, bő ujjakkal és sárga övvel. Ékszert nem hordott, mert a Szenussziaknak nem szabad fegyvereiken kívül mást felvenni.

Pipázva és nagy méltósággal hallgatta végig a marabout-t, erősen megnézte Hasszit és megszólalt.

- A Szenussziak nem szokták magukévá tenni a káfirok dolgát, de miután az egyiket családodba fogadtad, joguk van hozzá, hogy segítségükre legyünk. Hány emberre van szükséged?

- Ötvenre - volt a gyors felelet.

- Holnap készen állnak és ha nem lesz elég, többet is kapsz. Helyezkedjete kényelembe; a vendégeim vagytok.

Az árulók jutalma.

Algíria déli részében a sivatagon keresztül, gummikerekekkel ellátva, és négy paripától röptve, gyorsan és lágyan gördült egy nagy nehéz postakocsi. Tizenkét felfegyverkezett spahi követte, a tizenharmadik a kocsi mellett lovagolt és folyton nógatta a kocsist.

Ez Bassot volt, a bled kegyetlen káplárja.

A kocsi belsejében gondosan bepólyázva és kötelékekbe burkolva a harcsabajuszú őrmester ült.

Három nap óta utaztak, hajnaltól késő éjszakáig és nagyon igyekeztek előre.

Bassot, aki már ismerte ezt a vidéket, biztosította őket, hogy már nem lehetnek nagyon messze. A kocsis nem is sajnálta a füstölgő állatokat, alaposan biztatta őket ostorával.

A két tábor már csakugyan közel volt. Jól lehetett látni a füstöt, amely a fáklyákból szállt az ég felé és nemsokára előtűntek a beduinok nagyobb és a spahik kisebb sátrai.

- Bassot, - kiabált ki a kocsiból az őrmester - adj jelt.

Egy spahi megfújta a trombitát és rövid idő múlva másik trombita felelt Ribot sátorából.

- Ugy látszik, ezek a fiuk jól vigyáztak. Mára dupla porció dohányt kapnak.

- Előre, kocsis, ne aludj.

A nagy kocsi végre dübörögve megállt a spahi-sátor előtt. A katonák örömrivalommal fogadták társaikat.

Ribot mindjárt megértette, kit hozott a gummikerekes jármű.

- Szent isten, - kiáltott fel, kezét szívére szorítva - ő az!

Odament a kocsihoz, széthúzta az ablakfüggönyt és bekiáltott.

- Jó estét, őrmester, nem is gondoltam, hogy ilyen hamar meg fogtok érkezni.

- Ah, Ribot - kiáltott fel az őrmester, megveregetve kedvenc káplárjának vállait. - Derék fiu vagy. A nagy szolgálatért, amit nekem tettél, megérdemled, hogy egy újabb csillagról gondoskodjam számodra. A kapitány pár nap múlva érkezik Konstantinából, szóvá fogom tenni a dolgodat.

- Túlságosan jó vagy - felelt Ribot, míg Bassot mérges morgásaira senki sem figyelt.

- Láttad a foglyokat?

- A beduin senkit sem engedett hozzájuk közeledni. Tegnap este megpróbáltam bemenni a sátorba, hogy lássam őket, de a beduinok fegyverrel álltak elém.

- Micsoda? - ordított mérgesen az őrmester. - Ezek a kutyák mernek megsérteni egy francia tisztet? Ezt drágán fogják megfizetni. Levegőbe röptem az egész hadat. Most menjen át valaki és mondja meg a beduinoknak, hogy várom. A többiek addig készítsenek vacsorát, mert olyan éhes vagyok, mint a farkas. A kocsiiban élelmiszerek vannak és néhány palack bor, amiket még az éjjel ki fogunk üríteni.

A spahik vidáman fogtak hozzá a parancsok teljesítéséhez és néhány újabb sátort állítottak fel.

A beduin hat ember kíséretében elhagyta sátorát és az őrmester felé közeledett, aki szájában pipájával fogadta őket.

- Üdvözöllek, őrmester, - mondta a beduin meghajolva - nem akarsz a vendégem lenni? Mindenem rendelkezésedre áll.

- Jobban érzem magamat a saját embereim között - felelt a lábbadozó őrmester. - Jól vigyáztál a foglyaidra?

- Megvannak, uram.

- Látni akarom őket.

- Csendesen uram, előbb fizesd ki az árukat.

- Hatszoros öszvér, kinek tartasz te engem? Ha itt vagyok, az azt jelenti, hogy el is hoztam magammal a zekinókat. Hányan vannak a foglyok?

- Hárman, két férfi és egy nő.

- Az arab nőt egyedül vezesd egy sátorba, mert beszélni akarok vele.

- Igen, de előbb...

- Tudom már, vén zshivány! Bassot, hozd ide a bőröndömet.

Bassot engedelmeskedett és az őrmester térdeire fektette a hatalmas bőröndöt és kivett belőle egy vastagon megtöltött erszényt. Öt-hatszor egyik kezéből a másikba dobálta, aztán a beduin felé hajította.

- Számold meg, beduin kutya, és ha azt mondod, hogy egy zekinó hiányzik, kiszuratom a szemedet és becsukatlak a bledbe.

Az aranyak háromszor is keresztül peregtek a beduin fekete ujjai között.

- Tehát enyémek a foglyok - mondta az őrmester.

- Mindjárt átkülldhetem őket.

Holnapig maradjanak nálad, mert vacsora után az arab nővel akarok beszélni. Tedd, amint mondtam, vezesd be őt egy magányos sátorba.

- Meglesz, francia.

- Most menj és hagyj békében vacsorázni. Bassot, mennyire van az ürüpecsenye?

- Éppen csak rád vár, uram.

- Bor is van?

- Azt is készítettem.

- Bort fogunk inni a szép Afza egészségére. Nem bánom, bármibe kerül is, a játékot meg fogom nyerni.

Leültek a bő vacsorához és a siker feletti örömükben nagyon vígan voltak. Egyik palack a másik után fogyott el és addig ittak, amíg csak egy csepp volt a pohárban.

Az őrmester hatalmas jókedvében egyik poharat a másik után ürítette, amikor megjelent El-Madar és jelentette:

- Az arab nő a sátorban van.

A kövér ember hihetetlen gyorsasággal ugrott fel, előbb elsápadt, azután piros lett mint egy pulyka.

- Egyedül van? - kérdezte.

- Igen.

- Barátaim, mulassatok tovább, aztán menjetez örködni.

Lesöpörte ruhájáról az ételmorzsákat, helyre igazította sapkáját, azután egy széles kézmozdulattal üdvözölte társait és követte a beduint, aki ez alkalommal egyedül jött.

- Mit csinálnak a foglyok?

- Egészen meg vannak vadulva, a fiatal nőt erővel kellett elvitetni.

- Ah, értem. Vezess hát.

Több sátor mellett mentek el, az egyikből vad lárma és szitkozódás hallatszott ki, francia és arab nyelven.

- Hallod? - figyelmeztette a beduin. - Ezek a te foglyaid, bizony már megszabadíthatnál tőlük.

- Holnap. A nő nyugodt?

- Még kérdezed? Olyan, mint egy kis hiéna... Én nem venném feleségül.

- Én ellenben igen.

- Az ízlések különbözők.

Végre elértek egy alacsony sátorhoz, amelyet az olajlámpa csak halványan világított meg.

Előtte kivont karddal két beduin örködött.

- Beléphetsz, francia - mondta a beduin mosolyogva. - És próbáld megfékezni ezt a kis bestiát. Jó fogai és körmei vannak.

- Ismerem - felelt az őrmester. - Az örök elmehetnek. Megvárta, amíg mind elmentek, aztán belépett.

Afza egy kereveten feküdt, félig betakarva. Meglátva az őrmestert, vad mozdulattal felugrott. Nagy fekete szemei fenyegetően ragyogtak.

- Nem vártál, ügyebár, szép kis Afza? - szólította meg az őrmester. - Hja, némelykor a holtak is visszatérnek.

- Rosszul kezeltem a tört - mondta Afza hidegen.

- A kezeckéid túlságosan kicsinyek az ilyen vállalkozásokhoz, szép gyermekem. De ne félj tőlem, én nem mint ellenség, hanem mint jóbarát jövök hozzád.

- Ah - mondta egyszerűen Afza.

- Igen, mert a szívem a döfése után sem szűnt meg érte dobogni.

- Mit akarsz hát tőlem?

- Azt, hogy a feleségem légy.

- De nem szeretlek.

- Tehát még mindig az a haszontalan magyar jár a fejedben?

- És ha úgy volna?

A harcsabajuszú nem felelt, hanem idegesen szaladgált a sátorban. Nagy dühében megfogott egy szövethalmazt, amelyik egy sarokban volt felhalmozva, és szerte-széjjel szórta a sátorban. Kicsit lecsillapult és ismét Afza elé állt, ki csodálatraméltó nyugalommal nézett vele farkaszemet.

- Mért szereted ezt az embert? - kérdezte.
  - Megmentette életemet.
  - Nagy dolog! Én százszor feláldoznám érted magamat.
  - Eddig még semmivel sem bizonyítottad be, hogy szeretsz.
  - Százezer ágyu! Mit kívánsz? Menjek ki és hozzak egy oroszlánt a lábaid elé? Furcsák ezek az arabok!
  - Más bizonyítékokat szeretnék.
  - Beszélj!
  - Add vissza a két fogolynak szabadságát.
- Az őrmester nagyot ugrott.
- De hiszen te megőrültél! Szökés és lázadás van a rovasukon, az ilyen katonákat jobb, ha elpusztítják, a légióknak nincs rájuk szüksége.
  - Hagyd őket menni - mondta Afza könnyörgő hangon.
  - És aztán? Hagyjam itt az őrmesteri rojtjaimat?
  - Másképp nem leszek a tied.
  - Lassabban, gyermekem, neked is van számadásod a francia igazságszolgáltatással.
  - Hogyan?
  - Az ördögbe is! A döfés, amit nekem ajándékoztál. Ha nem lőnek le, kényszermunkára ítélnék.
  - Akkor velük együtt halok meg.
  - Éppen ezt nem akarom. Van rá mód, hogy mindentől megmenekülj: légy a feleségem.
  - Ha őket nem bocsátod szabadon, soha.
  - Kényszeríteni foglak - kiabált a harcsabajuszú őrmester. - Végre is csak egy nyomorult arab nő vagy, akit nagyon megisztelek avval, ha felemellek magamhoz.
  - Akkor tudd meg, francia - kiáltott Afza remegve - hogy felesége vagyok a magyarnak.
- Az őrmester feldúlt arccal, egészen megváltozott vonásokkal, fuldokolva ugrott fel.
- Te férjhez mentél! Ah, gyalázatos teremtés! És annyi idő óta csaltál engem!
  - Végy hát feleségül most - mondta Afza.
- Vad átkozódás volt a felelet.
- Végetek van. Holnap a bledbe viszlek és nemsokára agyon lesztek löve. Amennyire szerettelek, annyira gyűlöllek most. Ezt meg fogod keserülni. Holnap viszontlátjuk egymást, kis hiéna.
- Szörnyűen szitkozódva kirohant és magánkívül tért vissza sátorába, fejét kegyetlen bosszún törve.
- Bassot vidáman iddógált társai között, amikor meglátta magából kikelt őrmesterét. Mindjárt megértette, hogy valami nagy dolog történhetett.
- Szörnyűség! - kiabált feléje az őrmester.
  - Mi történt?

- Afza felesége a grófnak.
- Vannak más nők is, őrmester!
- Nincs több olyan, mint Afza.
- Majd keresünk egyet. Gyere őrmester, igyunk. Meg fogsz vigasztalódni.

A harcsabajuszú mély sóhajjal ült le és ott várta be a hajnalt.

Azon az éjszakán senki se aludt a két táborban. A spáhik, még mindig félve, hogy El-Madar valami kellemetlen meglepetést tartogat számukra, fölváltották ennek őreit a két sátor körül, melyekben, még mindig megkötözve, heverték a foglyok: Cserna gróf és Enrico az egyikben, Afza pedig a másikban.

Úgy látszott, hogy a beduinok, miután a jutalmat már bezsebelték, egyáltalában nem is törődnek már a foglyokkal. Ehelyett lázasan készülődtek az útra, mindenüket fölrakták a tevékre és maharikra, fölszedték sátraikat, mert minél előbb szerettek volna visszajutni az Atlasz-hegységbe, még mielőtt a kabilok vagy a Szenussziak esetleg megtámadhatnák őket.

Mikor a nap lassan fölbukott a szemhatár keleti alján, a karaván már készen volt az útra. El-Madar odament az őrmesterhez köszönni, aztán szép sorjában elmasirozott tevéivel és maharijaival a spahik előtt, dél felé fordítván a karaván útját. Oly gyorsan nyargalt, hogy rövid másfél óra múlva már teljesen eltűnt a spáhik elől s csak a távoli porfelhő jelezte, merre menekül.

Az őrmester, aki egész éjjel ivott Bassot, Ribot és a két káplár társaságában, szintén parancsot adott, hogy fogják be a lovakat a szekérbe és szedjék föl a sátrakat. Most már ő is sietett; alig várta, hogy bosszut állhasson.

Mikor elvezették előtte a két fogoly legionáriust, mint egy bomba tört ki.

- Gazok! Kutyák! Végre megfogtalak benneteket! Le leszteket puffantva, ahányan vagytok. Nem kerülsz többé vissza a Dunához, sem a Kárpátokhoz. Sem te, sem a feleséged, aki örökre elkieserítette életemet. Majd megmutatom nektek.

- Készen vagy? - szólt oda gúnyosan Enrico. - Gyönyörűen beszéltél! Livornóban színész lett volna belőled.

- Csend legyen, nyomorult ügyvéd! - ordított a magából kikelt őrmester, kardjával fenyegetőzve. - Majd meglátjuk, hogy fogod magad védeni a haditanács előtt. A szájad mindig jól járt, az igaz.

- Ha akarod, mindjárt elkezdem. Tehát: az őrmester el akarta rabolni Cserna gróf feleségét...

- Vigyétek el előlem ezt az örültet!

- Frissebben, emberek - mondta Enrico. - Az őrmesternek nagyon sürgős az útja; mint igazi emberevőhöz illik, szeretné tudni, mikor húznak már nyársra bennünket, hogy végre-valahára kedve szerint jóllakhasson.

A spahik nevetésben törtek ki, aztán a csapat végére vezették Cserna grófot, Afzát és Enricot.

A nagy leszámolás.

- Előre! - kiáltotta az őrmester fogcsikorgatva. - Te, Ribot, a hátvéd leszel; te pedig Bassot, oldalról ügyelsz, hogy meg ne szökjenek ezek a jómadarak. Én magam a csapat élére állok.

A nagy szekér, melyben megkötözve és egymástól elkülönítve heverték a foglyok, döcögve megindult. Két oldalt a spáhik lovagoltak mellette, vidáman nevetgélve és tréfálkozva. Egyedül Ribot volt levert és kedvetlen; annyira letörte kedélyét a szerencsétlenség, hogy nem is tudta már, mi történik körülötte. A mellette lovagló káplár kérdéseire nem is válaszolt, vagy pedig teljesen értelmetlen feleleteket adott. Szorongva tündökött magában, hogy miért nem siet Hasszi a leánya megmentésére, holott jobban imádja, mint magát a Prófétát? Ugyan mire vár? Talán cserbehagyták a Szenussziak, sőt a kabilok is, noha vele volt a marabout?

A szekér ezalatt egyre jobban távolodott az Atlasztól, ahonnan a szabadság reménye integetett a foglyok felé, s egyre jobban közeledett a »bled«-hez, ahol a halál angyala várt rájuk. Mert az bizonyos, hogy a két legionáriust irgalmatlanul agyonlövik, Afza pedig súlyos rabságba jut az őrmester ellen megkísérlett gyilkosság miatt.

Néhány kilométernyi utat tett már a szekér, a cserjével gyéren beszórt sivatagban, mikor a távolból néhány puskának éles dörrenése verte föl a pusztát csöndjébe. Az őrmester rögtön megállást parancsolt, s fölemelkedvén kengyelében, szétnézett a szemhatáron, félhangosan aggódva:

- Talán a beduinokat támadta meg valami kabil csapat?

Hatalmas porfelhő kerekedett délfelől és a tüzelés nem szűnt meg.

- Bassot, nem látsz semmit?

- Porfelhőket és semmi mást.

- És te Ribot?

- Semmivel sem többet.

- Az áldóját! Francia földön vagyunk és én nem engedhetem, hogy itt rablótámadások menjenek végbe. Ribot, szedj össze hét embert és egy trombitást és nézd meg, mi az. Ha segítségre van szükséged, fujass. Ezer ördög! Siess, Ribot.

A káplár, akinek szívét örömteljes remény töltötte el, megjelölte a hét spahit és parancsot adott:

- Előre!

Húsz percnyi gyors vágatás után a spahicsapat odaért a puskaropogás színhelyére, éppen akkor, mikor egy csomó beduin eszeveszetten menekült minden irányban.

Szanaszét a földön tévők és emberek heverték, megsebesülve vagy haldokolva.

Körülbelül ötven ember, gyors, erős paripákon, hosszú, fehér köntösben, vörös szegéllyel, mint valami vészes álom, vad táncot jártak a sivatagban.

Két ember vezette őket, akiket Ribot rögtön megismert.

Hasszi-el-Biak volt és a marabout.

Meglátta a spahikat, a csapat szétvált és két részre oszlott.

- Kiméljétek a káplárt, a többinek tüzet!

Sok lövés dördült el, majdnem egyszerre, a hét spáhi rögtön lebukott, egymáson keresztül bukfencezve.

- Mit tettél, Hasszi-el-Biak? - kiáltott Ribot, fájdalmasan nézve lehullt pajtasait.

- Védelmeztük magunkat, Ribot - felelt az arab, aztán a kabilokhoz fordult:

- Négyen megfogják ezt az embert és őrizet alá veszik. A fejetekkel fizettek, ha csak egy hajaszála is meggörbül. Fegyverre, emberek! Mentsük meg leányomat!

Hasszi kiáltására az Atlasz sötétbőrű fiai yatagánjukat fogaik közé szorítva és jó algiri puskájukat megragadva, vadul rohantak előre.

Az őrmester hamar megértette, hogy spahijai elestek és Ribot fogva van. Jelt adott a futásra. De lehetetlen volt megmenekülni, a kabilok gyors lovai egyre közeledtek.

Az őrmester torkaszakadtából ordított.

- Mít alszol, kocsis? Előre, ha mondom!

Rendetlenül futottak, legázolva bokrokat, mindent. Félórai hajsza után a kabilok elérték őket.

- Bassot, - ordított az őrmester - támadunk.

- Hagyjátok a puskákat! Ki a kardokkal és pisztolyokkal, Előre, spahik! Éljen Franciaország!

Harminc lépésnyi távolság volt közöttük, hirtelen a kabil táborból áthallatszott egy hang:

- Tüzet!

Hasszi hangja volt.

Harminc-negyven lövés dördült el.

Egy csomó spahi holtra sebesülve lerogyott, a többi halálmegvetéssel puskázni kezdett. De mikor sorakozni akartak, észrevették, hogy Bassot már nincs köztük. Több mint egy golyótól találva nyögött a homokban.

Nem volt értelme tehát szembeszállni tovább. Fogták magukat és eszeveszett futásnak eredtek.

A kabilok most abbahagyták a tüzelést és leszállva lovaikról, szokásuk szerint összeszedték és bekötözték a sebesülteket, mert csak a harcban voltak kegyetlenek.

A spahik egy magas bokor mellett gyülekeztek.

- Meg vagyunk verve? - kiabált az őrmester.

- Az ördög szállta meg őket - felelt Bassot, homlokáról lecsurgó vért törülgetve és lassan fel-tápáskodva.

- Mi bajuk van velünk?

- Tudhatom én?

- Talán el akarják venni foglyainkat? Esküszöm, hogy abból nem lesz semmi.

Kiszállt a kocsiból és végigmustrálta csapatját. Sok sebesültet és véres lovakat látott.

- Az áldóját, - kiáltott fel - rosszul állunk! Van köztetek olyan bátor, aki eléjük mer menni megkérdezni tőlük, hogy miért üldöznék? Rögtön rangemelészt ígérek annak.

- Én leszek, őrmester - felelt a káplár, emberfeletti erővel felszállva lovára, hogy bebizonyítsa, miszerint nincs már a sebesültek között.

- Köss a puskádra valami rongyot és indulj a tárgyalásra. Én azalatt rendbehozom a csapatot.

Az őrmester odament a kocsához, kivett belőle egy kétsövű pisztolyt és katonáira szegezte.

- Csak annyit mondok nektek, hogy aki szökni merészel, rögtön golyót kap a hátába.

Sortűz hallatszott a kabil részről és az őrmester már azt hitte, hogy káplárja odaveszett. De csalódott. Bassot sértetlenül visszatért.

- Mi kell a zshiványoknak?

- A kocsit add át nekik.

- Ezért az öreg szekérért hadakoznak? Legyen az övéké.

- De még más is kell nekik.

- A foglyok?

- Éppen azok.

- Soha!

- Akkor készülhetünk a halálra, mert a vezér azt mondta, hogy bármennyire rosszul esik is neki, mindnyájunkat lelövet.

Az őrmester kihúzta kardját.

- Fiuk, a legnagyobb nemzet katonái nem adják meg magukat. Tűz!

Harsant a trombita, a spahik »Éljen Franciaország« kiáltással előre vetették magukat.

Tíz percig heves ütközet folyt a két csapat között, meglehetősen távolságban, aztán a kabilok türelmetlenkedni kezdtek és sortüzelve előre jöttek.

Ez a sortűz megadta a francia katonáknak a kegyelemdöfést. Egyetlenegy maradt talpon és ez is eszeveszett futásba fogott.

A sebesültek között volt az őrmester is, aki balvállát tapogatta.

Hasszi közeledett feléje.

- Felesleges minden ellentállás. Foglyom vagy.

- Kiknek a foglya?

- Az atlaszi kabiloké.

A harcsabajuszú őrmester vad pillantást vetett maga köré, aztán megszólalt:

- Mit fogtok velünk csinálni?

- Vendégeink lesztek, egy hajatok szála sem görbül meg. Ha minden be lesz fejezve, nyugodtan visszatérhettek a bledbe.

Az őrmester gondolkozni látszott, azután hirtelen megfogta pisztolyát és mint egy tigris, a kocsi felé vetette magát.

- Meghalsz Afza, esküszöm!

Hasszi és a néger rögtön utánaugrottak. Egy lövés csattant el és a harcsabajuszú háromszor megfordulva maga körül a homokba bukott.

- Az igazságnak elég tétetett, - mondta Hasszi.

Hasszi a kocsához ugrott, ahonnan kihallatszott Afza hangja.

- Apám! Apám!

A foglyok kiszáltak a kocsiból.

- Hasszi, - mondta a gróf mélyen megindulva - megmentetted az életemet és a boldogságomat.

- És az én bőrömet is - kiáltotta Enrico.

Afza sírva és nevetve borult férje keblére és hozzásimult, mint hogyha sohasem akarna többé onnan elszakadni. Enrico is ki akarta valami módon fejezni örömét és a kabilok elismerő csodálkozása mellett nagyokat ugrott a levegőbe.

- Gyermekeim, - mondta Hasszi - gyorsan távozzunk, mert csakis az Atlasz erdői között vagyunk biztonságban.

Mindnyájan lóra kaptak és gyorsan felszálltak. Ekkor egy trombita csendült fel a távolban.

- A próféta legyen velünk - kiáltott Hasszi. - Gyorsan a szoros felé!

A szoros nem volt messze és a sziklák között órákig védhették magukat.

- Adj harminc kabil, - mondta Enrico. - Én visszatartom a franciákat és ti addig hozzatok segílyt.

- Vigyázz magadra, barátom - mondta a gróf.

Hirtelen megjelent Ribot, négy kabil őrizete alatt.

A szökevények örömmel kiáltottak fel, mikor meglátták. De alig volt idejük, hogy egy mosolyt és egy kézszorítást váltsanak.

Hasszi nem vesztette el a fejét. Harminc embert adott Enrico mellé, aztán biztonságba helyezte Afzát.

- Előre, barátaim! - kiáltott Enrico. - Isten veletek, nemsokára viszontlátjuk egymást.

A kabilok, Hasszitól vezetve, hamar eltűntek, Enrico felállította embereit a sziklák mögött, mert a golyózápor már megindult.

Hirtelen egy kéz érintette vállát.

Megfordult és Ribot-t látta maga előtt.

- Te itt vagy? - kiáltott fel meglepetve. - Hát nem mentél velük?

- Az én helyem nem ott van - sóhajtott a káplár.

- De itt sem. Nem harcolhatsz a spahik ellen.

- Egyetlen golyót sem fogok kilőni.

- Menekülj, amíg lehet.

- Végignézem ezt az ütközetet.

- Itt a halál van.

- Mit bánom én? Nekem úgyis elég a bledből.

Leült egy sziklára és arcát kezeibe temette.

- Félek, hogy ez a szegény ember megbolondult vagy öngyilkos akar lenni - mormogta Enrico.

Egy tekintetet vetett a völgybe, amely a sziklák háta mögött terült el. Előtte a sivatagban a spahik már lőtávolban voltak és rajvonalba közeledtek.

- Fiuk, - kiáltott Enrico - semmi késedelem. Tüzet!

A kabilok nem mondatták maguknak kétszer. De rémülettel látták, hogy a spahik körülbelül ezerkétszázan vannak.

Minden oldalról golyók süvítettek és a hegység bátor fiai hárman-négyen hullottak egyszerre.

Enrico belátta, hogy a hely számukra nagyon kellemetlen, és visszavonulást parancsolt, amikor meglátta Ribot-t, aki összegömbölve ült helyén. Nem törődve a golyózáporral, odarohant hozzá, felemelte fejét és rögtön fájdalmasan felsikoltva, megint leeresztette. A sajnálatraméltó káplárnak egy golyó hatolt a homlokába és rögtön megölte.

- Az Atlasz Rózsájának egy újabb áldozata! - mormogta mély sóhajjal.

Lecsúszott a szikláról és ijedten körülpillantott. Nyolc-tíz ember élt már csak körülötte és a távoli csapat igazi francia hevesességgel közeledett.

A bátor ember, aki sokszor nézett tréfálkozva a halál szemébe, most elfogultan suttogetta:

- Ez a vég!

Lenézett a völgy felé, számtalan fehér köpenyeg hullámozott ottan, a hegyi lakók, akiket Hasszi segítségül hívott a spahik ellen, gyorsan közeledtek. De sajnos, későn jöttek.

A spahik elérték a sziklát és egy idegen káplár közeledett Enrichoz. Megragadta a legionárius mellét és felkiáltott:

- Halál fia vagy!

A nápolyi szomorúan mosolygott és nyugodtan felelt:

- Nem szükséges, hogy fáraszd magad. Elvesztettem a játszmát és fizetni fogok.

A parancsnok, látva a közeledő fehérköpenyeges csapatot, nem mert szembeszállni a hatalmas sereggel és visszavonulást fuvatott.

Az Atlasz minden oldalról füstölögni és mozogni kezdett. Sötéten és vészesen zúgott a harci zaj, a hegyoldal lángolni látszott.

De már késő volt.

A francia sereg meglátva, hogy emberei nagy számban hullanak, magával hurcolta a szerencsétlen Enricot és száguldvá menekült a fojtó füst és golyózápor közepette.

Tizenöt nappal később a gróf, Hasszi-el-Biak, a néger és a marabout nehéz szívvel elérték a nagy hegység utolsó erődítményeit, a tripoliszi oldalon.

Ezalatt a tizenöt nap alatt szünet nélkül siratták barátjukat, aki feláldozta magát értük és akit örökre elvesztettek.

Ők maguk annyi küzdelem után végre biztos földön voltak és Tripolisz felé siettek, ahonnan Fiuméba szándékoztak áthajózni.

Huszonnégy órával azután, hogy örökre elhagyták az afrikai partot, az idegen légiónak első szakasza az oran-i erődítmény udvarán agyonlőtte a nápolyi ügyvédet.

A haditanács nem ismer kegyelmet.